
**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY KORCZEW NA LATA 2021-2024
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

**GMINA KORCZEW
POWIAT SIEDLECKI
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA KORCZEW
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królowiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Mateusz Grzelak – Młodszy Analityk

Spis treści

Spis treści.....	3
Wykaz skrótów	5
1. Wstęp.....	7
1.1 Cel opracowania programu	7
1.2 Podstawa wykonania pracy.....	7
1.3 Metodyka opracowania programu	7
1.4 Efekty realizacji dotychczasowego programu	10
2. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	13
3. Ocena stanu środowiska	36
3.1 Charakterystyka gminy.....	36
3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne	36
3.1.2 Zagospodarowanie przestrzenne gminy	39
3.1.3 Demografia.....	39
3.1.4 Gospodarka.....	44
3.1.5 Infrastruktura drogowa i transport	48
3.1.6 Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną	49
3.1.7 Odnawialne źródła energii	50
3.1.8 Walory turystyczno-rekreacyjne oraz promocja gminy	58
3.1.9 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych	59
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy	66
3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	66
3.2.2 Zagrożenia hałasem	78
3.2.3 Pola elektromagnetyczne	80
3.2.4. Gospodarowanie wodami	84
3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa.....	95
3.2.6 Zasoby geologiczne i gleby	97
3.2.7 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	104

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

3.2.8 Zasoby przyrodnicze	112
3.2.9 Zagrożenia poważnymi awariami.....	145
3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii	148
3.4 Zagadnienia horyzontalne.....	150
3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu.....	150
3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska	153
3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	155
3.4.4 Monitoring środowiska	156
4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	157
4.1 Nadrzędny cel programu.....	157
4.2 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	157
4.3 Instrumenty realizacji programu	164
5. System realizacji programu ochrony środowiska	165
5.1 Struktura zarządzania środowiskiem.....	165
5.2 Struktura zarządzania programem	167
5.3 Monitoring programu ochrony środowiska	168
6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	171
7. Spis tabel	174
8. Spis rysunków	175
9. Spis wykresów.....	175

Wykaz skrótów

As – Arsen

CBDG – Centralna Baza Danych Geologicznych

Cd – Kadm

C₆H₆ – Benzen

CO – Tlenek węgla

CO₂ – Dwutlenek węgla

CO₃ – Trójtlenek węgla

EWG – Europejska Wspólnota Gospodarcza

GIOŚ – Główny Inspektor Ochrony Środowiska

GPZ – Główny Punkt Zasilający

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

JCWP – Jednolite Części Wód Powierzchniowych

JCWPD – Jednolite Części Wód Podziemnych

KPGO – Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

KPOP – Krajowy Program Ochrony Powietrza

LPR – Lokalny Program Rewitalizacji

M.P. – Monitor Polski

MEW – Małe Elektrownie Wodne

MŚ – Ministerstwo Środowiska

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Ni – Nikiel

NO₂ – Dwutlenek azotu

NO₃ - Azotany

O₂ - Tlen

O₃ – Ozon

OZE – Odnawialne źródła energii

PEM – Pole elektromagnetyczne

PCB – Polichlorowane bifenyle

PIB - Państwowy Instytut Badawczy

PIG – Państwowy Instytut Geologiczny

PM – pył zawieszony

PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska

POŚ – Program Ochrony Środowiska

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

RDW – Ramowa Dyrektywa Wodna

RPO – Regionalny Program Operacyjny

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

SO₂ – Dwutlenek siarki

SO₄ – Siarczany

SPA – Strategiczny Plan Adaptacji

ŚOR – Środki Ochrony Roślin

u.p.o.ś. – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

UE – Unia Europejska

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

ZDP – Zarząd Dróg Powiatowych

ZDR – Zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii

ZPO – Zapobieganie Powstawaniu Odpadów

ZZR - Zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii

1. Wstęp

1.1 Cel opracowania programu

Przedmiotem niniejszego opracowania jest *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028*, który porusza zagadnienia związane z szeroko rozumianą problematyką ochrony środowiska na terenie gminy.

Zgodnie z art. 17 ust. 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska zobligowany jest do sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska.

Niniejszy dokument zawiera cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. Program Ochrony Środowiska definiuje cele i zadania dla najbliższych 8 lat (2021-2028), zawiera monitoring realizacji Programu oraz prognozuje nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie zakładanych działań.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r.

1.2 Podstawa wykonania pracy

Niniejszy dokument wykonany został na podstawie umowy z dnia 06.11.2020 r., której przedmiotem jest opracowanie *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028*, zawartej pomiędzy Gminą Korczew, ul. Księdza Brzóska 20a, 08-108 Korczew, reprezentowaną przez Wójta Gminy Korczew, a firmą WESTMOR CONSULTING Urszula Wódkowska, 87-704 Bądkowo, ul. 1 Maja 1a, biuro: 87-800 Włocławek, ul. Królewiecka 27.

1.3 Metodyka opracowania programu

Gminny *Program Ochrony Środowiska (POŚ)* jest dokumentem strategicznym, opracowywanym na szczeblu gminnym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. POŚ zachowuje spójność z dokumentami o charakterze strategicznym obowiązującymi na szczeblu powiatowym i wojewódzkim. Dokument określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska na terenie gminy oraz przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju gminy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 opracowany został na zlecenie Wójta Gminy Korczew, zgodnie z art. 14 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219

z późn. zm.), w którym czytamy - „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2019 r. poz. 1295 z późn. zm.)” oraz „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”.

Projekt Programu Ochrony Środowiska zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu, czyli Zarząd Powiatu w Siedlcach. Jednocześnie należy podkreślić, że Wójt Gminy Korczew, zgodnie z art. 17 ust. 4 ww. ustawy, zapewnia możliwości udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 r. poz. 247), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz po zaopiniowaniu, Program ten, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), uchwała Rada Gminy Korczew. Ustawa ta wprowadza również obowiązek sporządzania co 2 lata raportu z wykonania Programu i przedstawienia go Radzie Gminy. Następnie raport przekazywany jest przez organ wykonawczy gminy do organu wykonawczego powiatu.

W sporządzanym dokumencie uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska. Podstawę aktualizacji Programu stanowią następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 r. poz. 247);
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2020 r. poz. 1439 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2020 r. poz. 797 z późn. zm.);

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadach opakowaniowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1114);
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorstw w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1903);
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2020 r. poz. 1680);
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. z 2020 poz. 310 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. z 2021 r. poz. 76);
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1161 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2020 poz. 293 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2020 poz. 1463 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2020 r. poz. 2028);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2020 r. poz. 1064 z późn. zm.).

W trakcie prac nad Programem:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Gminy w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu;
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego programu;
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji planowanych działań ujętych we wszystkich dokumentach strategicznych;
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy Korczew i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla oraz obowiązującymi dokumentami strategicznymi dla Gminy;
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe gminy oraz dostępne źródła finansowania;
- uzgodniono sposoby wdrażania i zasady monitorowania *Programu*.

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę gminy, uwzględniającą dane demograficzne, gospodarcze oraz o stanie infrastruktury i środowiska;
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym;
- analizę jakości środowiska na terenie gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi;
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania dla Gminy Korczew wraz z harmonogramem ich realizacji;
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew odnosi się do dokumentów wyższego szczebla, tj. do Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego do roku 2022 oraz Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Siedleckiego na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023. Wdrożenie założeń Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz wzrostu atrakcyjności gminy zarówno pod względem osiedleńczym, jak i inwestycyjnym.

1.4 Efekty realizacji dotychczasowego programu

Poprzednio obowiązującym Programem Ochrony Środowiska na obszarze Gminy Korczew był Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2024 przyjęty Uchwałą Nr XIX/109/2016 Rady Gminy Korczew z dnia 6 lipca 2016 roku. Realizacja zadań w zakresie ochrony środowiska była systematycznie prowadzona zgodnie z możliwościami finansowymi Gminy. Poniżej przedstawiono stan działań zrealizowanych na terenie gminy Korczew w ostatnich latach w ramach obowiązywania poprzedniego Programu Ochrony Środowiska.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Tabela 1. Opis zadań zrealizowanych przez Gminę Korczew w ostatnich latach, które miały pozytywny wpływ na stan środowiska

Zadanie	Krótki opis z efektami z realizacji zadania	Czas realizacji	Źródła finansowania
Wymiana oświetlenia na terenie gminy Korczew.	Wymieniono ok. 70 szt. opraw starych lamp na lampy LED w m. Szczeglacin, Bużyska, Stary Bartków, Nowy Bartków, Mogielnica.	2020	Urząd Marszałkowski woj. Mazowieckiego; Środki własne Gminy;
„Słoneczne gminy wschodniego Mazowsza. Energia solarna, energia przyszłości. Etap I, II.”	Zainstalowano na terenie gminy Korczew 239 szt. instalacji solarnych w pierwszym projekcie oraz 135 szt. instalacji solarnych i 72 szt. instalacji PV w drugim projekcie.	2013-2020	RPO; Środki własne Gminy; Środki własne mieszkańców.
Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy	Wymiana pokrycia dachowego, okien, ocieplenie i remont elewacji budynku urzędu. Wymiana centralnego ogrzewania.	2019	RPO; Środki własne Gminy;
„Budowa, rozbudowa i przebudowa sieci wodociągowej rozdzielczej wraz z przyłączami w m. Korczew, gm. Korczew – etap I”	Budowa, rozbudowa i przebudowa sieci wodociągowej rozdzielczej wraz z przyłączami w m. Korczew	2019	Środki własne Gminy;
Przebudowa drogi wewnętrznej w m. Laskowice – etap I	Przebudowa drogi wewnętrznej w m. Laskowice	2019	Środki własne Gminy; Urząd Marszałkowski woj. Mazowieckiego;
Budowa drogi wewnętrznej – ul. Nowej i ul. Cypriana Kamila Norwida w m. Korczew	Budowa drogi wewnętrznej – ul. Nowej i ul. Cypriana Kamila Norwida	2019	Środki własne Gminy;
Przebudowa, rozbudowa i budowa stacji uzdatniania wody wraz z ujęciem wody w m. Korczew gm. Korczew	Przebudowa, rozbudowa i budowa stacji uzdatniania wody wraz z ujęciem wody w m. Korczew	2019	Środki własne Gminy;
Budowa garażu dwustanowiskowego na samochody pożarnicze – OSP Korczew, etap I	Budowa garażu dwustanowiskowego na samochody pożarnicze – OSP Korczew	2019	Środki własne Gminy;
Zakup lekkiego zestawu hydraulicznego dla OSP Nowy Bartków	Zakup lekkiego zestawu hydraulicznego dla OSP Nowy Bartków	2019	Urząd Marszałkowski woj. Mazowieckiego;
Zakup motopompy dla OSP Szczeglacin	Zakup motopompy dla OSP Szczeglacin	2019	Urząd Marszałkowski woj. Mazowieckiego;
Wymiana czynników grzewczych wraz z montażem instalacji odnawialnych źródeł energii w Gminach Korczew i Jabłonna Lacka	Wymiana czynników grzewczych wraz z montażem instalacji odnawialnych źródeł energii	2018-2019	Środki własne Gminy;
„Przebudowa drogi gminnej nr 360207W Bartków Nowy-Czaple- Zaleś – Mogielnica na odcinku Czaple – Mogielnica – etap I”	Przebudowa drogi gminnej nr 360207W Bartków Nowy-Czaple- Zaleś – Mogielnica na odcinku Czaple – Mogielnica	2018	Środki własne Gminy

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Zadanie	Krótki opis z efektami z realizacji zadania	Czas realizacji	Źródła finansowania
Przebudowa drogi gminnej nr 360207W Bartków Nowy – Czaple – Zaleś – Mogielnica oraz drogi gminnej nr 360208W Bartków Nowy – Szczegłacin na odcinku Bartków Nowy - Szczegłacin – etap I”	Przebudowa drogi gminnej nr 360207W Bartków Nowy – Czaple – Zaleś – Mogielnica oraz drogi gminnej nr 360208W Bartków Nowy – Szczegłacin na odcinku Bartków Nowy - Szczegłacin	2018	Środki własne Gminy
„Przebudowa drogi gminnej nr 360209W Mogielnica – Przekop	Przebudowa drogi gminnej nr 360209W Mogielnica – Przekop	2018	Środki własne Gminy; Urząd Marszałkowski woj. Mazowieckiego;
„Remont drogi powiatowej nr 3663W Łysów – Hruszew-Tokary – Drażniew - Laskowice od km 5+330 do km 12+230 długości 6,9 km”	Remont drogi powiatowej nr 3663W Łysów – Hruszew-Tokary – Drażniew - Laskowice od km 5+330 do km 12+230 długości 6,9 km	2018	Środki własne Gminy;
„Remont drogi powiatowej nr 3601W Tokary – Korczew na odcinku Laskowice – Korczew od km 4+120 do km 5+720 długości 1,6 km”	Remont drogi powiatowej nr 3601W Tokary – Korczew na odcinku Laskowice – Korczew od km 4+120 do km 5+720 długości 1,6 km	2018	Środki własne Gminy;
„Budowa drogi wewnętrznej – ul. Nowej i ul. Cypriana Kamila Norwida w m. Korczew”	Budowa drogi wewnętrznej – ul. Nowej i ul. Cypriana Kamila Norwida w m. Korczew	2018	Środki własne Gminy;
Budowa oczyszczalni przydomowych na terenie gminy Korczew. Etap 3.	Wybudowano 222 oczyszczalnie przydomowe.	2008-2017	WFOŚiGW; Środki własne mieszkańców.

Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew

2. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

RAMY POLITYKI KLIMATYCZNO-ENERGETYCZNEJ DO ROKU 2030

Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 zawierają ogólnounijne założenia i cele polityki na lata 2021-2030. Do najważniejszych celów na rok 2030 należą:

- ograniczenie o co najmniej 40 proc. emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomu z 1990 r.)
- zwiększenie do co najmniej 32 proc. udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii
- zwiększenie o co najmniej 32,5 proc. efektywności energetycznej.

W październiku 2014 r. ramy polityki zostały przyjęte przez Radę UE. Sprzyjają one zmianom w kierunku gospodarki niskoemisyjnej i tworzeniu efektywnego i bezpiecznego systemu energetycznego. Należy podkreślić, że dokumenty na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim uwzględniają szereg zobowiązań międzynarodowych związanych z wdrażaniem Dyrektyw UE, a także są spójne ze wspólnotowymi dokumentami programowymi. W związku z tym, dokumenty szczebla lokalnego, takie jak programy ochrony środowiska dla gmin są zgodne z poniższymi dokumentami wyższego rzędu. Zaplanowane do realizacji zadania w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew* wpływają na realizację celów środowiskowych określonych w dokumencie w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz wzrostu efektywności energetycznej budynków na terenie gminy Korczew. W związku z tym, *POŚ* jest spójny z określonymi Ramami polityki klimatyczno – energetycznej do roku 2030.

KRAJOWY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI 2022

Dokument przyjęty został Uchwałą nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie *Krajowego planu gospodarki odpadami 2022* (MP z 2016 r. poz. 784) i stanowi kontynuację wcześniejszych planów gospodarki odpadami (aktualizacja KPGO 2014). Dokument analizuje obecny stan gospodarki odpadami i wyznacza kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami w kraju na najbliższe lata (cele i kierunki działań na lata 2016-2022 oraz perspektywicznie do 2030 roku).

Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami KPGO, należy przede wszystkim zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami, a więc zapobiegać ich wytworzeniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła tak, aby zapewnić ich efektywny recykling

i osiągnąć założone cele. Efektem wdrożenia KPGO 2022 będzie zapewnienie racjonalnej gospodarki odpadami i ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko.

Celami wskazanymi w dokumencie są między innymi:

1. ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów),
2. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,
3. Dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów,
4. Osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych,
5. Zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów,
6. Osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych,
7. Dokończenie likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne,
8. Zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Dla osiągnięcia założonych celów, określone zostały kierunki działań dotyczące m.in. edukacji ekologicznej, rozwoju selektywnego zbierania odpadów, a także zostały wskazane działania takie, jak np. prowadzenie kontroli przez inspekcję ochrony środowiska, prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami, wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia produktów.

Uwarunkowania płynące z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2022 zostały uwzględnione w przedmiotowym *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew*. Zadania z zakresu gospodarowania odpadami ujęte w POŚ, mają na celu zrealizowanie założeń ww. dokumentu i zbudowanie systemu gospodarowania odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO 2022.

PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009 – 2032

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 został ustanowiony Uchwałą Nr 122/2009 Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 r. Dokument ten określa zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian

gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

W Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 utrzymane zostają cele określone w poprzednio obowiązującym Programie. Są to:

- 1) usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- 2) minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu;
- 3) likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Realizacja Programu zakłada współpracę poprzez wykonywanie zadań wzajemnie się uzupełniających na trzech poziomach (centralnym, wojewódzkim i lokalnym: powiatowym i gminnym). Te zadania będą finansowane zarówno ze środków publicznych, jak i prywatnych.

Program przewiduje zgrupowanie zadań w pięciu blokach tematycznych:

- 1) Zadania legislacyjne;
- 2) Działania edukacyjno-informacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów szkoleniowych, promocja technologii unicestwiania włókien azbestowych, organizacja krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji kongresów i udział w nich;
- 3) Zadania w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, z obiektów użyteczności publicznej, terenów byłych producentów wyrobów azbestowych, oczyszczania terenów nieruchomości, budowy składowisk oraz instalacji do unicestwiania włókien azbestowych;
- 4) Monitoring realizacji *Programu* przy pomocy elektronicznego systemu informacji przestrzennej;
- 5) Działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew jest zgodny z Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032, gdyż uwzględnia w swoich zapisach i planach jego założenia w zakresie unieszkodliwiania i usuwania wyrobów azbestowych na terenie gminy Korczew, przyczyniając się do poprawy stanu środowiska.

POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA 2030 – STRATEGIA ROZWOJU W OBSZARZE ŚRODOWISKA

I GOSPODARKI WODNEJ

Polityka ekologiczna państwa 2030 to dokument przyjęty Uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia "Polityki ekologicznej państwa 2030 - strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej"(M.P. z 2019 r. poz. 794).

Celem głównym określonym w dokumencie jest: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorstw.

W jego ramach wyznaczono następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. *Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.*
- Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. *Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska*
- Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. *Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.*

Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez następujące cele horyzontalne:

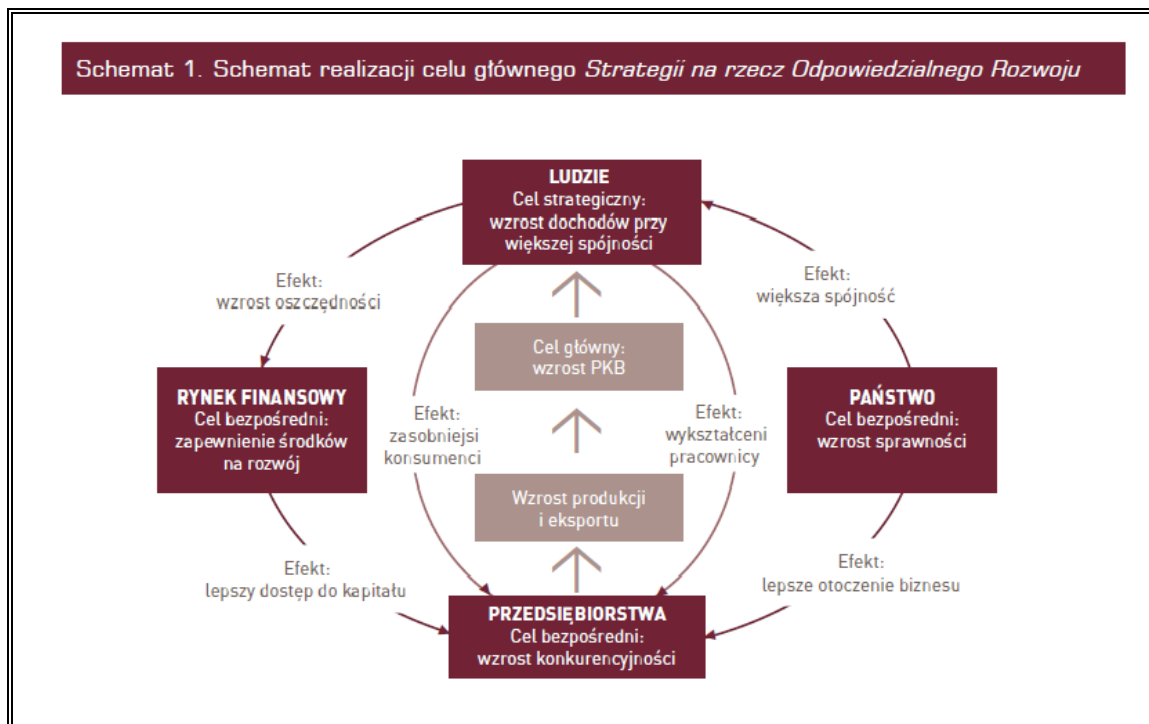
- Środowisko i edukacja. *Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.*
- Środowisko i administracja. *Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.*

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew wpisuje się w powyższe cele. Priorytetem obu dokumentów jest ochrona środowiska przyrodniczego, poprzez podejmowanie działań w zakresie ochrony przyrody i powiązanie jej z rozwojem społecznym i gospodarczym na szczeblu krajowym i lokalnym. W związku z tym, oba dokumenty są ze sobą spójne.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)

Dokument został przyjęty uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. (M.P. z 2017 r. poz. 260) w sprawie przyjęcia *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*. Powyższa strategia jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020 i określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r. Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Rysunek 1. Schemat realizacji celu głównego Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Źródło: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Dokument zawiera następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew* wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), a w szczególności w **Cel szczegółowy II** - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunek interwencji – rozwój obszarów wiejskich. Zadania określone w *POŚ* wpływają na rozwój gminy Korczew uwzględniając przede wszystkim aspekt ochrony środowiska, w związku z czym, wpływają na zrównoważony rozwój jednostki.

STRATEGICZNY PLAN ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030 (SPA 2020)

Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2013 r. Głównym jego celem „jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu”. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku

w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Wśród celów szczegółowych wyznaczono następujące zadania:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska;

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu:

— Działanie priorytetowe: Przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich;

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu;

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu;

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu;

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu;

Cele i założenia zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028* są spójne i wpisują się w cele, kierunki działań i działania priorytetowe zawarte w Strategicznym Planie Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Przede wszystkim, przedmiotowy dokument przyczynia się do realizacji **Celu 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska**, a w szczególności jest spójny z kierunkiem działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu. Działaniem priorytetowym jest przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych. Realizacja założeń dokumentu wpłynie na poprawę jakości środowiska na terenie gminy, w tym poprawę jakości komponentów przyrody, które mają wpływ na zahamowanie postępującego zjawiska dotyczącego zmian klimatycznych.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU DO 2030 ROKU

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów Uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1054).

Wizją SRT2030 jest Polska charakteryzująca się w 2030 r. nowoczesnym systemem transportowym, umożliwiającym wysoką dostępność transportową.

Celem głównym jest zwiększenie dostępności transportowej przy jednoczesnej poprawie bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym.

Dokument określa następujące kierunki interwencji:

- Kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
- Kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- Kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów,
- Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- Kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew jest zgodny ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku. Cześć zaplanowanych zadań w Programie z obszaru interwencji zagrożenie hałasem, wpłynie przede wszystkim na realizację założeń Strategii w ramach kierunku interwencji 5. ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WSI, ROLNICTWA I RYBACTWA NA LATA 2030

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 została przyjęta Uchwałą nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150).

Wizja polskiej wsi 2050 brzmi następująco: Obszary wiejskie w 2050 r. to atrakcyjne miejsce pracy, zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności rolniczej lub pozarolniczej. To również obszary dostarczające dóbr publicznych i rynkowych, z zachowaniem unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń, dzięki zrównoważonemu rozwojowi konkurencyjnego rolnictwa i rybactwa. Na obszarach wiejskich zatrzymano niekorzystne zmiany demograficzne oraz znacząco zwiększono pozytywne efekty środowiskowe produkcji rolnej i rybackiej. Podstawą ustroju rolnego są gospodarstwa rodzinne rozwijające się w sposób zrównoważony i odpowiedzialny, wykorzystujące nowoczesne technologie. Zapewniono zwiększenie się wkładu małych i średnich gospodarstw rolnych w zapewnienie zrównoważonego rozwoju rolnictwa.

Celem głównym Strategii jest: *Rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.*

W strategii wyznaczono następujące cele szczegółowe:

- I. Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej,
- II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska,
- III. Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew wpisuje się w cel szczegółowy II, a dokładniej w kierunek interwencji II.4 Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska. Zgodnie z tym, dokument jest spójny ze Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030. Jego założenia oddziałują również na poprawę jakości życia oraz ochronę środowiska na terenie gminy.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2030 ROKU

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. uchwałą nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2030 r.; M.P. z 2010 r. nr 2 poz. 11) i przedstawia strategię państwa, mającą na celu odpowiedzenie na najważniejsze wyzwania stojące przed polską energetyką, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i w perspektywie do 2030 roku. W ramach wskazanego dokumentu przewidziano:

- w zakresie poprawy efektywności energetycznej:
 - dążenie do utrzymania zero energetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną;
 - konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE 15;
- w zakresie wzrostu bezpieczeństwa dostaw paliw i energii:
 - racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego;
 - zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw ropy naftowej, rozumianej jako uzyskiwanie ropy naftowej z różnych regionów świata, od różnych dostawców z wykorzystaniem alternatywnych szlaków transportowych;
 - budowę magazynów ropy naftowej i paliw płynnych o pojemnościach zapewniających utrzymanie ciągłości dostaw, w szczególności w sytuacjach kryzysowych;

- zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii;
- w zakresie dywersyfikacji struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej:
 - przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych;
- w zakresie rozwoju wykorzystania OZE:
 - wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 r. oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych;
 - osiągnięcie w 2020 r. 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji;
 - ochronę lasów przed nadmiernym eksploataowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw tak, aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną;
 - wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa;
 - zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach;
- w zakresie rozwoju konkurencyjnych rynków:
 - zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen;
- w zakresie ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko:
 - ograniczenie emisji CO₂ do 2020 r. przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego;
 - ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych;
 - ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych;
 - minimalizację składowania odpadów przez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce;

- zmianę struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Wobec powyższego, *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew* jest zgodny z Polityką energetyczną Polski do 2030, gdyż realizuje zaplanowane w nim kierunki działań z zakresu poprawy efektywności energetycznej oraz wprowadzanie niskoemisyjnych rozwiązań.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2040 ROKU

Celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.

W ramach celów szczegółowych wyznaczono:

1. Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych;
2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej;
3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych;
4. Rozwój rynków energii;
5. Wdrożenie energetyki jądrowej;
6. Rozwój odnawialnych źródeł energii;
7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji;
8. Poprawa efektywności energetycznej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew, wpłynie na realizację celu w zakresie rozwoju OZE i poprawy efektywności energetycznej, które zostały wyznaczone w projekcie Polityka energetyczna Polski do 2040 roku. W *POŚ* uwzględniono zadania z tego zakresu w obszarze interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza.

STRATEGIA ROZWOJU SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ 2022

Dokument przyjęty został Uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r. (M.P. z 2013 r. poz. 377).

Głównym celem Strategii jest wzmocnienie efektywności i spójności systemu bezpieczeństwa. Będzie on realizowany poprzez cele operacyjne, do których należą:

1. Kształtowanie stabilnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa w wymiarze regionalnym i globalnym;
2. Umocnienie zdolności państwa do obrony;
3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego;

4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa;

5. Tworzenie warunków do rozwoju zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego.

Na system bezpieczeństwa wpływa również degradacja środowiska naturalnego, klęski żywiołowe, rosnące zapotrzebowanie na energię. *Program Ochrony Środowiska* reguluje prowadzoną politykę ochrony środowiska na danym terenie, wspierając zadania mające na celu ochronę i poprawę jego stanu. Wpisuje się on w realizację celu nr 4. Zwiększenie integracji i polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa, a dokładnie w kierunku interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Dokument przyjęty został Uchwałą Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 roku (M.P. 2019 poz. 1060).

Celem głównym polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel główny realizowany będzie przez uzupełniające go trzy cele szczegółowe:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
2. Wzmacniania regionalnych przewag konkurencyjnych;
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew* są spójne z założeniami celu 1, gdyż jego realizacja przyczynia się do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, przede wszystkim w wymiarze środowiskowym i przestrzennym. Wobec czego przedmiotowy dokument jest zgodny z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego.

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 przyjęta została Uchwałą nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r. (M.P. z 2013 r. poz. 640).

Celem głównym strategii jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób oraz ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

W dokumencie wyznaczono 5 celów szczegółowych:

1. Wzrost zatrudnienia;
2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywność systemu opieki zdrowotnej;
5. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew wpisuje się przede wszystkim w realizację celu szczegółowego 5. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, które dotyczą edukacji ekologicznej. Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców przyczyni się do poprawy stanu środowiska w regionie. Zatem oba dokumenty są ze sobą zgodne.

Aktualnie trwają prace nad **STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2030**. Celem głównym projektu Strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce.

Natomiast wyznaczonymi celami szczegółowymi są:

1. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych,
2. Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej,
3. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,
4. Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew wpisuje się w realizację celu szczegółowego 1. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych, które dotyczą edukacji w zakresie ochrony środowiska.

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO (WSPÓLDZIAŁANIE, KULTURA, KREATYWNOŚĆ) 2030

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 przyjęta została Uchwałą nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. z 2020 r. poz. 1060).

Głównym celem SRKS jest: wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizowany on będzie przez następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne,
- Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich,

- Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne.

Założenia *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew* wpisują się w realizację celu szczegółowego 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne oraz planowane w jego ramach działania zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu, gdyż w Programie uwzględniono zadania mające na celu ochronę przyrody i krajobrazu.

KRAJOWY PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030)

Celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) jest: poprawa jakości powietrza na terenie całej Polski, w szczególności obszarów o najwyższych stężeniach zanieczyszczeń powietrza oraz obszarów, na których występują duże skupiska ludności. Został przyjęty uchwałą Nr 58 Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 469), (KPOP, 2015) (M.P. z 2015 r. poz. 905).

Celem głównym jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Celami szczegółowymi KPOP są:

- Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia.
- Osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew wpływa na poprawę jakości powietrza, a co za tym idzie poprawę jakości życia mieszkańców. W *POŚ* zaplanowano działania przyczyniające się do tego, z zakresu budowy sieci gazowej oraz wymiany i konserwacji źródeł ciepła. Wobec tego dokumenty są ze sobą spójne.

KRAJOWY PROGRAM ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW

Celem Krajowego Programu Zapobiegania Powstawaniu Odpadów jest zaprzestanie relacji pomiędzy wzrostem gospodarczym a produkcją odpadów, które oddziałują na środowisko.

Głównym celem jest postęp stabilnej gospodarki opartej na skuteczniejszym zastosowaniu zasobów, respektowaniu środowiska i zdobyciu większej konkurencyjności za pomocą

użycia technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce oraz energię a także takiej, która pozwoli zużytkować surowce wtórne i odnawialne źródła energii.

Pozostałe cele:

- Rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz *umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii*,
- Budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych,
- Zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew jest zgodny z Krajowym Programem Zapobiegania Powstawania Odpadów, ponieważ uwzględnia w swoich założeniach działania w zakresie gospodarowania odpadami. Jednym z obszarów interwencji w POŚ jest gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, w ramach którego wyznaczono zadania przyczyniające się do osiągnięcia wskazanych w ww. dokumencie celów.

PROGRAM WODNO –ŚRODOWISKOWY KRAJU

Program stanowi zbiór najefektywniejszych działań wspierających osiągnięcie celów środowiskowych oraz zmierza do poprawy i utrzymania stabilnego stanu wód w określonych obszarach dorzeczy poprzez wyznaczone w dokumencie cele.

Cele Programu:

- Niepogarszanie stanu części wód,
- Osiągnięcie dobrego stan wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- Spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt

wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie),

- Zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew jest zgodny z założeniami Programu Wodno-Środowiskowego Kraju, gdyż jego realizacja przyczynia się do poprawy jakości wód znajdujących się na obszarze *gminy*. W *POŚ* zaplanowano zadania z zakresu zapewnienia odpowiedniego systemu gospodarki wodno – ściekowej oraz poprawy stanu jakości wód. Działania te przyczyniają się do osiągnięcia ww. celów Programu.

PLAN GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARACH DORZECZA WISŁY

Obszar dorzecza Wisły jest największym obszarem dorzecza w granicach Polski. Zajmuje wschodnią część kraju, jego powierzchnia wynosi 183 tys. km².

Główne sposoby użytkowania wód według Planu Gospodarowania Wodami na obszarach Dorzecza Wisły to:

- pobór wody na cele komunalne, gospodarcze i przemysłowe,
- pobór wody na cele technologiczne i chłodnicze,
- pobór wody na cele rolnictwa, leśnictwa,
- energetyka wodna,
- żegluga,
- rybactwo i wędkarstwo.

Celami Planów Gospodarowania Wodami jest:

- Określenie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych,
- Zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- Zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- Zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- Ochrona i podejmowanie działań naprawczych w celu eliminacji zanieczyszczeń powstałych w skutek działalności człowieka.

Cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew* uwzględniają założenia Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły. W *POŚ* zawarto działania mające na celu poprawę stanu JCWP na terenie gminy.

PLANY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM POWODZIOWYM

Plany mają na celu powstrzymanie powodzi i ochronę przed powodzią. Zawierają także informacje dotyczące odpowiedniej organizacji w razie wystąpienia powodzi.

Wobec powyższego głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych.

W ramach Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym określono 3 cele główne, którym odpowiada 13 celów szczegółowych:

- zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:
 - utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym,
 - wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
 - określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami,
 - unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (Q0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi;
- obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:
 - ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego,
 - ograniczenie istniejącego zagospodarowania,
 - ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe;
- poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:
 - doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych,
 - doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź,
 - doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi,
 - wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych,
 - budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,
 - budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew jest spójny z Planami Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, uwzględnia w swoich zapisach jego założenia. Według Map

zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Korczew występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek Q 10% (wysokie prawdopodobieństwo powodzi) i Q 1% (średnie prawdopodobieństwo powodzi). W POŚ zaplanowano do realizacji zadania z zakresu poprawy systemu zarządzania ryzykiem w postaci wsparcia jednostek OSP, umożliwiając im w przypadku wystąpienia zagrożenia powodzi lub podtopień, skuteczniejszą reakcję i pomoc oraz przywrócenie do stanu sprzed wystąpienia zdarzenia.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO ROKU 2030

Dokument przyjęty został Uchwałą nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku*. Stanowi ona odpowiedź samorządu wojewódzkiego na zdiagnozowane problemy społeczno-gospodarcze i przestrzenne regionu, wskazując cele rozwojowe, których realizacja zapewni eliminację problemów z powyższych obszarów.

Wizja Strategii brzmi: Mazowsze to region spójny terytorialnie, konkurencyjny, innowacyjny z wysokim wzrostem gospodarczym i bardzo dobrymi warunkami życia jego mieszkańców.

Celem głównym określonym w Strategii Rozwoju Województwa jest zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim, wzrost znaczenia obszaru metropolitalnego Warszawy w Europie.

Aby osiągnąć powyższe założenia wyznaczono następujące obszary działań i cele rozwojowe:

— Przemysł i produkcja:

- Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym,

— Środowisko i energetyka:

- Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska,

— Gospodarka:

- Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,

— Przestrzeń i transport:

- Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,

— Społeczeństwo:

- Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki,
- Kultura i dziedzictwo:
 - Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew wpisuje się głównie w cel rozwojowy Strategii, określony dla obszaru Środowisko i Energetyka. Pozostałymi obszarami są Przestrzeń i Transport, w zakresie rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i rozwoju form transportu publicznego przyjaznego dla środowiska oraz Kultura i Dziedzictwo, w zakresie ochrony walorów przyrodniczych. W związku z powyższym oba dokumenty są ze sobą zgodne.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego został uchwalony przez Sejmik Województwa Mazowieckiego Uchwałą nr 22/18 z dnia 19 grudnia 2018 r., w sprawie *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego*.

Dokument określa cele i kierunki rozwoju regionu, wskazuje szczegółowe zasady organizacji przestrzennej województwa oraz formułuje kierunki polityki przestrzennej. Stanowi element systemu planowania przestrzennego i pełni w nim funkcję koordynacyjną między planowaniem krajowym a planowaniem lokalnym. W Planie zagospodarowania przestrzennego określone zostały działania w zakresie kształtowania systemu ochrony przyrody na obszarze województwa Mazowieckiego, które zostały wzięte pod uwagę podczas opracowywania Programu Ochrony Środowiska.

Reasumując, zapisy i założenia zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego zostały uwzględnione w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew*.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2024

Dokument przyjęty został Uchwałą nr 3.19 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 22 stycznia 2019 r. w sprawie *uchwalenia Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024*.

Głównym celem dokumentu jest wskazanie kierunków rozwoju polityki zarządzania gospodarką odpadami oraz osiągnięcie celów i wymagań założonych w polityce ochrony środowiska, w tym wynikających z prawa Unii Europejskiej. W jego ramach zostały ustanowione 3 regiony gospodarki odpadami komunalnymi. Są to:

- region zachodni,

- region wschodni,
- region południowy.

Według takiego podziału gmina Korczew należy do regionu wschodniego.

W Planie wskazano zadania konieczne do zapewniania zintegrowanej gospodarki odpadami w sposób, który gwarantuje ochronę środowiska. *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew* jest zgodny z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Mazowieckiego, ponieważ przedstawione dokumenty stanowią bardzo istotny wpływ na poprawę stanu środowiska w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami. Jednym z obszarów interwencji, w ramach którego wyznaczono poszczególne działania w POS jest gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO ROKU 2022

Program Ochrony Środowiska przyjęty został 24 stycznia 2017 r., Uchwałą Nr 3/17 przez Sejmik Województwa Mazowieckiego. Jest to dokument, który realizuje krajową politykę ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim zgodnie z dokumentami strategicznymi i programowymi oraz stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem na obszarze województwa.

Określone w dokumencie cele i zadania odpowiadają na wynikające z przeprowadzonych analiz i ocen najważniejsze problemy oraz mają zapobiegać głównym zagrożeniom w poszczególnych obszarach tematycznych. Zaplanowano łącznie 14 następujących celów dotyczących realizacji działań w zakresie ochrony środowiska w 10 obszarach tematycznych:

1. Ochrona klimatu i jakość powietrza
 - Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu;
 - Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu.
2. Zagrożenia hałasem
 - Ochrona przed hałasem.
3. Pola elektromagnetyczne
 - Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym
4. Gospodarowanie wodami
 - Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych;
 - Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą.
5. Gospodarka wodno-ściekowa
 - Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.
6. Zasoby geologiczne

- Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.
7. Gleby
- Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu.
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
- Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa mazowieckiego.
9. Zasoby przyrodnicze
- Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej;
 - Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
 - Zwiększenie lesistości.
10. Zagrozenia poważnymi awariami
- Ograniczenie ryzyka wystąpienia powyższych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami ekologicznymi określonymi przez Gminę Korczew. *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew* uwzględnia cele zawarte w dokumencie wojewódzkim, co wpływa na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie gminy i województwa mazowieckiego.

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Powyższy dokument szczegółowo definiuje problem azbestu na terenie województwa mazowieckiego, przybliży jego zagrożenia oraz podaje propozycje jego rozwiązania. Nadrzędnym celem jest usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu województwa.

Założenia *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew* są zgodne z założeniami Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa mazowieckiego, a ich realizacja wpłynie na poprawę stanu przyrody w gminie. W związku z powyższym oba dokumenty są ze sobą spójne.

UCHWAŁA NR 162/17 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO Z DNIA 24 PAŹDZIERNIKA 2017 R. W SPRAWIE WPROWADZENIA NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO OGRANICZEŃ I ZAKAZÓW W ZAKRESIE EKSPLOATACJI INSTALACJI, W KTÓRYCH NASTĘPUJE SPALANIE PALIW

Uchwała została podjęta w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu, na zdrowie ludzi i na środowisko, zanieczyszczeń powstających w wyniku spalania paliw w niektórych instalacjach. Są to w szczególności piece, kominki i kotły, w tym kotły wchodzące w skład

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

zestawów zawierających kocioł na paliwo stałe, ogrzewacze dodatkowe, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne, jeżeli:

- 1) dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania, lub
- 2) dostarczają ciepło do systemu ogrzewania wody użytkowej, lub
- 3) wydzielają ciepło poprzez:
 - a) bezpośrednie przenoszenie ciepła, lub
 - b) bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z przenoszeniem ciepła do cieczy, lub
 - c) bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z systemem dystrybucji gorącego powietrza.

W powyższych instalacjach ponadto zakazuje się stosowania następujących paliw:

- 1) mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem;
- 2) węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla;
- 3) węgla kamiennego w postaci sypkiej o uziarnieniu 0-3 mm;
- 4) paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%.

PROGRAMY OCHRONY POWIETRZA DLA STREFY MAZOWIECKIEJ

— Uchwała nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu.

Powyższy Program ochrony powietrza określony został w celu osiągnięcia m.in. w strefie mazowieckiej poziomów dopuszczalnych pyłu PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} i poziomu docelowego benzo(a)pirenu w powietrzu.

— Uchwała nr 138/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której został przekroczony poziom docelowy ozonu w powietrzu.

Powyższy Program ochrony powietrza określony został w związku z przekroczeniem maksymalnej wartości stężenia ozonu w powietrzu o okresie uśredniania osiem godzin. Łączna powierzchnia obszarów przekroczeń wynosi około 568 km² i jest zamieszkiwana przez około 211 tysięcy osób.

Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programów Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w strefie.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Powyższe Programy Ochrony Powietrza wpływają na poprawę jakości powietrza i zwracają uwagę na przekroczenie poziomów dopuszczalnych różnych substancji w województwie. Powyższe dokumenty wyznaczają zadania dla gmin, które uwzględniano także w założeniach realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew*. W związku z tym programy są ze sobą spójne.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU SIEDLECKIEGO NA LATA 2015-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO 2025 R.

Strategia została przyjęta Uchwałą nr XIII/92/2015 Rady Powiatu w Siedlcach z dnia 18 grudnia 2015 r.

Dokument określa pięć następujących celów strategicznych:

- I. Rozwój potencjału gospodarczego powiatu siedleckiego,
- II. Podniesienie potencjału społecznego i edukacyjnego mieszkańców powiatu siedleckiego,
- III. Promocja i ochrona dziedzictwa kulturowego,
- IV. Promocja i ochrona walorów turystycznych Powiatu,
- V. Bezpieczny Powiat.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew wpisuje się przede wszystkim w cel strategiczny I. Rozwój potencjału gospodarczego powiatu siedleckiego, a dokładniej w określony w jego ramach kierunek 4. Środowisko i energetyka, który zakłada m.in. promocję idei produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz w cel strategiczny V. Bezpieczny Powiat, w ramach którego określono takie kierunki jak m.in. likwidacja potencjalnych zagrożeń powodziowych czy ochrona środowiska i odtwarzanie jego potencjału. Oba dokumenty są zatem ze sobą zgodne.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SIEDLECKIEGO NA LATA 2016-2019
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2020-2023**

Powiatowy Program Ochrony Środowiska został przyjęty przez Radę Powiatu w Siedlcach Uchwałą Nr XXI/127/2016 z dnia 30 września 2016 r. Określone w dokumencie cele i zadania odpowiadają na wynikające z przeprowadzonych analiz i ocen najważniejsze problemy oraz mają zapobiegać głównym zagrożeniom w poszczególnych obszarach tematycznych.

Nadrzędnym celem Programu jest: zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy Powiatu Siedleckiego, gwarantujący wysoką jakość życia mieszkańców i zachowanie walorów przyrodniczych powiatu.

W dokumencie wyznaczono następujące obszary interwencji:

— Ochrona klimatu i jakości powietrza,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

- Zagrożenia hałasem,
- Pola elektromagnetyczne,
- Gospodarowanie wodami,
- Gospodarka wodno-ściekowa,
- Zasoby geologiczne,
- Gleby,
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- Zasoby przyrodnicze,
- Zagrożenia poważnymi awariami.

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Siedleckiego uwzględniono obszary i cele strategiczne mające na celu utrzymanie aktualnego stanu, a w przypadku negatywnych zmian, doprowadzenie do poprawy stanu środowiska. Przy opracowywaniu gminnego *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew*, wzięto pod uwagę założenia Programu Powiatowego. Wobec powyższego dokumenty są ze sobą spójne i mają na celu zarządzanie środowiskiem i jego ochronę na obszarze ich obowiązywania.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KORCZEW NA LATA 2016-2023

Dokument przyjęty został Uchwałą nr XXV/145/2017 Rady Gminy Korczew z dnia 16 stycznia 2017 r.

Celem strategicznym LPR, w który wpisuje się *Program Ochrony Środowiska*, jest Dostosowanie infrastruktury społecznej i technicznej w celu niwelacji zjawisk kryzysowych. Zakłada on m.in. termomodernizację obiektów mieszkalnych oraz budowę instalacji solarnych, dzięki którym ograniczona zostanie emisja zanieczyszczeń do atmosfery. POŚ obejmuje w swoich działaniach zadania z zakresu poprawy jakości powietrza. W związku z tym, oba dokumenty są ze sobą zgodne.

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA GMINY KORCZEW NA LATA 2019-2032

Powyższy dokument szczegółowo definiuje problem azbestu na terenie gminy, przybliży jego zagrożenia oraz podaje propozycje jego rozwiązania. Nadrzędnym celem jest usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Korczew.

Założenia *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew* są zgodne z założeniami Programu usuwania azbestu dla Gminy Korczew, a ich realizacja wpłynie na poprawę stanu przyrody w gminie. W związku z powyższym oba dokumenty są ze sobą spójne.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
KORCZEW I MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KORCZEW**

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korczew określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego.

Przedsięwzięcia planowane w *Programie Ochrony Środowiska* są spójne ze założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i określonymi w nim kierunkami dotyczącymi rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy Korczew, szczególności z zakresu ochrony środowiska przyrodniczego.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew* jest spójny ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Korczew.

Ponadto *POŚ* jest zgodny z regulacjami zapisanymi w obowiązujących, uchwalonych na terenie gminy Korczew Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego.

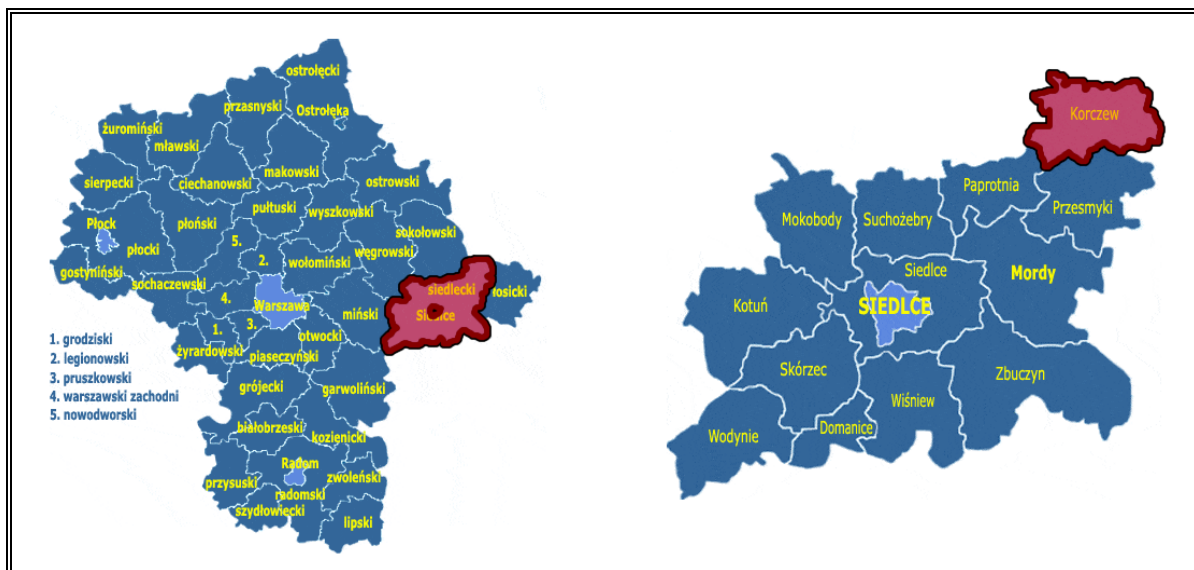
3. Ocena stanu środowiska

3.1 Charakterystyka gminy

3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Korczew jest gminą wiejską położoną we wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie siedleckim nad rzeką Bug. Najbliższymi miastami są Łosice (20 km), Drohiczyn (25 km – odległość dojazdu), Siedlce (32 km) i Sokołów Podlaski (32 km). Gmina podzielona jest na 15 sołectw: Bużyska, Czaple Górne, Drażniew Góry, Knychówek (obejmujące swym zasięgiem wsie Knychówek i Józefin), Korczew, Laskowice, Mogielnica, Nowy Bartków, Ruda, Starczewice, Stary Bartków, Szczeglacin, Tokary oraz Zaleś.

Rysunek 2. Położenie gminy Korczew na tle województwa mazowieckiego i powiatu siedleckiego

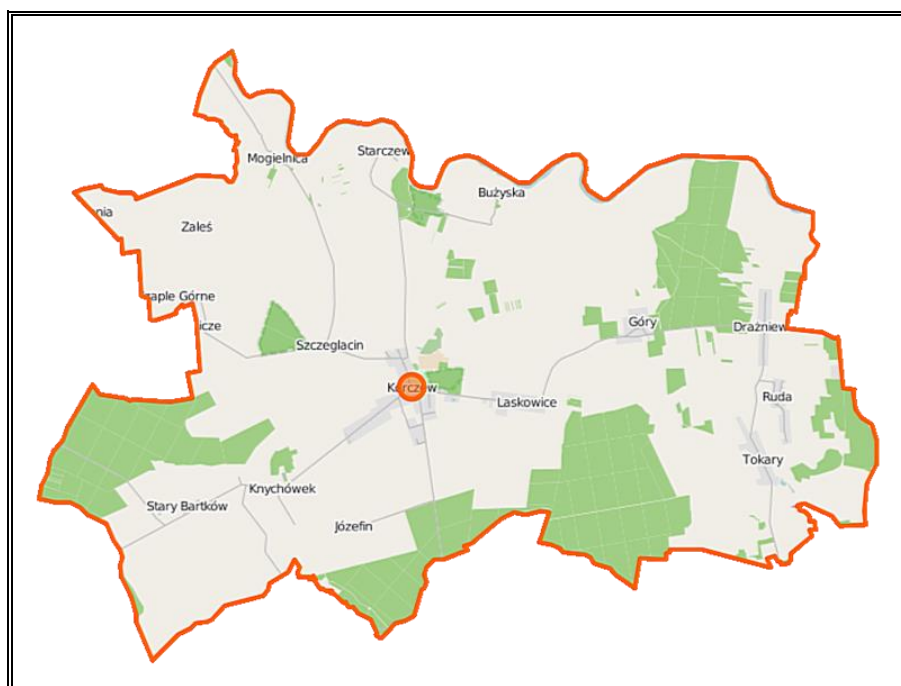

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://gminy.pl/>

Jednostka sąsiaduje z gminą:

- miejsko-wiejską Drohiczyn, powiat siemiatycki, województwo podlaskie,
- wiejską Platerów, powiat łosicki, województwo mazowieckie,
- wiejską Przesmyki, powiat siedlecki, województwo mazowieckie,
- wiejską Paprotnia, powiat siedlecki, województwo mazowieckie,
- wiejską Repki, powiat sokołowski, województwo mazowieckie.

Rysunek 3. Mapa gminy Korczew

Źródło: © autorzy OpenStreetMap

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Według podziału fizycznogeograficznego Polski, obszar gminy Korczew położony jest na terytorium jednego makroregionu fizyczno-geograficznego tj. Niziny Południowopodlaskiej, w obszarze, którego odznaczają się mniejsze jednostki – mezoregiony. Do mezoregionów, w obszarze którego położony jest teren gminy należy Podlaski Przełom Bugu oraz Wysoczyzna Siedlecka.

Tabela 2. Położenie gminy Korczew wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Gmina Korczew	
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski
Podprowincja	Niziny Środkowopolskie
Makroregion	Nizina Południowopodlaska
Mezoregion	Podlaski Przełom Bugu
	Wysoczyzna Siedlecka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://geologia.pgi.gov.pl>

- **Mezoregion Podlaski Przełom Bugu** – część doliny Bugu między Polesiem, a Niziną Środkowomazowiecką. Na zboczach doliny zaznaczają się listwy zrównań tarasowych, ale dno doliny zajmuje szeroki taras zalewowy. Mezoregion ten występuje w południowo – zachodniej części gminy. Obejmuje północną część gminy.
- **Mezoregion Wysoczyzna Siedlecka** – leży w strefie moren czołowych zlodowacenia warciańskiego i jego faz recesyjnych. Najwyższe punkty tego mezoregionu osiągają około 200 m n.p.m. Na glinach morenowych i gliniastych piaskach występują gleby brunatno ziemne i płowe zajęte przez pola uprawne i płąty lasu, zwłaszcza w części wschodniej. Mezoregion obejmuje południową oraz zachodnią część gminy.

Źródło: J. Kondracki, *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa 2009

Rysunek 4. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Korczew

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, <http://geologia.pgi.gov.pl/>

3.1.2 Zagospodarowanie przestrzenne gminy

Teren gminy Korczew zajmuje powierzchnię 10 495 ha, co stanowi 0,30% powierzchni województwa mazowieckiego i 6,55% powierzchni powiatu siedleckiego. Największy udział procentowy w powierzchni gminy stanowią użytki rolne (68,68%), a następnie lasy oraz grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (26,26%). Struktura zagospodarowania gruntów została przedstawiona w tabeli poniżej.

Tabela 3. Struktura zagospodarowania gruntów gminy Korczew

Rodzaje gruntów	Powierzchnia [ha]	Udział
Użytki rolne, w tym:	7 209	68,68%
— Grunty orne	4 674	44,54%
— Sady	31	0,30%
— Łąki trwałe	1 579	15,05%
— Pastwiska trwałe	550	5,24%
— Grunty rolne zabudowane	245	2,33%
— Grunty pod stawami	83	0,79%
— Grunty pod rowami	47	0,43%
Lasy oraz grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, w tym:	2 756	26,26%
— Lasy	2 653	25,28%
— Grunty zadrzewione i zakrzewione	103	0,98%
Grunty pod wodami	158	1,51%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	279	2,66%
Użytki ekologiczne	8	0,08%
Grunty rolne - nieużytki	80	0,76%
Tereny różne	5	0,05%
Razem	10 495	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych. <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

3.1.3 Demografia

Zgodnie z danymi GUS w roku 2019 gminę zamieszkiwało 2 599 osób, z czego liczba mężczyzn wyniosła 1 325 osób (50,98%), a liczba kobiet 1 274 osoby (49,02%). Na przestrzeni analizowanych lat (2015-2019) liczba mieszkańców zmniejszyła się. Spadek dotyczył zarówno liczebności kobiet, jak i mężczyzn. Liczba mieszkańców ogółem zmniejszyła się o 158 osób, tj. o 5,73% w stosunku do roku 2015, z czego liczba mężczyzn zmniejszyła się o 68 osób, tj. 4,88%, a liczba kobiet o 90 osób, czyli 6,60%.

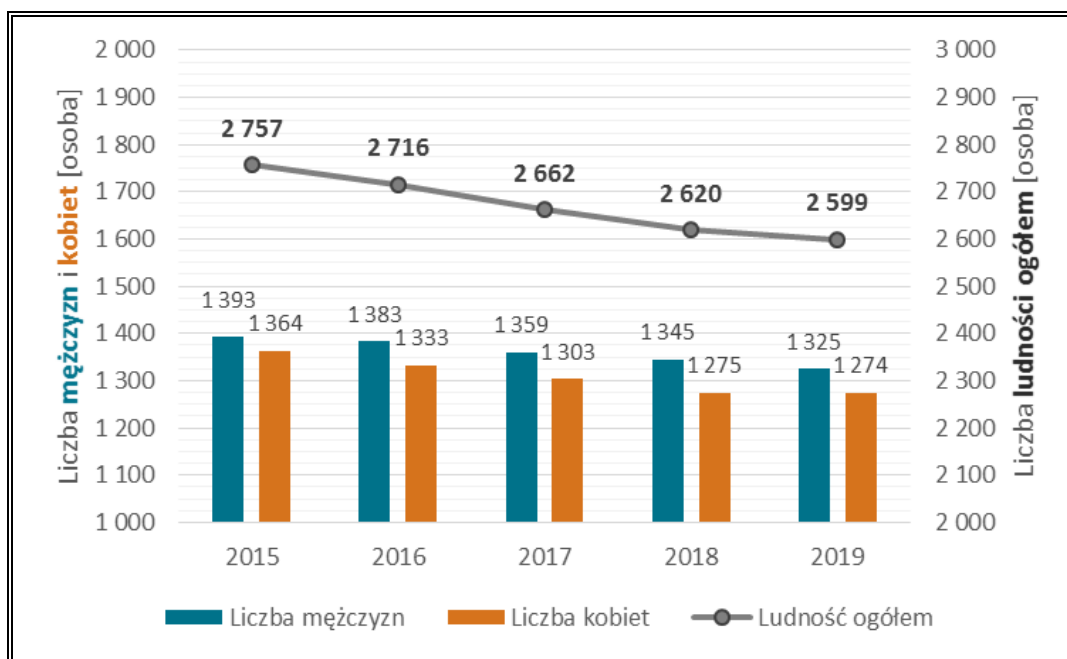
**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Tabela 4. Liczba ludności w gminie Korczew w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	Osoba	2 757	2 716	2 662	2 620	2 599
Mężczyźni		1 393	1 383	1 359	1 345	1 325
Kobiety		1 364	1 333	1 303	1 275	1 274

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 1. Liczba ludności (wg płci) gminy Korczew w latach 2015-2019

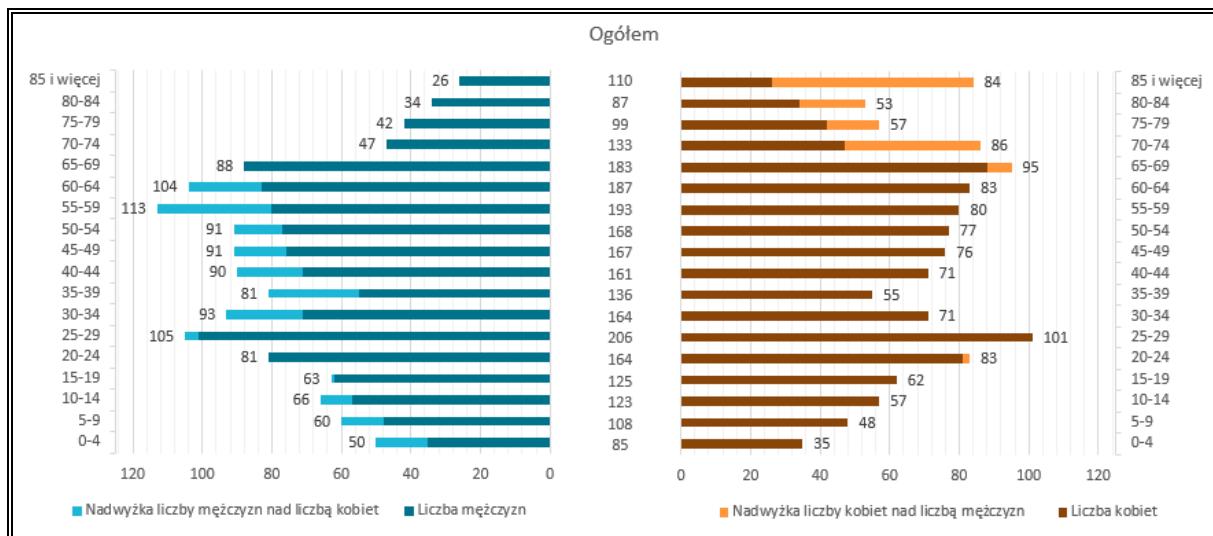

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

W roku 2019 na terenie gminy Korczew największa liczba osób znajdowała się w przedziale wiekowym 25-29 i wyniosła 206 osób. Drugą najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 55-59 (193 osoby). Wśród ludności w przedziałach wiekowych w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym obserwujemy przeważnie przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet, natomiast w wieku poprodukcyjnym to zazwyczaj liczba kobiet przeważa nad liczbą mężczyzn.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Wykres 2. Struktura wieku mieszkańców gminy Korczew w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Analizując sytuację demograficzną w zakresie poszczególnych grup ekonomicznych, na przestrzeni lat 2015-2019 odnotowano:

- spadek wśród ludności w wieku przedprodukcyjnym o 10,84%,
- spadek wśród ludności w wieku produkcyjnym o 6,74%,
- spadek wśród ludności w wieku poprodukcyjnym o 0,14%.

Tabela 5. Ludność gminy Korczew w latach 2015-2019 wg grup ekonomicznych

Wyszczególnienie		Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	443	434	407	393	395
	Mężczyźni		231	233	222	216	214
	Kobiety		212	201	185	177	181
Ludność w wieku produkcyjnym	Ogółem	Osoba	1 618	1 576	1 546	1 532	1 509
	Mężczyźni		923	902	886	891	874
	Kobiety		695	674	660	641	635
Ludność w wieku poprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	696	706	709	695	695
	Mężczyźni		239	248	251	238	237
	Kobiety		457	458	458	457	458

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

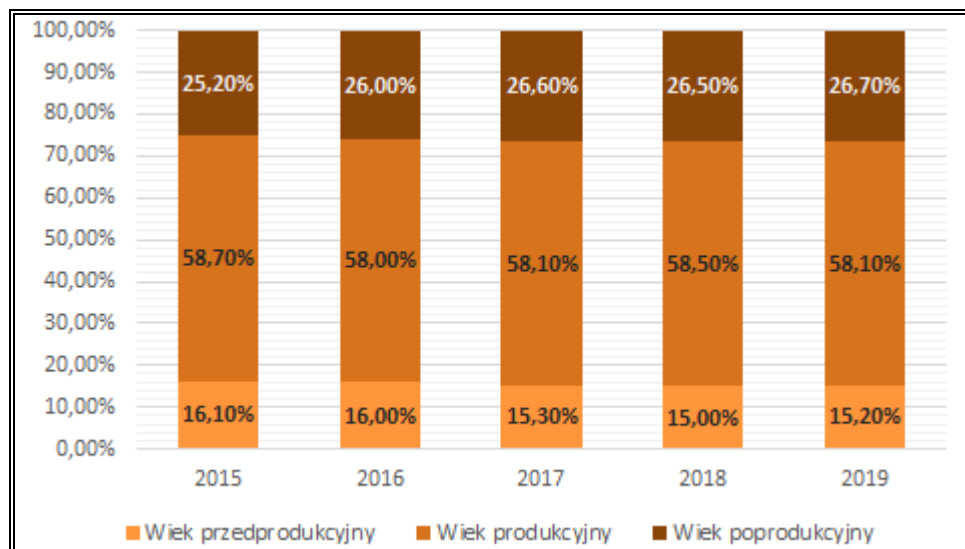
W 2019 r. sytuacja demograficzna przedstawiała się następująco:

- udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 15,20%,
- udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem wynosił 58,10%,
- udział ludność w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 26,70%,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Biorąc powyższe pod uwagę, sytuacja demograficzna na terenie gminy w większości posiada cechy wspólne z tendencją ogólnokrajową i przedstawia postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Wykres 3. Udział poszczególnych grup ekonomicznych gminy Korczew w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2015-2019

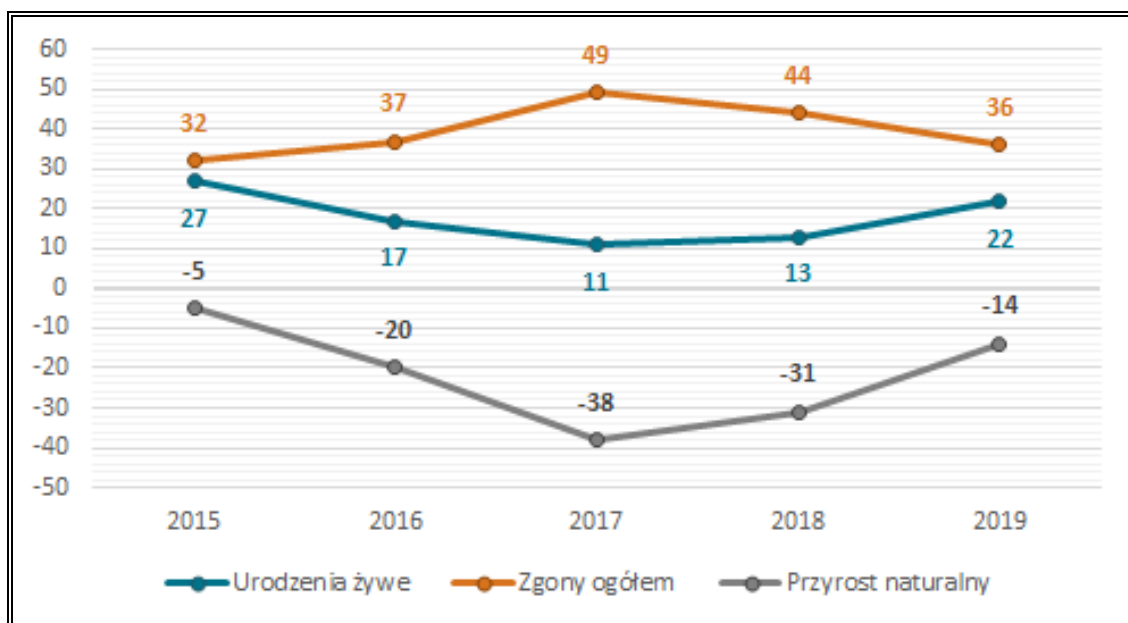
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
Przez cały okres lat 2015-2019 na terenie gminy, odnotowywano ujemny przyrost naturalny. Świadczy to o większej liczbie zgonów ogółem niż urodzeń żywych. W pierwszej połowie analizowanego okresu obserwujemy, co roku coraz niższe wartości przyrostu naturalnego, ze szczytem w roku 2017. Od tego roku zauważalne jest odwrócenie tendencji oraz wzrost wartości przyrostu naturalnego. Przyczyną tego jest spadek liczby zgonów oraz jednoczesny wzrost liczby urodzeń. Szczegółowe dane przyrostu naturalnego na terenie gminy Korczew przedstawione zostały w poniższej tabeli oraz na wykresie.

Tabela 6. Urodzenia żywe i zgony ogółem oraz przyrost naturalny w gminie Korczew w latach 2015-2019

Wyszczególnienie		Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019
Urodzenia żywe	Ogółem	Osoba	27	17	11	13	22
	Mężczyźni		17	9	8	8	13
	Kobiety		10	8	3	5	9
Zgony ogółem	Ogółem	Osoba	32	37	49	44	36
	Mężczyźni		18	18	26	26	24
	Kobiety		14	19	23	18	12
Przyrost naturalny	Ogółem	Osoba	-5	-20	-38	-31	-14
	Mężczyźni		-1	-9	-18	-18	-11
	Kobiety		-4	-11	-20	-13	-3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 4. Przyrost naturalny w gminie Korczew w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>. Przez cały analizowany okres (2015-2019) na terenie gminy odnotowano ujemne saldo migracji, co świadczy o większej liczbie osób wymeldowujących się niż meldujących na danym terenie. Najniższe saldo migracji zanotowano w roku 2015. Szczegóły prezentuje tabela poniżej.

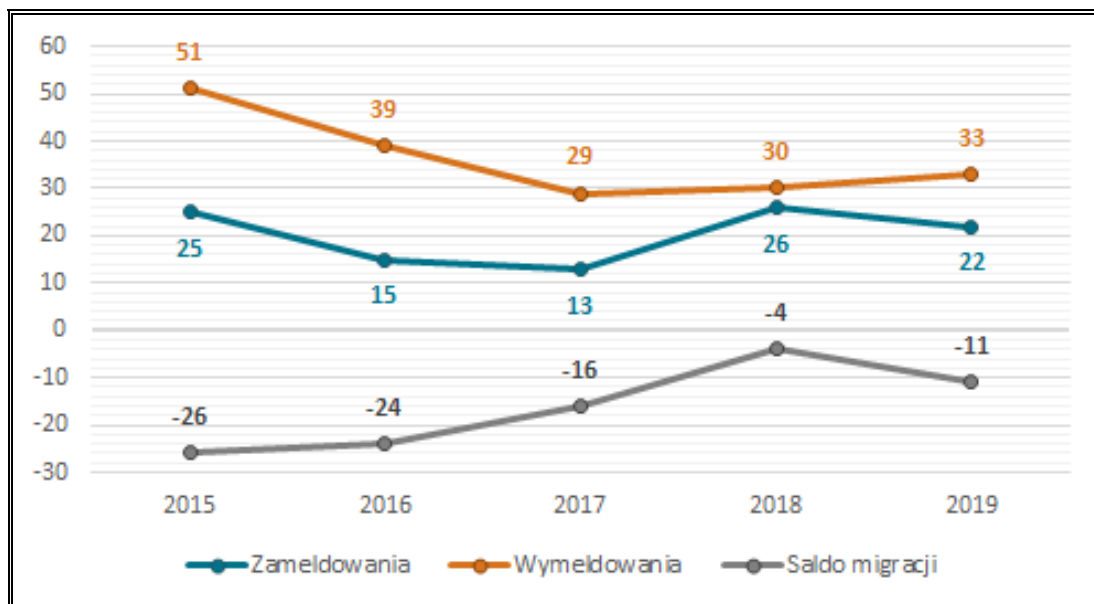
Tabela 7. Migracja na pobyt stały w gminie Korczew w latach 2015-2019

Wyszczególnienie		Jednostka	2015 ¹	2016	2017	2018	2019
Zameldowania	Ogółem	Osoba	25	15	13	26	22
	Mężczyźni		12	10	6	11	8
	Kobiety		13	5	7	15	14
Wymeldowania	Ogółem	Osoba	51	39	29	30	33
	Mężczyźni		20	13	13	7	17
	Kobiety		31	26	16	23	16
Saldo migracji	Ogółem	Osoba	-26	-24	-16	-4	-11
	Mężczyźni		-8	-3	-7	4	-9
	Kobiety		-18	-21	-9	-8	-2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

¹ Dane za rok 2015 z powodu braku dostępnych danych dla tego roku o migracji w ruchu zagranicznym w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, uwzględniają jedynie migrację w ruchu wewnętrznym.

Wykres 5. Migracja na pobyt stały w gminie Korczew w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

3.1.4 Gospodarka

Gmina Korczew ma charakter typowo rolniczy. Głównym miejscem pracy i głównym źródłem utrzymania dla większości mieszkańców są nieduże zakłady usługowo-handlowe na obszarze gminy oraz praca w gospodarstwach rolnych. Głównymi zasiewami są takie zboża jak pszenica ozima i jara, żyto, jęczmień ozimy i jary, owies, pszenżyto ozime i jare oraz mieszanki zbożowe ozime i jare. Na terenie gminy brak dużych zakładów produkcyjnych zatrudniających więcej niż 50 osób.

Według danych GUS na terenie gminy Korczew w roku 2019 zarejestrowanych było 130 podmiotów gospodarczych, z czego 121, tj. 93,08% funkcjonowało w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem w latach 2015-2019 zmniejszyła się o 6 działalności (tj. 4,41%). W analizowanym okresie liczba podmiotów spadła zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym. Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej na terenie gminy, prezentuje tabela poniżej.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Tabela 8. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie gminy Korczew w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Podmioty gospodarki narodowej					
Ogółem	136	135	135	126	130
Sektor publiczny					
Ogółem	9	9	9	8	8
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	7	7	7	6	6
Sektor prywatny					
Ogółem	127	126	126	118	121
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	97	96	96	94	96
Spółki handlowe	4	4	4	2	3
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	1	0	0
Spółdzielnie	2	2	2	2	2
Fundacje	2	2	2	1	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	13	13	13	10	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
W sektorze prywatnym można zaobserwować przodowanie jednej sekcji nad innymi. Jest to sekcja G powiązana z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle, która w roku 2019 liczyła 27 podmiotów.

Natomiast największa liczba podmiotów w sektorze publicznym na terenie gminy Korczew w 2019 roku znajdowała się w sekcji P – edukacja (3 podmioty).

Ogółem największy wzrost w latach 2015-2019 odnotowały sekcje M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna i N - działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca. Natomiast, największy spadek zanotowała sekcja G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle).

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

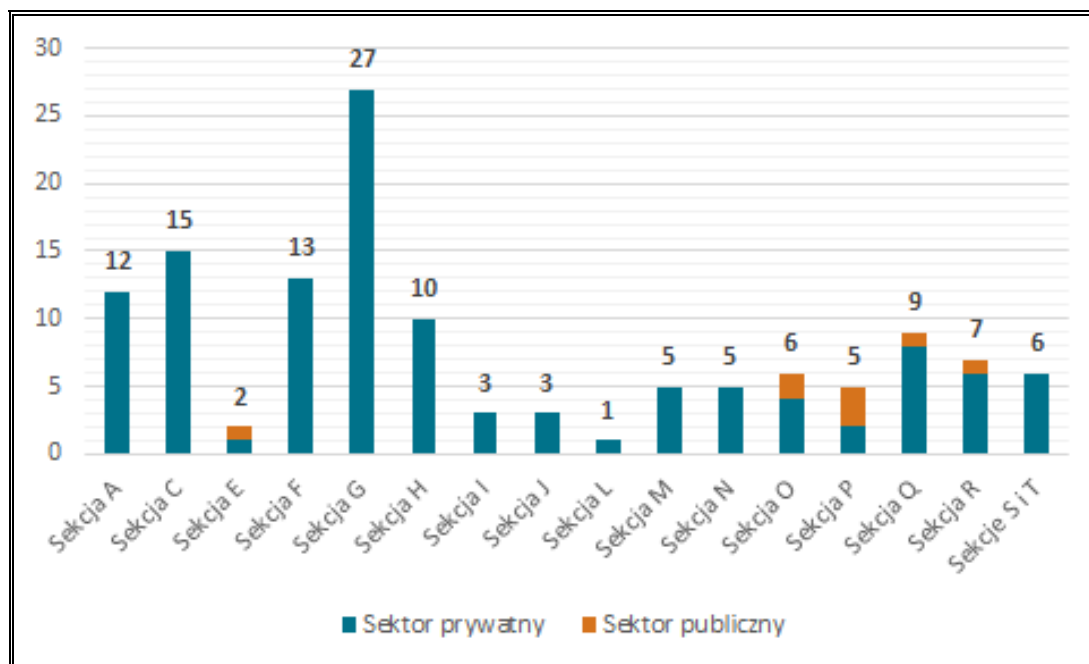
Tabela 9. Podział i liczba podmiotów gospodarczych w gminie Korczew w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019
Sektor publiczny						
Sekcja E	Podmiot	1	1	1	1	1
Sekcja O	Podmiot	2	2	2	2	2
Sekcja P	Podmiot	4	4	4	3	3
Sekcja Q	Podmiot	1	1	1	1	1
Sekcja R	Podmiot	1	1	1	1	1
Sektor prywatny						
Sekcja A	Podmiot	15	13	13	12	12
Sekcja C	Podmiot	13	14	13	13	15
Sekcja E	Podmiot	1	1	1	1	1
Sekcja F	Podmiot	16	17	16	15	13
Sekcja G	Podmiot	32	33	31	29	27
Sekcja H	Podmiot	9	8	8	10	10
Sekcja I	Podmiot	2	2	2	2	3
Sekcja J	Podmiot	2	2	3	3	3
Sekcja K	Podmiot	1	0	0	0	0
Sekcja L	Podmiot	2	1	1	1	1
Sekcja M	Podmiot	2	3	4	4	5
Sekcja N	Podmiot	2	3	4	4	5
Sekcja O	Podmiot	6	6	6	4	4
Sekcja P	Podmiot	2	2	2	2	2
Sekcja Q	Podmiot	8	7	8	7	8
Sekcja R	Podmiot	5	5	5	5	6
Sekcje S i T	Podmiot	9	9	9	6	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD) w roku 2019 w gminie Korczew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

3.1.5 Infrastruktura drogowa i transport

TRANSPORT DROGOWY

Przez obszar gminy nie przebiegają drogi krajowe i wojewódzkie. Gmina położona jest jednak obok drogi krajowej nr 62.

Podstawowy system drogowy tworzony jest przez drogi powiatowe, które stanowią główne szlaki komunikacyjne na obszarze jednostki. Układ drogowy uzupełniają drogi gminne oraz wewnętrzne. Łączna długość dróg gminnych na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiła 43,859 km. Wykaz dróg gminnych został przedstawiony w tabeli poniżej.

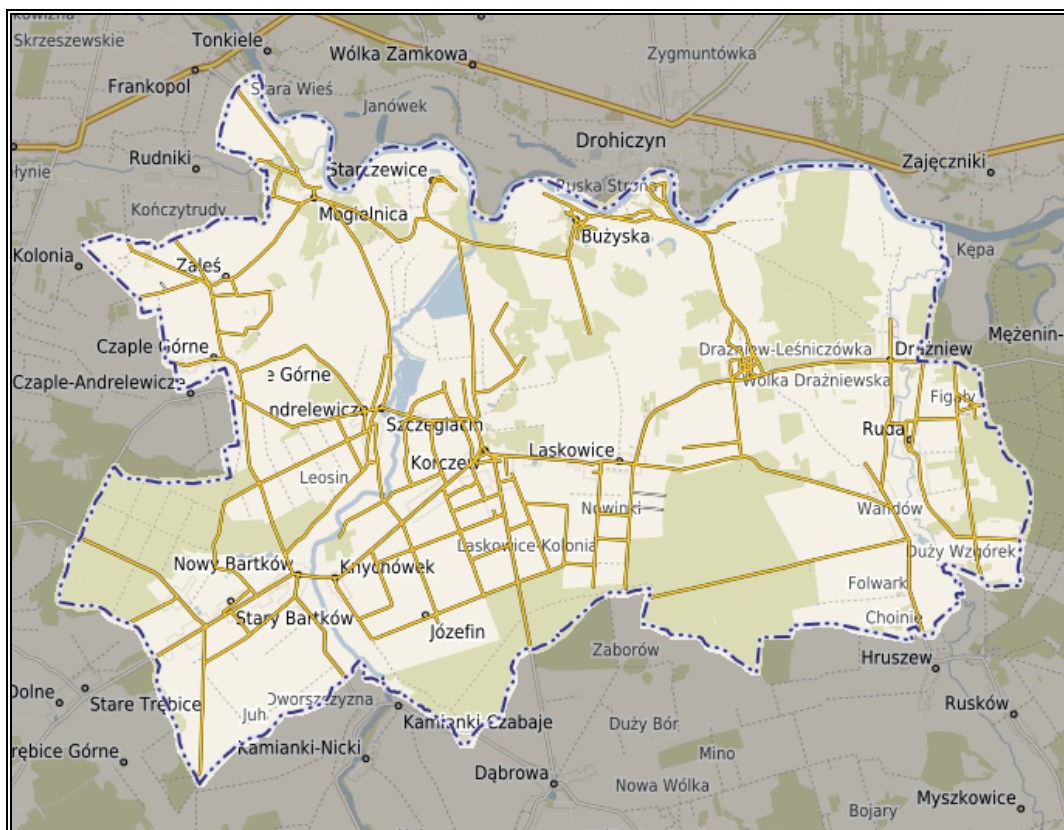
Tabela 10. Wykaz dróg gminnych na obszarze gminy Korczew

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość [km]
1.	360201W	Bartków Stary - granica gminy Przesmyki - Pniewiski	2,456
2.	360202W	Mogielnica- granica gminy Repki - Skrzyszew	0,586
3.	360203W	Zaleś - granica gminy Repki - Liszki	1,214
4.	360204W	Tokary - granica gminy Przesmyki - Dąbrowa	4,303
5.	360205W	Bartków Nowy - granica gminy Przesmyki - Kamianki Lackie	1,972
6.	360206W	Knychówek Nowy – droga powiatowa 3622W (Kamianki Czabaje)	2,770
7.	360207W	Bartków Nowy – Czaple – Zaleś - Mogielnica	7,353
8.	360208W	Bartków Nowy - Szczegłacin	2,915
9.	360209W	Mogielnica - Przekop	2,037
10.	360210W	Czaple-Czaple Obrępałki - Szczegłacin	2,629
11.	360211W	Tokary-Góry-droga powiatowa 3620W (Ruska Strona)	5,405
12.	360212W	droga gminna 360209W (Przekop) - Starczewice	1,618
13.	360213W	Korczew dz. Nr ew. 649 Józefin dz. nr ew. 3	2,550
14.	360214W	Drażniew dz. nr ew. 404	1,483
15.	360215W	Drażniew dz. nr ew. 133, Ruda dz. nr ew. 18	1,448
16.	360216W	Ruda dz. nr ew. 227, 328	3,120
Razem			43,859

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Korczew

Sieć dróg gminnych umożliwia komunikację między poszczególnymi jednostkami osadniczymi gminy. Gmina posiada także połączenia autobusowe, które umożliwiają przemieszczanie się mieszkańców, jak i turystów. Część dróg, która jest w dobrym stanie technicznym stwarza warunki do przejazdów zarówno pasażerskich, jak i towarowych. Dobry stan techniczny wpływa również na zmniejszenie się wydzielania spalin oraz kurzów i pyłów do atmosfery. Dlatego istotne jest utrzymanie dróg w dobrym stanie i poddawanie ich regularnym pracom modernizacyjnym.

Rysunek 5. Sieć dróg na terenie gminy Korczew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://korczew.e-mapa.net/>

TRANSPORT KOLEJOWY

Przez teren gminy Korczew nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższą linią kolejową jest znajdująca się w odległości około 10 km na południe od gminy linia nr 31 relacji Siedlce — Hajnówka, jednak nie ma istotniejszego znaczenia w powiązaniach komunikacyjnych tego obszaru.

TRANSPORT LOTNICZY

Na terenie gminy nie jest zlokalizowane żadne lądowisko ani lotnisko. Najbliższym portem lotniczym jest znajdujące się w odległości około 130 km w kierunku zachodnim od granic gminy Lotnisko Chopina w Warszawie (Okęcie).

3.1.6 Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną

ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Na terenie gminy Korczew nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. Niewielki udział zwartej zabudowy oraz duża przewaga siedlisk rozproszonych uniemożliwiają, z ekonomicznego punktu widzenia, budowę takiego systemu. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych oraz obiektów publicznych. W celach grzewczych najczęściej wykorzystywany jest węgiel kamienny i drewno.

W niewielkim stopniu wykorzystuje się również olej opałowy, gaz płynny oraz energię elektryczną.

ZAOPATRZENIE W GAZ ZIEMNY

Gaz ziemny ma bardzo szerokie zastosowanie – można wykorzystywać go w procesach technologicznych, do ogrzewania, chłodzenia i oświetlania, a także w gospodarstwach domowych do gotowania.

Na terenie gminy nie funkcjonuje sieć gazowa. Z powodu braku infrastruktury gazowej oraz ze względu na łatwość w użytkowaniu i czynniki ekonomiczne, mieszkańcy korzystają z gazu propan-butan dystrybuowanego w butlach lub zbiornikach przydomowych, co jednak stwarza niebezpieczeństwo jego użytkowania.

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA

Gmina Korczew zaopatrywana jest w energię elektryczną z trzech stacji GPZ 110/15 kV „Łosice”, „Siedlce” i „Sokołów Podlaski”, które zlokalizowane są poza obszarem gminy. Na obszarze gminy energia elektryczna rozprowadzana jest z wyprowadzonych z powyższych stacji dwóch magistral 15 kV: Łosice – Korczew – Czaple oraz Siedlce SDL – Hołubla do poszczególnych stacji transformatorowych SN/nn znajdujących się na jej terenie, z których wyprowadzona jest sieć niskiego napięcia, trafiająca bezpośrednio do odbiorców końcowych.

Potrzeby mieszkańców w zakresie zasilania w energię elektryczną są zaspokojone. Stan zaopatrzenia gminy Korczew w energię elektryczną jest zadowalający.

Przez teren gminy przebiega napowietrzna linia wysokiego napięcia (110kV) Siedlce – Siemiatycze. Dodatkowo, w ciągu tej linii, w miejscowości Korczew planowana jest budowa stacji elektroenergetycznej GPZ 110/15 kV „Korczew”.

3.1.7 Odnawialne źródła energii

Możliwość eksploatacji i rozwój ekologicznych źródeł energii jest szansą na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, a także stwarza możliwość poprawy zaopatrzenia energetycznego terenów o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Powstawanie nowych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) przyczynia się do redukcji emisji CO₂ oraz wpływa na oszczędność energii i zwiększenie efektywności energetycznej. Montaż tego typu urządzeń wiąże się z dość wysokimi nakładami na etapie inwestycyjnym, natomiast w fazie eksploatacji pozwala na duże oszczędności w opłatach za energię w porównaniu do powszechnie stosowanych źródeł ciepła opalanych węglem, olejem czy gazem.

3.1.7.1 Energia wiatru

Energia wiatru należy do odnawialnych źródeł energii, nie jest jednak dla środowiska neutralna. W praktyce elektrownie wiatrowe mogą wywierać negatywny wpływ na otoczenie – ludzi, ptaki oraz krajobraz. Problemem jest np. wytwarzany przez turbiny wiatrowe monotony, stały hałas o niskim natężeniu, który niekorzystnie oddziałuje na psychikę człowieka. Innym ujemnym aspektem jest wpływ elektrowni na ptaki. Nie można też zapomnieć o ujemnym wpływie farm na krajobraz, zajmują one bowiem duże powierzchnie i zlokalizowane są często w rejonach turystycznych lub nadmorskich, co zniechęca część osób do odwiedzenia takich miejsc. Instalacje wiatrowe utrudniają także rozchodzenie się fal radiowych.

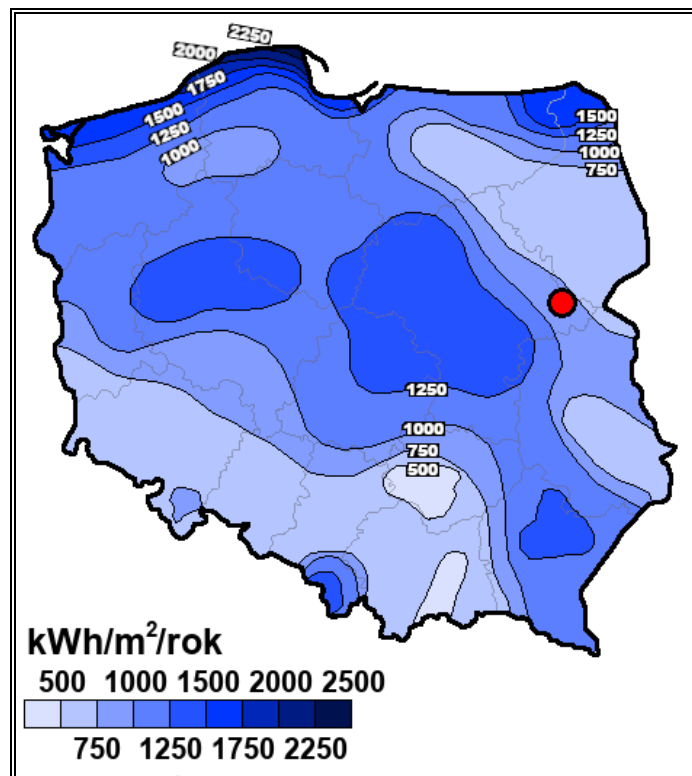
Z uwagi na uwarunkowania prawne, przyrodnicze, krajobrazowe i sozologiczne, należy uznać za wyłączone dla lokalizacji elektrowni wiatrowych następujące obszary:

- wszystkie tereny objęte formami ochrony przyrody,
- projektowane obszary ochronne, w tym zwłaszcza obszary wytypowane w ramach tworzenia Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych NATURA 2000, projektowane i postulowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- tereny tworzące podstawę ekologiczną województwa, której zasięg określony został w planie zagospodarowania przestrzennego województwa,
- tereny położone w strefach ekspozycji obiektów dziedzictwa kulturowego: pomników historii, cennych założeń urbanistycznych i ruralistycznych oraz założeń zamkowych, parkowo-pałacowych i parkowo-dworskich,
- tereny w otoczeniu lotnisk wraz z polami wznoszenia i podejścia do lądowania.

Największy potencjał produkcji energii elektrycznej pochodzącej z wiatru w Polsce przypada na okres jesienno - zimowy, kiedy to prędkości wiatru są najwyższe. Zaistniała sytuacja jest bardzo korzystna, ze względu na fakt, że maksymalne sezonowe zasoby energii wiatru pokrywają się z największym zapotrzebowaniem na energię w okresie grzewczym.

Poniższy rysunek przedstawia mezoskalową mapę wiatrów z izoliniami rocznej podaży surowej energii wiatru, niesionej przez strugę wiatru o powierzchni przekroju 1 m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu (30 m n.p.g.). Z analizy mapy wynika, że gmina Korczew znajduje się w strefie umiarkowanych warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej, bowiem na jej terenie energia wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynosi ok. 750 – 1 000 kWh/m²/rok. Obecnie, na terenie gminy Korczew nie funkcjonują farmy wiatrowe.

Rysunek 6. Położenie gminy Korczew na mapie energii wiatru w kWh/m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

3.1.7.2 Energia wody

Energia wody wykorzystywana jest głównie do wytwarzania energii elektrycznej za pośrednictwem turbiny wodnej połączonej z prądnicą. Elektrownie wodne buduje się najczęściej na terenach górzystych lub w miejscach, gdzie jest możliwe piętrzenie wody. Wyższe spiętrzenie i większa masa przepływającej wody przyczyniają się do większej ilości energii elektrycznej możliwej do wytworzenia. Małe elektrownie wodne (MEW) dzieli się dodatkowo na: mikro elektrownie wodne, mini elektrownie wodne, małe elektrownie wodne.

Energia wody jest nieszkodliwa dla środowiska, nie przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych, nie powoduje zanieczyszczeń, a jej produkcja nie pociąga za sobą wytwarzania odpadów. Poza tym koszty użytkowania elektrowni wodnych są niskie. Ich zaletą jest także stworzenie możliwości wykorzystania zbiorników wodnych do rybołówstwa, celów rekreacyjnych czy ochrony przeciwpożarowej. Wśród wad hydroenergetyki należy wymienić niekorzystny wpływ na populację ryb, którym uniemożliwia się wędrówkę w górę i w dół rzeki, niszczące oddziaływanie na środowisko nabrzeża, a także fakt, że uzależnione od dostaw wody hydroelektrownie mogą być niezdolne do pracy np. w czasie suszy. Wadą jest również fakt, że niewiele jest miejsc odpowiednich do lokalizacji takich elektrowni.

Sieć hydrofoniczną gminy Korczew tworzą głównie rzeki: Bug, Kołodziejka, Toczna i Myśla. W gminie w miejscowości Tokary znajduje się elektrownia wodna wytwarzająca prąd na potrzeby młyna, który wytwarza mąkę ekologiczną EKO-MEGA Młyny Wodne Sp. z o.o.

3.1.7.3 Energia z biomasy i biogazu

Największy potencjał w zakresie wykorzystania biomasy i biogazu posiadają tereny rolnicze oraz charakteryzujące się występowaniem dużej koncentracji hodowli zwierzęcej. Opłacalność budowy biogazowni zależy również od dodatkowych czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej. Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych.

BIOMASA

Zgodnie z zapisami Dyrektywy 2001/77/WE biomasa oznacza podatne na rozkład biologiczny produkty oraz ich frakcje, odpady i pozostałości przemysłu rolnego (łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi), leśnictwa, związanych z nim gałęzi gospodarki, jak również podatne na rozkład biologiczny frakcje odpadów przemysłowych i miejskich. Ustawa o biokomponentach i paliwach ciekłych definiuje biomasę jako „stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej oraz leśnej, przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także części pozostałych odpadów, które ulegają biodegradacji, a w szczególności surowce rolnicze” (Art. 2 ust. 1 pkt. 2). Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych. Obecnie ocenia się, że biomasa jest źródłem energii odnawialnej o największym potencjale do wykorzystania w Polsce.

Duże zasoby ziem wykorzystywanych rolniczo stwarzają możliwość wykorzystania biomasy w energetyce cieplnej. Zatem z powodu rolniczego charakteru gminy Korczew, biomasa wykorzystywana jest do produkcji energii na indywidualne potrzeby w gospodarstwach.

BIOGAZ

Prawo energetyczne definiuje biogaz rolniczy jako „paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów” (Art. 3 ust. 20a). Biogaz może być również wytwarzany podczas fermentacji anaerobowej bądź rozpadu gnilnego ścieków i odpadów komunalnych. Opłacalność budowy biogazowni

zależy od wielu czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej.

Na obszarze gminy Korczew nie funkcjonuje obecnie żadna biogazownia.

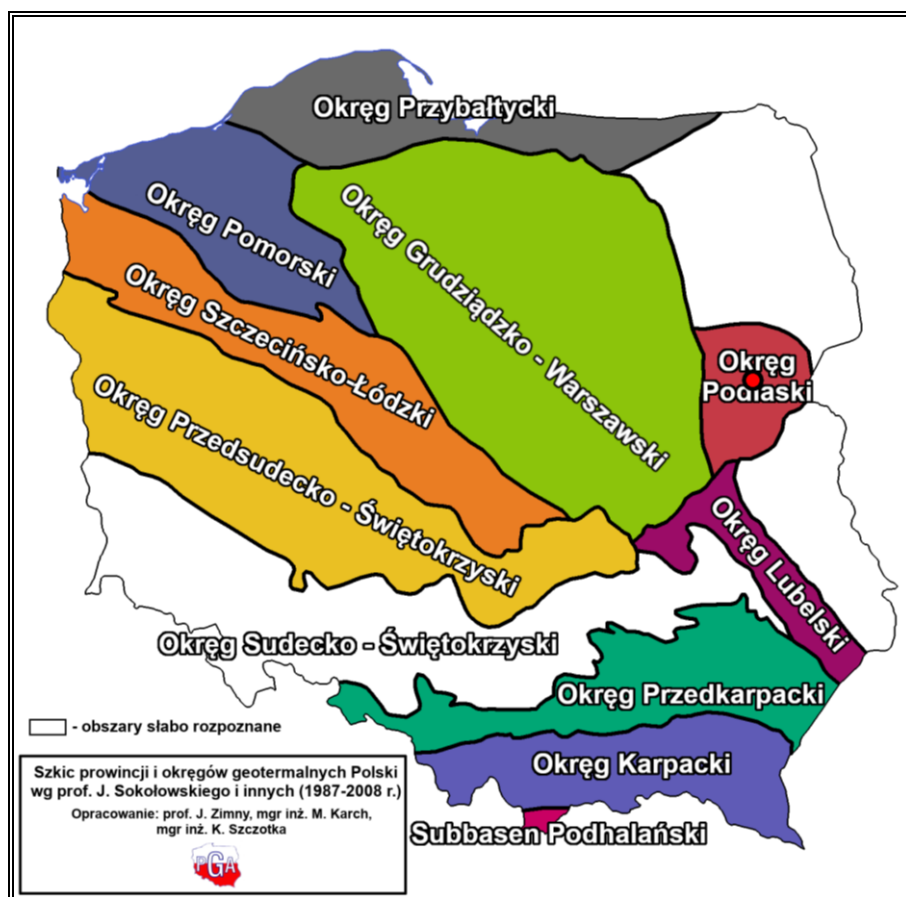
3.1.7.4 Energia geotermalna

Energia geotermalna wykorzystuje ciepło wewnętrzne Ziemi, ogrzewając wody podziemne, które znajdując ujście wydostają się na powierzchnię, jako ciepła woda lub para wodna (uzależnione jest to od bliskości kontaktu z magmą). Woda geotermiczna wykorzystywana jest bezpośrednio (doprowadzana systemem rur), bądź pośrednio (oddając ciepło chłodnej wodzie i pozostając w obiegu zamkniętym). W celu uznania wód podziemnych za odnawialne źródło energii muszą być spełnione odpowiednie warunki ich użytkowania, tj. woda po oddaniu ciepła musi być włączana z powrotem, a tempo wydobywania i obniżania temperatury zbiornika nie powinno przekraczać szybkości ponownego ogrzania się wody we wnętrzu ziemi. Taki warunek spełniony jest wyłącznie w przypadku wód o wysokiej temperaturze.

Geotermię dzielimy na geotermię niskotemperaturową i wysokotemperaturową. Geotermia wysokotemperaturowa umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikami są substancje wypełniające puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Można ją wykorzystywać w celach grzewczych, ale również m.in. do celów rekreacyjnych, hodowli ryb, produkcji rolnej itp. Geotermia niskotemperaturowa nie daje natomiast możliwości wykorzystania bezpośredniego ciepła ziemi. Wymaga ona zastosowania urządzeń wspomagających, tj. pomp ciepła, które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny.

Gmina Korczew znajduje się na obszarze Podlaskiego okręgu geotermalnego. Temperatura wód geotermalnych na głębokości 2000 m p.p.t., zlokalizowanych w obrębie gminy wynosi około 50-55°C. Położenie takie stanowi mało korzystne źródło pozyskiwania energii geotermalnej.

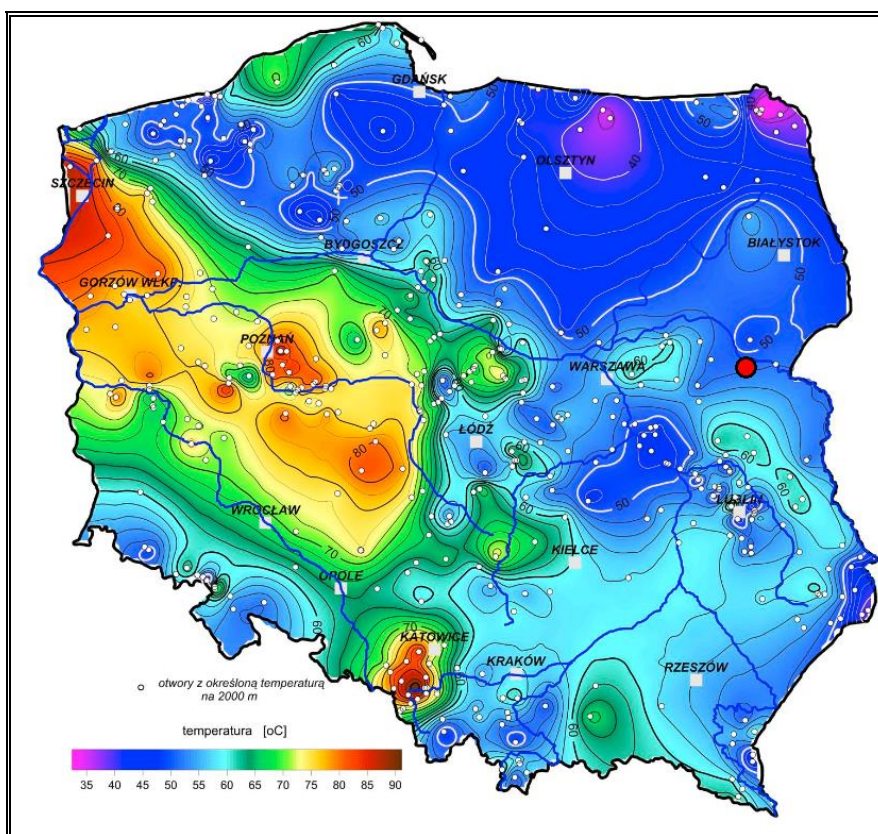
Rysunek 7. Położenie gminy Korczew na tle okręgów geotermalnych Polski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl>

Na terenie gminy energia geotermalna nie jest wykorzystywana na szerszą skalę. W związku z brakiem konieczności inwentaryzacji energii ze źródeł geotermalnych przez Gminę, brak jest szczegółowych informacji na temat instalacji płytkiej geotermii. Zgłoszenia nie wymagają instalacje do głębokości 30 m. Natomiast instalacje wymagające głębszego wiercenia podlegają obowiązkowi opracowania projektu robót geologicznych i jego zgłoszenia Staroście Siedleckiemu. W związku ze wzrostem zainteresowania społeczeństwa wykorzystaniem pomp ciepła w budynkach indywidualnych w ciągu ostatnich kilku lat, przypuszcza się, że na terenie gminy w gospodarstwach domowych występują takie instalacje.

Rysunek 8. Położenie gminy Korczew na mapie temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl/>

3.1.7.5 Energia słoneczna

Energię słoneczną wykorzystuje się, przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię:

- ciepłą – za pomocą kolektorów;
- elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

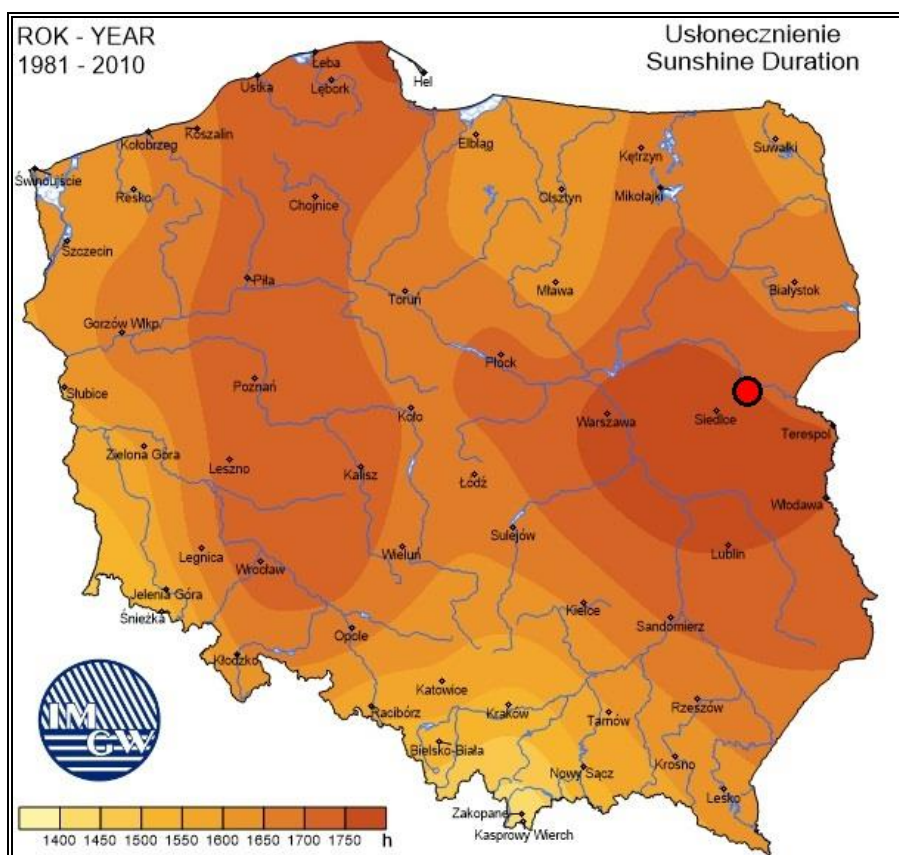
Najbardziej powszechnym sposobem na wykorzystanie energii słonecznej są kolektory słoneczne. Są one urządzeniami służącymi do zmiany energii słonecznej na energię ciepłą. Optymalnym rozwiązaniem jest połączenie kolektora poprzez zasobnik ciepłej wody użytkowej z kotłem gazowym lub pompą ciepła. Energia słoneczna może być również przekształcona w energię elektryczną w procesie fotowoltaicznym. Ogniwa fotowoltaiczne wykorzystywane są przede wszystkim w systemach wolnostojących, montowanych na obszarach oddalonych od sieci elektrycznej.

W Polsce wykorzystanie paneli fotowoltaicznych w układach zasilających jest ograniczone jedynie do specyficznych zastosowań, na ogół tam, gdzie ze względu na małą moc odbiornika doprowadzenie sieci elektroenergetycznej jest mało opłacalne. Ogniwa fotowoltaiczne mogą być wykorzystane do zasilania znaków ostrzegawczych przy drogach i reklam. Na terenach o silnej koncentracji zabudowy mogą zostać zamontowane na dachach

budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, natomiast na terenach niezagospodarowanych – mogą powstać farmy fotowoltaiczne.

Warunki dla rozwoju energetyki w województwie mazowieckim są bardzo korzystne. Analizowana jednostka samorządu terytorialnego położona jest na obszarze, gdzie usłonecznienie w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) wynosi około 1 700 - 1 750 godzin i należy do najwyższego w Polsce. Oznacza to, że gmina Korczew posiada duży potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u.

Rysunek 9. Położenie gminy Korczew na mapie usłonecznienia na terenie Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy, <https://klimat.imgw.pl/>

Planując inwestycje w technologii energii słonecznej należy pamiętać, że nasłonecznienie podlega wahaniom w zależności od pory dnia i roku, pogoda dodatkowo bywa kapryśna, co wpływa na zmienną ilość dni słonecznych w roku. Główną barierą ograniczającą stosowanie instalacji solarnych w Polsce jest także dość wysoki koszt realizacji tego typu przedsięwzięć. Coraz wyższa jest jednak dostępność preferencyjnych źródeł finansowania proekologicznych inwestycji, co przyczynia się do ich popularyzacji i powszechniejszego zastosowania, także w budownictwie indywidualnym.

Gmina Korczew od roku 2013 bierze udział w projekcie „Słoneczne gminy wschodniego Mazowsza. Energia solarna, energia przyszłości”, w ramach którego instalowane są instalacje solarne oraz PV na budynkach gospodarstw domowych. Wg informacji z Urzędu Gminy Korczew do roku 2020 zainstalowano łącznie 239 instalacji solarnych w pierwszym etapie oraz 135 instalacji solarnych oraz 72 instalacji PV w drugim. Gmina nie ma jednak obowiązku inwentaryzacji ilości indywidualnych instalacji fotowoltaicznych lub solarnych znajdujących się na budynkach mieszkalnych w jej obrębie, dlatego nie można dokładnie określić ile prywatnych budynków jest w niej wyposażonych.

3.1.8 Walory turystyczno-rekreacyjne oraz promocja gminy

Na poziom atrakcyjności turystycznej wpływa wiele czynników, które możemy podzielić na walory przyrodnicze i antropogeniczne. Walory przyrodnicze to m.in.: wszelkiego rodzaju wody powierzchniowe takie jak jeziora i rzeki, ukształtowanie powierzchni czy różne kompleksy roślinne. Czynnikiem antropogenicznym są głównie walory związane z architekturą tj. obiekty historyczne i kultury, skanseny oraz zabytki. Znaczącą rolę odgrywa również infrastruktura turystyczna, czyli bazy noclegowe, gastronomiczne i komunikacyjne jak i uzupełniająca (tereny wypoczynkowe i rekreacyjne, szlaki turystyczne oraz obiekty sportowe).

Na terenie gminy występują bogate walory przyrodnicze. Do najważniejszych z nich, wymienić można środowisko doliny Bugu, w której przeważają łąki i pastwiska z niewielkimi kompleksami leśnymi oraz starorzecza i stawy. Znajduje się tutaj również wiele obszarów o szczególnych wartościach przyrodniczych: trzy rezerваты przyrody „Przekop”, „Dębniak” i „Kaliniak”, Nadbużański Park Krajobrazowy, dwa Obszary Natura 2000 „Ostoja Nadbużańska” i „Dolina Dolnego Bugu” oraz wiele użytków ekologicznych i pomników przyrody. Ponadto gmina położona jest w obszarze tzw. „Zielonych Płuc Polski”.

Dodatkowo wzdłuż Bugu przebiega wiele szlaków turystycznych, a na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego zachowało się wiele obiektów zabytkowych. Są to wpisane do rejestru zabytków:

— Knychówek:

- kościół par. pw. św. Stanisława Biskupa, 1613-1646, XVIII, XIX, nr rej.: 228 z 18.11.1959,

— Korczew:

- zespół pałacowy i folwarczny, XVIII-XIX, nr rej.: 397/A z 30.03.1990:
 - pałac,
 - 2 oficyny z galeriami,
 - pałac letni „Syberia”,

- oranżeria,
 - studnia (źródełko),
 - 2 budynki gospodarcze (1 budynek nie istnieje),
 - park,
 - ogrodzenie z kordegardą i bramą,
 - budynek administracyjny, nr rej.: A-471 z 29.05.1998,
 - spichrz, nr rej.: j.w.,
 - kuźnia, ob. budynek mieszkalno-usługowy, nr rej.: A-472 z 29.05.1998,
 - *karczma, drewn., pocz. XIX, nr rej.: 332 z 15.01.1962 (nie istnieje),*
 - wieża obserwacyjna, w osadzie leśnej, 1925, nr rej.: A-473z 18.05.1998,
- Stary Bartków:
- gorzelnia, 1893, nr rej.: A-458 z 21.04.1997,
 - magazyn spirytusowy, nr rej.: j.w.,
 - ogrodzenie, nr rej.: j.w.,
- Tokary:
- zespół dworski, 1 poł. XIX, nr rej.: A-111 z 23.02.1977:
 - dwór,
 - park.

Promocja gminy prowadzona jest przede wszystkim przez lokalną prasę oraz stronę internetową Gminy. W gminie znajduje się również Punkt Informacji – Turystycznej w Korczewie funkcjonujący we wszystkie dni tygodnia. Ponadto w miejscowości Bużyska znajdują się kilka gospodarstw agroturystycznych, które promują swoje usługi przez portale noclegowo – turystyczne.

Ze względu na wymienione powyżej walory gmina może nabrać cech turystyczno – wypoczynkowych. Ogólny rozwój turystyki i rekreacji na obszarze gminy hamowany jednak będzie przez brak odpowiedniej infrastruktury, głównie brak bazy noclegowej, zaplecza gastronomicznego czy bazy rekreacyjnej.

3.1.9 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych

ROLNICTWO

Rolnictwo stanowi podstawę bazy ekonomicznej gminy i jest źródłem utrzymania większości mieszkańców. Walory przyrodnicze obszarów wiejskich tworzą doskonałe warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego w związku z coraz większym zainteresowaniem i zapotrzebowaniem na żywność ekologiczną. Rolnictwo ekologiczne jest ważnym czynnikiem zwiększającym zatrudnienie na wsi, dostarcza nowych miejsc pracy oraz daje rolnikom dodatkowe źródło dochodu.

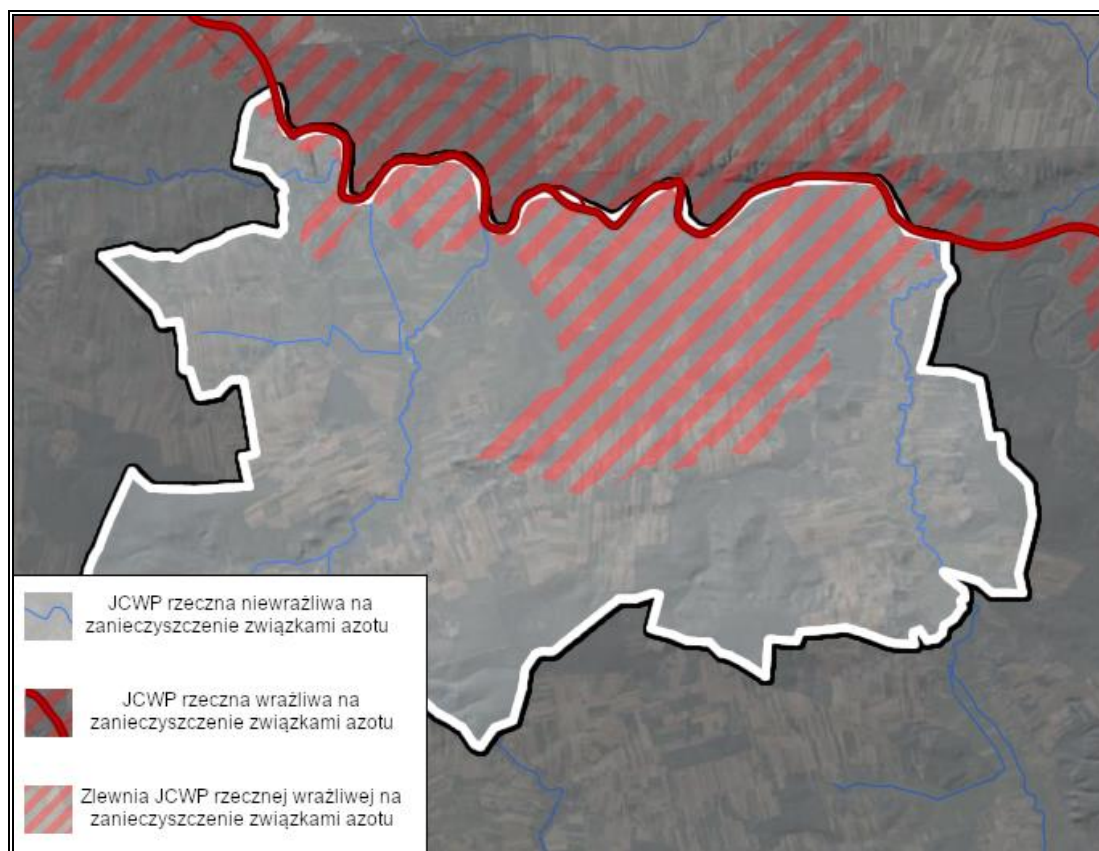
Do pożądaných, planowanych do osiągnięcia cech zrównoważenia sektora rolnictwa należą:

- optymalne wykorzystanie potencjału biologicznego gleb, poprzez dostosowanie rodzaju produkcji do jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zalesienie nieprzydatnych dla rolnictwa oraz zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych przekazywanych na inne cele, zwłaszcza gruntów wysokich klas bonitacyjnych,
- podniesienie dochodowości gospodarstw rolnych dzięki poprawie jakości produkcji rolniczej,
- powszechne wdrożenie dobrych praktyk rolniczych, zwłaszcza w zakresie stosowania nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin, nawożenia i gospodarowania obornikiem i gnojowicą, regulacji stosunków wodnych, mechanizacji prac polowych,
- wprowadzenie na szeroką skalę rolnictwa ekologicznego i rozwój agroturystyki,
- rozwój infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich w szczególności infrastruktury związanej z ochroną środowiska.

Jeśli działalność rolnicza nie jest prowadzona z uwzględnieniem odpowiednich zasad środowiskowych może mieć negatywny wpływ na środowisko. Głównie dotyczy to emisji zanieczyszczeń do wód oraz gleb. Na terenie gminy Korczew znajdują się jednolite części wód powierzchniowych, które zostały wskazane w Rozporządzeniu Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 29 marca 2017 r. *w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć w granicach regionów wodnych: Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niemna, Świeżej oraz Jarft.* Są to:

- RW200021266591 - Bug od Kamianki do Kołodziejki,
- RW200021266759 - Bug od Kołodziejki do Broku.

Rysunek 10. JCWP i ich zlewnie na obszarze gminy Korczew wskazana jako wody powierzchniowe i podziemne wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć w granicach regionów wodnych: Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niemna, Świeżej oraz Jarft

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, <http://mapy.geoportal.gov.pl/>

Gminę Korczew można również zaliczyć do obszarów narażonych na zanieczyszczenia związkami azotowymi pochodzenia organicznego i mineralnego. Powodem takiej sytuacji są gospodarstwa rolne, które realizując proces produkcji żywności, pasz dla zwierząt lub surowców rolnych, zużywają duże ilości substancji nawozowych. Znaczna, niewykorzystana część tych substancji ulega kumulacji w glebie, spływa do wód powierzchniowych i gruntowych oraz migruje do atmosfery. Są to w szczególności pierwiastki biogenne – azot i fosfor, które jednocześnie wpływając pozytywnie na poziom produkcji rolnej, w nadmiernych ilościach stanowią groźne zanieczyszczenie i potencjalne zagrożenie dla środowiska przyrodniczego.

Dnia 15 lutego 2020 r., według Rozporządzenia Rady Ministrów z 12 lutego 2020 r. w życie wszedł „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz.U. z 2020 r., poz. 243). Dokument ten ma na celu doprowadzenie do ograniczenia rolniczego wykorzystania nawozów i określa m.in. sposoby i warunki rolniczego wykorzystania nawozów azotowych na glebach zamrzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą lub przykrytych

śniegiem, w pobliżu wód powierzchniowych, na terenach o dużym nachyleniu, a także na glebach zamrzniętych, zalanych wodą lub przykrytych śniegiem, zasady planowania prawidłowego nawożenia azotem oraz terminy, w których dozwolone jest rolnicze wykorzystanie nawozów. Ponadto wskazuje warunki przechowywania nawozów naturalnych i postępowanie z odciekami. Celem jest ograniczenie rolniczego wykorzystywania nawozów. Zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami będzie miało pozytywny wpływ na całe środowisko przyrodnicze.

PRZEMYSŁ

Przemysł jest sektorem odpowiedzialnym w głównej mierze za degradację środowiska. Wraz z rozwojem działalności gospodarczej człowieka, ośrodków przemysłowych, do otoczenia zaczęto odprowadzać coraz więcej szkodliwych substancji. W największym stopniu środowisko zanieczyszczają emisje i odpady przemysłowe pochodzące z fabryk i elektrowni. Najczęściej obserwuje się pogorszenie stanu powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych, powierzchni ziemi (gleby) i krajobrazu. Dodatkowo emitowany jest hałas oraz istnieje ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

Według danych Urzędu Gminy Korczew, na terenie gminy nie są zlokalizowane żadne przedsiębiorstwa, które stwarzałyby potencjalne wysokie zagrożenie dla środowiska naturalnego.

Ponadto według danych GUS w 2019 r., na obszarze gminy w sektorze prywatnym funkcjonowało 15 podmiotów należących do Sekcji C – przetwórstwo przemysłowe.

Na terenach przewidzianych do zagospodarowania w ramach produkcji przemysłowej, usług i handlu proponuje się wprowadzenie następujących zasad zrównoważonego rozwoju:

1. zasada zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń,
2. zasada utrzymania i ochrony istniejących zasobów środowiska przyrodniczego,
3. zasada racjonalnego zagospodarowania powierzchni ziemi przy zachowaniu wysokiego udziału terenów zielonych,
4. zasada stosowania najlepszej dostępnej techniki (BAT), w tym technologii energooszczędnych z maksymalnym wykorzystaniem energii odpadowej oraz energii odnawialnej,
5. zasada ograniczania ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz jej skutków dla ludzi i środowiska.

Prowadzona działalność przemysłowa stanowi potencjalne zagrożenie dla środowiska. W tym przypadku jak i w przypadku działalności rolniczej, konieczne jest dążenie do wdrożenia zrównoważonych i prośrodowiskowych modeli produkcji, zasad planowania przestrzennego oraz obowiązujących przepisów prawa. Będzie miało to wpływ na

zapobieganie i minimalizację ewentualnych negatywnych oddziaływań produkcji. Zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” zakłady powinny ponosić odpowiedzialność za prowadzone działania, które mogłyby pogorszyć i wpłynąć negatywnie na stan środowiska na terenie gminy. Istotne jest, aby sprawcy zanieczyszczeń i przekształceń nie ograniczali się jedynie do naprawy zaistniałych szkód i spełniania wymogów określonych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale zmięrzali do zapobiegania i minimalizacji negatywnych oddziaływań.

TRANSPORT

Rozwój transportu w ostatnich dekadach jest istotnym czynnikiem rozwoju gospodarczego, ale jednocześnie stanowi również źródło uciążliwości i problemów, które są szczególnie istotne w skali lokalnej.

Transport na terenie gminy Korczew przyczynia się do emisji pyłów do powietrza atmosferycznego. Zanieczyszczenie ze źródeł transportowych składa się głównie z emisji gazów z systemów wydechowych samochodów i pociągów. Na jakość powietrza istotny wpływ ma stan techniczny pojazdów, który nie zawsze jest zgodny z obowiązującymi normami, przez co emitowane są niebezpieczne dla ludzi i środowiska zanieczyszczenia. Obecnie ruch samochodowy na terenie gminy skupiony jest na drogach powiatowych.

Transport jest źródłem zbyt wielu zagrożeń, stanowi źródło hałasu, zanieczyszczeń atmosferycznych i wypadków komunikacyjnych. Jednocześnie trudno wyobrazić sobie rzeczywistość bez możliwości swobodnego poruszania się, przemieszczania ludzi i przepływu towarów. Negatywny wpływ na stan środowiska ze względu na emisję hałasu, związany jest często z niewystarczającym stanem technicznym dróg. Stanowi również uciążliwość podczas odpoczynku, pracy i snu.

Kolejnym negatywnym aspektem rozwoju transportu jest jego szkodliwy wpływ na zwierzęta poprzez bezpośrednie oddziaływania zanieczyszczeń powietrza na ich organizmy, jak również pośrednio wskutek spożywania zanieczyszczonych roślin. Wśród innych aspektów należy tu wymienić wspomniany powyżej hałas komunikacyjny, możliwość przecinania szlaków migracyjnych i fragmentacji siedlisk, jak również wypadki komunikacyjne z udziałem zwierząt.

Stąd w wyniku niezadowolającego stanu dróg, obszar gminy narażony jest na wzmożony hałas komunikacyjny oraz zanieczyszczenia komunikacyjne, a także ewentualne wypadki drogowe. Są to zjawiska mające negatywne oddziaływania na stan środowiska na tym obszarze, stąd niezbędne jest podejmowanie działań minimalizujących ich występowanie.

Z uwagi na zwiększający się ruch pojazdów proponuje się następujące cele dla zrównoważenia sektora transportu:

- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:
 - uzyskanie przez wszystkie eksploatowane środki transportu parametrów w zakresie walorów użytkowych oraz w zakresie oddziaływania na środowisko, jakie będą w tym czasie obowiązywały w Unii Europejskiej,
 - doprowadzenie ogólnej przepustowości szlaków i węzłów infrastruktury transportowej, a także jej rozmieszczenia przestrzennego, do stanu w pełni odpowiadającego rzeczywistym potrzebom przewozowym, eliminującego zarówno „zatory” transportowe, jak i zbyt mały stopień wykorzystania stworzonego potencjału oraz ewentualne, związane z takim zjawiskiem straty,
 - poprawę stanu istniejących dróg i ulic (w zależności od konieczności - poprzez ich przebudowę, utwardzenie, modernizację, poszerzenie),
- Usprawnienie i wzmocnienie połączeń komunikacyjnych,
- Rozwój komunikacji zbiorowej oraz poprawa warunków podróżowania.

GOSPODARKA KOMUNALNA I BUDOWNICTWO

Budownictwo jest ważną gałęzią gospodarki tworzącą wiele miejsc pracy i mającą potencjał rozwoju całego kraju, jednocześnie jest źródłem wielu zanieczyszczeń i zagrożeń. Zrównoważone podejście umożliwia zachowanie wzrostu wartości budownictwa w ogólnym rachunku gospodarczym z zachowaniem równowagi ekologicznej.

Działania prowadzone przez Gminę Korczew w zakresie gospodarki komunalnej mają m.in. na celu wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie gospodarowania wodą oraz odpadami. Gospodarka komunalna wywiera ogromny wpływ na stan środowiska przyrodniczego, bezpośrednio wpływając na jego wszystkie elementy (m.in. powietrze atmosferyczne, wody, powierzchnię ziemi, faunę i florę). W związku z tym, istotne jest zapobieganie powstawaniu odpadów oraz edukacja w zakresie ich prawidłowej segregacji, a także zapewnienie sprawnie działającej infrastruktury wodno – kanalizacyjnej. Działania te mają na celu zahamowanie przedostawania się odpadów oraz nieczystości ciekłych do środowiska.

Ponadto w wyniku realizacji prac budowlanych mogą mieć miejsce krótkotrwałe, tymczasowe i niegroźne negatywne oddziaływania głównie w zakresie emisji hałasów i pyłów. Prowadzone prace w zakresie budownictwa prowadzone są zawsze zgodnie z przepisami i normami w tym zakresie. W przypadku przystąpienia do prac w zakresie planowania i tworzenia dokumentacji dla inwestycji na obszarach chronionych wykonywana jest inwentaryzacja przyrodnicza oraz ocena możliwości wystąpienia zagrożonych gatunków chronionych, w tym ich korytarzy migracji lub cennych siedlisk oraz analizą rozwiązań alternatywnych tj. np. zmiany lokalizacji. Obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska

gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków należy przed przystąpieniem do prac w obrębie budynków dokonać ich obserwacji pod kątem występowania gatunków chronionych.

Wobec powyższego podczas prowadzonych prac w zakresie uzyskania docelowych cech zrównoważenia gospodarki komunalnej i budownictwa podejmuje podejmowane działania powinny mieć na względzie:

1. Spełnienie wszystkich wymagań wynikających z przepisów prawa krajowego i regulacji Unii Europejskiej, a także określonych regułami racjonalności i dobrej praktyki gospodarowania, dotyczących stanu infrastruktury technicznej gospodarki komunalnej w zakresie: uzdatniania wody do picia, oczyszczania i odprowadzania ścieków, zagospodarowania odpadów, ograniczania emisji ze spalania w lokalnych kotłowniach, opomiarowania zużycia wody i ciepła oraz zmniejszenia strat przesyłowych wody i ciepła;
2. Tworzenie bądź utrzymania ładu przestrzennego w gminie, obejmującego zachowanie właściwych relacji pomiędzy terenami zabudowanymi i terenami otwartymi; zaplanowany, zharmonizowany z krajobrazem kształt architektoniczno-urbanistyczny pojedynczych budynków i ich zespołów, dbałość o czystość i porządek;
3. Całkowite wyeliminowanie samowoli budowlanej;
4. Szerokie wdrażania tzw. dobrych praktyk w zakresie realizacji prac budowlanych (organizacja zaplecza i placu budowy, stosowane technologie, jakość, a zwłaszcza uciążliwość dla środowiska, maszyn i urządzeń oraz środków transportu, porządkowanie i rekultywacja zajętego terenu po zakończeniu inwestycji, itp., skuteczne wspierane nadzorem inwestorskim i administracyjnym w pełni wykorzystującym zalecenia zawarte w wykonanych ocenach oddziaływania projektowanych inwestycji na środowisko.

TURYSTYKA I REKREACJA

Gmina Korczew jest miejscem atrakcyjnym pod względem turystycznym i rekreacyjnym, co wynika z posiadania dobrych warunków naturalnych oraz lokalizacji. Przy czym warto zaznaczyć, że obecnie potencjał turystyczny gminy nie jest w pełni wykorzystany. Dlatego istotny jest w przyszłości rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz efektywna promocja gminy w środkach masowego przekazu.

Korzystanie z zasobów i walorów przyrodniczych w zakresie turystyki i rekreacji odbywa się na terenach już zurbanizowanych. Wyznaczone w tym celu zostały odpowiednie szlaki, które są eksploatowane przez osoby lubiące aktywnie spędzić czas i wypocząć obcując z naturą. Część powierzchni gminy została objęta ochroną w formie rezerwatów przyrody, Obszarów Chronionego Krajobrazu, Parku Krajobrazowego, Obszarów Natura 2000 oraz użytków ekologicznych, co potwierdza jak osobliwe są walory przyrodnicze tego terenu.

Sektor turystyczno-rekreacyjny stanowi doskonały przykład dostosowania polityki zrównoważonego rozwoju w rozumieniu Unii Europejskiej oraz pozwala na zaspokojenie potrzeb obecnego, jak i przyszłych pokoleń z zachowaniem wartości kulturowych, obiektów i przyrody. Zrównoważony rozwój sektora rekreacji i turystyki obejmuje m.in.:

- optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych do celów rekreacji i turystyki,
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- wspieranie organizacji zajmujących się turystyką, rekreacją i sportem,
- wspieranie tworzenia szlaków pieszych, konnych i rowerowych,
- kontynuację i wdrażanie programów wspierających rozwój rekreacji i sportu mieszkańców oraz organizację turniejów i zawodów sportowych,
- rozszerzanie edukacji ekologicznej,
- ochrona dziedzictwa kulturowo-historycznego (program ochrony zabytków).

3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy

3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

Gmina Korczew, zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn, znajduje się w obrębie zaliczanym do Mazowiecko-Podlaskiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej. Klimat na tym terenie określany jest, jako umiarkowany, ciepły, przejściowy, który kształtowany jest przez silne wpływy kontynentalnych mas powietrza. Charakteryzuje się on suchym, upalnym latem i mroźną zimą. Średnioroczna suma opadów na obszarze gminy wynosi około 550 mm. Średnia długość okresu wegetacyjnego wynosi około 210 dni. Średnia temperatura powietrza w styczniu wynosi ok. -2°C, a w lipcu ok. 18°C, co przekłada się na średnią roczną temperaturę wynoszącą około 7°C. Na analizowanym obszarze dominują wiatry zachodnie.

Rysunek 11. Położenie gminy Korczew na tle dzielnic rolniczo-klimatycznych Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.wiking.edu.pl>

POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określone głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 z późn. zm.). Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska

przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

Potrzeba prawnej ochrony powietrza jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako *emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska* (art. 3 pkt 49 u.p.o.ś.).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń. Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych;
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją;
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

EMISJA PUNKTOWA

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz.U. z 2020 r. poz. 1077) podmioty gospodarcze zobowiązane są do sporządzania rocznych raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wprowadzanych do powietrza. Ustawowy obowiązek raportowania danych o emisji gazów cieplarnianych do powietrza dotyczy wszystkich korzystających ze środowiska.

EMISJA LINIOWA

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych to tzw. emisja liniowa. System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego. Pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg, ciągły wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą degradację stanu technicznego nawierzchni, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery. W im gorszym stanie technicznym znajduje się nawierzchnia drogi, tym mniejsza prędkość poruszania się pojazdem. Powoduje to dłuższy czas pokonania danego odcinka trasy, a co za tym idzie, większe spalanie i większą emisję spalin do powietrza.

Poziom zanieczyszczenia powietrza jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależy od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa jak również od procesów związanych ze zużyciem opon, hamulców, a także ścierania nawierzchni dróg. Emisję związaną z ww. procesami zalicza się do tzw. emisji poza spalinowej. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji pyłu PM10 ma tzw. emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg.

Największa emisja liniowa występuje wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia powietrza oraz hałas komunikacyjny ważne jest prowadzenie działań naprawczych, w tym mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (w tym pyłu zawieszonego i hałasu), poprzez przywrócenie wymaganych standardów dróg lokalnych i regionalnych oraz wykorzystanie mniej uciążliwych dla środowiska form ruchu, tj. ruch pieszy i rowerowy. W celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych warto kontynuować działania polegające na poprawie stanu technicznego dróg już istniejących (w tym również likwidacja nieutwardzonych poboczy), co będzie również dodatkowym istotnym elementem przyczyniającym się do zmniejszenia unosu pyłu z dróg również w okresie bezopadowym.

Na terenie gminy Korczew, największa emisja liniowa występuje w obrębie dróg powiatowych. Jest to główna przyczyna zanieczyszczenia powietrza na terenie analizowanej jednostki w wyniku emisji liniowej.

Do ograniczenia emisji ze źródeł liniowych na terenie gminy przyczynią się głównie inwestycje w zakresie przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych. Korzystny wpływ na ograniczenie tego rodzaju emisji wywierają również kampanie społeczne o tematyce proekologicznej (zachęcanie do korzystania ze środków transportu publicznego), ekonomicznego podróżowania samochodem (zorganizowanie dojazdów przy maksymalnym wykorzystaniu liczby miejsc w pojeździe, co zmniejsza koszty podróży i jednocześnie ogranicza emisję zanieczyszczeń na skutek mniejszej ilości spalonego paliwa) lub jeśli to tylko możliwe, zastąpienie samochodu rowerem.

EMISJA POWIERZCHNIOWA

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Na terenie gminy Korczew część mieszkańców ogrzewa swoje domy węglem, co przyczynia się do emisji dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, sadzy oraz tlenku węgla i węglowodorów aromatycznych. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu istnieje ryzyko spalania w piecach różnego rodzaju odpadów, emitujących duże ilości toksycznych

zanieczyszczeń do atmosfery. Praktyki te są w dalszym ciągu powszechne na obszarach wiejskich. W konsekwencji zaobserwować można zjawisko tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pochodzącej ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej kilkunastu metrów wysokości. Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości przewietrzania.

Elementem składowym „niskiej emisji” są zanieczyszczenia emitowane podczas ogrzewania budynków mieszkalnych. Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, w których występuje opalanie węglowe, a także mniejsze zakłady produkcyjne, punkty usługowe i handlowe. Ze względu na dużą ilość tego typu źródeł emisji nie jest możliwe monitorowanie każdego z nich, a tym samym określenie dokładnej ilości dostających się z nich do atmosfery zanieczyszczeń.

Sposobem ograniczenia niskiej emisji jest termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, których przegrody zewnętrzne nie spełniają warunków technicznych w zakresie wartości współczynnika przenikania ciepła. Docieplenie ścian zewnętrznych, stropów lub stropodachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz usprawnienia w zakresie instalacji c.o. i c.w.u. wiążą się z istotnym ograniczeniem zapotrzebowania budynku na ciepło, co znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w ilości spalanej paliwa, a w rezultacie emisji zanieczyszczeń.

W wyniku spalania paliw naturalnych, oprócz ciepła, powstają również gazy spalinowe oraz – w przypadku paliw stałych – popioły i żużle. Skład spalin jest różny w zależności od rodzaju paliwa oraz samego procesu spalania, który wbrew pozorom jest procesem skomplikowanym, zależnym od temperatury, ilości paliwa, rodzaju palnika lub paleniska i wielu innych czynników.

Głównym składnikiem spalin powstających przy spalaniu paliw stałych jest dwutlenek węgla (CO_2), w mniejszych ilościach dwutlenek siarki (SO_2), tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO_2), para wodna (H_2O), sadza i pył.

Najważniejsze negatywne skutki oddziaływania produktów spalania paliw nieodnawialnych, głównie węgla kamiennego i brunatnego, to pogłębienie się efektu cieplarnianego oraz powiększanie się stref występowania smogu. Kwaśny smog, zwany londyńskim, na skutek inwersji aerozolu, składającego się z tlenków siarki i pyłu ze spalonego węgla oraz mgły, zamiast unosić się jako cieplejszy od powietrza, opada na obszar i zatruwa jego mieszkańców. Wraz z rozwojem motoryzacji i komunikacji miejskiej, oprócz smogu londyńskiego, pojawił się nowy rodzaj smogu, zwany fotochemicznym, który atakuje w upalne lata. Smog ten zawiera, oprócz tlenków siarki i pyłów, także: tlenki azotu, związki organiczne, np. aldehydy, ketony, azotany i nadtlenki organiczne oraz ozon. W efekcie

zamkniętego cyklu ponad 200 reakcji chemicznych, efekt smogu fotochemicznego pogłębia się, a jego produkty nie są obojętne dla środowiska. Wolne rodniki działają rakotwórczo, a ozon, który w stratosferze chroni nas przed promieniowaniem ultrafioletowym, w dolnych warstwach atmosfery jest równie niebezpieczny dla organizmów żywych jak związki rakotwórcze.

Negatywne oddziaływanie energetyki konwencjonalnej na środowisko obejmuje ponadto:

- zakwaszenie atmosfery tlenkami siarki i azotu wskutek czego giną lasy, zamiera życie w rzekach i jeziorach;
- brak tlenu w środowisku morskim, co jest następstwem emisji tlenków azotu, zaburza równowagę pokarmową w morzu ze szkodą dla żyjących w nim organizmów roślinnych i zwierzęcych;
- zanieczyszczenie wód zaskórnych metalami ciężkimi wmywanymi z nieprawidłowo składowanych popiołów i żużli, a także produktami ubocznymi powstającymi podczas oczyszczania spalin metodami mokrymi i suchymi.

Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń powietrza są groźniejsze od zanieczyszczeń wód czy gleb, ze względu na brak kontroli i łatwość ich rozprzestrzeniania.

STAN POWIETRZA

Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Departamentu Monitoringu Środowiska, w roku kalendarzowym 2019 na terenie gminy Korczew wystąpiły następujące wartości stężeń średniorocznych:

1. **Dwutlenek azotu (NO₂):** $S_a = 7-8 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
2. **Dwutlenek siarki (SO₂)²:** $S_a = 3 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
3. **Pył zawieszony PM₁₀:** $S_a = 19-20 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
4. **Pył zawieszony PM_{2,5}:** $S_a = 13-14 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
5. **Benzen:** $S_a = 0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
6. **Ołów³:** $S_a = 0,005 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Województwo mazowieckie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, gmina Korczew należy do strefy mazowieckiej.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

² poziom dopuszczalny dla SO₂ (wartości średnioroczne) określany jest jedynie pod kątem ochrony roślin, co oznacza, że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miastami powyżej 100 tys. mieszkańców.

³ Stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyłe zawieszonym PM₁₀.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi:

- dwutlenek siarki (SO₂),
- dwutlenek azotu (NO₂),
- tlenek węgla (CO),
- benzen (C₆H₆),
- ozon troposferyczny (O₃),
- pył zawieszony PM10, oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren),
- pył PM2,5.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin:

- dwutlenek siarki (SO₂),
- tlenki azotu (NO_x),
- ozon (O₃).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5} dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

— **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,

— **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji dla strefy mazowieckiej.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Tabela 11. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy mazowieckiej, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2019 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny							Kryterium – poziom docelowy						Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
					Faza I	Faza II									
Strefa mazowiecka	PL1404	A	A	C	A	C1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2019

Tabela 12. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla każdej strefy, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2019 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy				Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny				Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂		NO _x			
Strefa mazowiecka	PL1404	A		A		A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2019

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

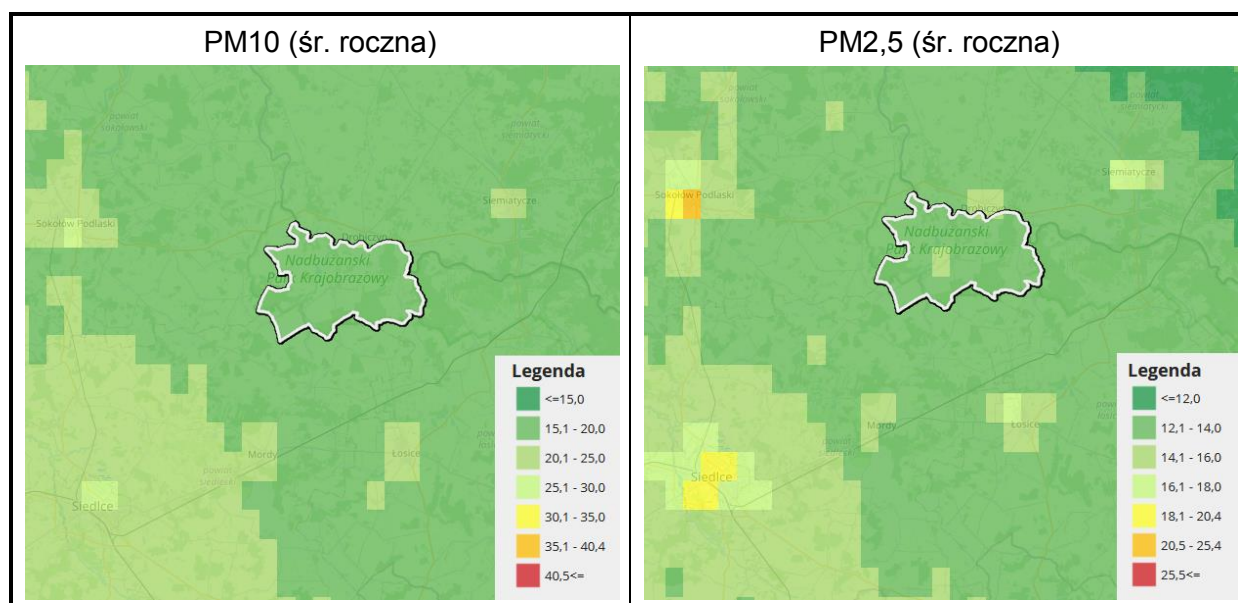
Roczna ocena jakości powietrza za 2019 r. w strefie mazowieckiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM₁₀ (śr. 24-h);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne dla fazy II (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM_{2,5} (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia) – benzo(a)piren B(a)P (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia) – ozon O₃ (max 8-h); (kryterium ochrona roślin) – ozon O₃ (AOT40).

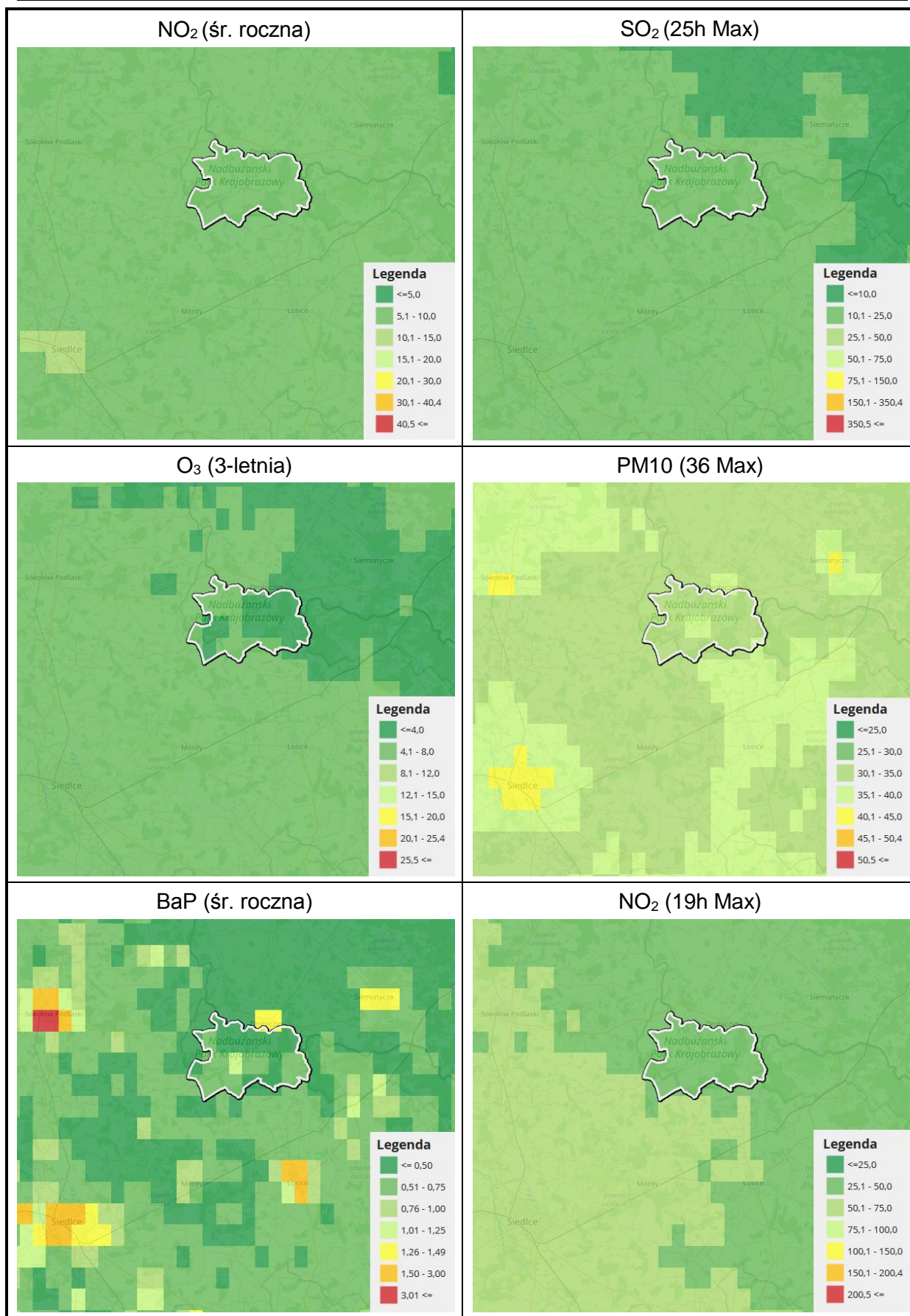
Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy mazowieckiej były dotrzymane. Teren gminy Korczew znalazł się w obszarze przekroczeń celu długoterminowego ozonu. W celu przywrócenia obowiązujących standardów należy podjąć działania na rzecz poprawy jakości powietrza we wskazanych obszarach, gdzie zostały przekroczone dopuszczalne wartości.

Dokładny rozkład stężeń zanieczyszczeń na obszarze gminy i w jej okolicach prezentują poniższe mapy, które wykonane zostały w oparciu o modelowanie matematyczne przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania.

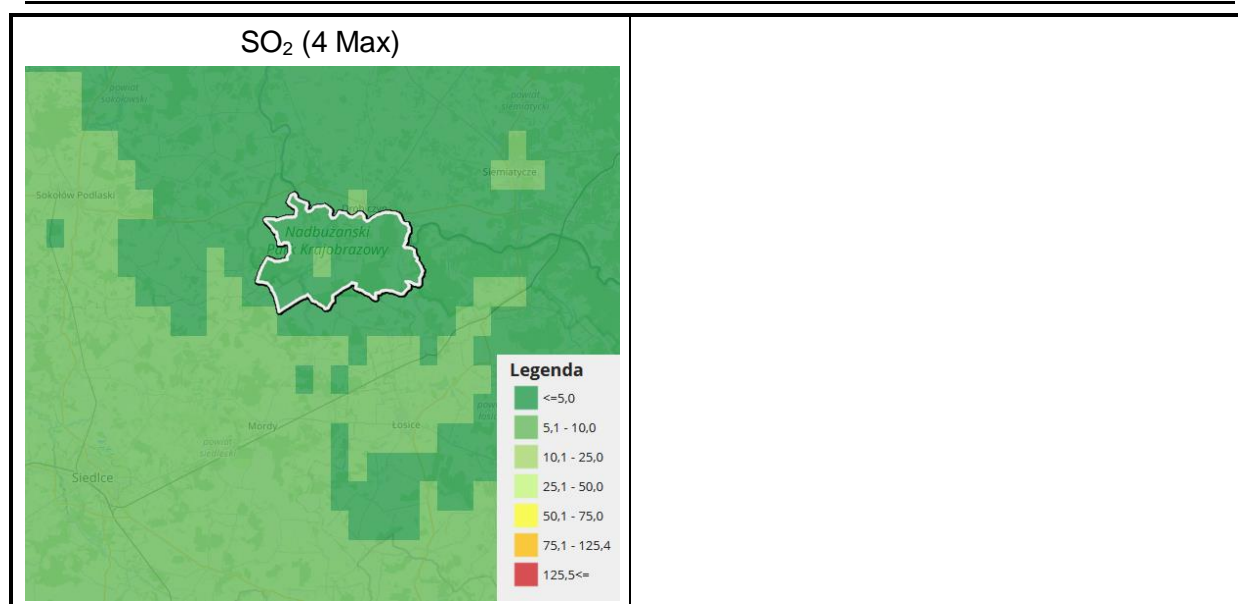
Tabela 13. Ocena jakości powietrza – rozkłady stężeń zanieczyszczeń w roku 2019 na obszarze gminy Korczew i w jej okolicy

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Źródło: <https://powietrze.gios.gov.pl/>

Najwyższe stężenia B(a)P zanotowano na terenach, gdzie emisja niska z indywidualnego ogrzewania budynków jest dominująca. W sezonie grzewczym wielkości stężeń B(a)P były bardzo wysokie, natomiast w okresie letnim niskie. Najwyższy poziom stężenia benzo(a)piranu odnotowywany w okresie grzewczym dodatkowo uzasadnia konieczność wdrażania na terenie województwa, a więc gminy Korczew nowych rozwiązań mających na celu racjonalizację wykorzystania energii oraz promowanie wykorzystania źródeł odnawialnych. Wśród przypuszczalnych głównych przyczyn przekroczeń stężeń substancji B(a)P należy wymienić:

- stosowanie paliw o wysokiej zawartości popiołu i siarki wraz ze spalaniem śmieci w kotłach o niskiej sprawności cieplnej,
- wysoki udział indywidualnego ogrzewania na paliwa stałe w ogólnym bilansie energetycznym,
- eksploatację instalacji energetycznych o małej mocy,
- oddziaływanie emisji związanej z ruchem pojazdów na drogach,
- niski poziom życia ludności,
- niski poziom wiedzy ekologicznej,
- niedostateczny poziom wydatków budżetowych na realizację programów ochrony powietrza i ograniczenie emisji zanieczyszczeń.

PODSUMOWANIE: ANALIZA SWOT

Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — Stały monitoring powietrza na terenie strefy mazowieckiej, do której należy gmina Korczew; — Dobre warunki klimatyczne do montażu instalacji odnawialnych źródeł energii; — Brak dużych zakładów przemysłowych i punktów emitujących znaczące ilości zanieczyszczeń na terenie Korczew. 	<ul style="list-style-type: none"> — Przekroczenie poziomów pyłu zawieszonego PM10 (poziom dopuszczalny), benzo(a)pirenu w pyłe PM10 (poziom docelowy), pyłu PM2,5 (faza II) oraz ozonu (poziom celu długoterminowego) w strefie mazowieckiej; — Brak sieci gazowej i ciepłowniczej na terenie gminy; — Wysokie wykorzystanie nieekologicznych nośników ciepła (np. węgiel kamienny) przez gospodarstwa domowe powodujące niską emisję; — Niedostateczne wykorzystanie potencjalnych możliwości w zakresie odnawialnych źródeł energii.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — Działania w zakresie montażu urządzeń fotowoltaicznych na prywatnych budynkach oraz na budynkach użyteczności publicznej; — Rosnąca moda na zdrowy styl życia, zwiększenie korzystania z bez emisyjnych środków transportu (np. rower); — Rozwój nowych technologii energetycznych, bazujących na odnawialnych źródłach energii; — Edukacja ekologiczna mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> — Wysoki koszt inwestycji w odnawialne źródła energii; — Wysoki koszt budowy ścieżek rowerowych, obwodnic, modernizacji dróg; — Wzrost natężenia ruchu na szlakach komunikacyjnych; — Zmiany klimatu; — Spalanie odpadów w indywidualnych kotłowniach.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2 Zagrożenia hałasem

Rozwój gospodarczy charakteryzuje się m.in. budową nowych zakładów przemysłowych, modernizacją już istniejących oraz rozbudową infrastruktury komunikacyjnej. Sytuacja ta wpływa na wzrost zagrożenia hałasem. Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16-16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r. poz. 112). Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy:

- Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze.
- Hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Wysokie częstotliwości i natężenia dźwięków są zjawiskiem niepożądanym, dokuczliwym i szkodliwie działającym na zdrowie i komfort życia. Skutkami przebywania w otoczeniu narażonym na hałas mogą być uszkodzenie słuchu, niepokój, zmęczenie układu nerwowego, obniżenie czułości wzroku, utrudnienie porozumiewania się, niekorzystne wpływanie na sen i odpoczynek człowieka, a także zmniejszenie wydajności w środowisku pracy.

HAŁAS PRZEMYSŁOWY

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy oraz urządzenia nagłaśniające.

Na terenie gminy nie znajdują się duże zakłady przemysłowe czy tereny przeznaczone na rozwój różnych form działalności przemysłowej, przez co nie stanowią one uciążliwego źródła hałasu. Niewielki hałas mogą generować liczne zakłady usługowe, które na terenie gminy działają przede wszystkim w handlu hurtowym i detalicznym. Stanowią one jednak niewielkie źródło hałasu i nie są mocno uciążliwe dla mieszkańców.

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków.

Hałas dokuczliwy jest też dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich mieszkających. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg,

a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej. Głównym źródłem emisji hałasu komunikacyjnego do środowiska na terenie gminy jest ruch na drogach powiatowych.

BADANIA NATĘŻENIA HAŁASU

Ochroną akustyczną objęte są tylko określone rodzaje terenów, wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, wyróżnione ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (np. tereny zamieszkałe, rekreacyjne, szpitale).

Zgodnie z danymi zawartymi w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2016-2020 na terenie gminy Korczew w podanych latach nie wyznaczono punktów pomiaru hałasu, przez co struktura ekspozycji na hałas na obszarze gminy nie jest rozpoznana.

PODSUMOWANIE: ANALIZA SWOT

Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — Brak dróg o dużym natężeniu ruchu będących źródłem uciążliwego hałasu; — Brak dużych zakładów przemysłowych, o nadmiernej emisji hałasu. 	<ul style="list-style-type: none"> — Brak stałych pomiarów poziomu hałasu na terenie gminy; — Niedostateczny stan techniczny części dróg publicznych przebiegających przez gminę.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — Właściwe opracowywanie planów zagospodarowania przestrzennego; — Modernizacja i remonty nawierzchni dróg. 	<ul style="list-style-type: none"> — Rozwój komunikacji wraz ze wzrostem liczby pojazdów i natężenia ruchu komunikacyjnego na drogach; — Niewłaściwa lokalizacja planowanych obiektów stanowiących źródła hałasu; — Wzrost ruchu turystycznego.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.3 Pola elektromagnetyczne

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 1792 z późn. zm.),
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia

2001 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Może powodować wystąpienie zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecnie prowadzone są także badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA

Struktura infrastruktury elektroenergetycznej na terenie gminy Korczew składa się z sieci wysokiego napięcia (WN), średniego napięcia (SN), niskiego napięcia (nn) i stacji transformatorowych (SN/nn). Na terenie gminy nie jest zlokalizowana żadna stacja GPZ jednak w miejscowości Korczew planowana jest budowa takiej stacji tj. GPZ 110/15 kV „Korczew”.

Linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia relacji Siedlce – Siemiatycze przebiega przez centralny obszar gminy. Planuje się, że w miejscowości Korczew zasilać będzie planowaną stację elektroenergetyczną 110/15 kV.

Na obszarze gminy energia elektryczna rozprowadzana jest dwiema magistralami 15kV: Łosice – Korczew – Czaple oraz Siedlce SDL – Hołubla do poszczególnych stacji

transformatorowych SN/nn znajdujących się na terenie gminy, z których wyprowadzona jest sieć niskiego napięcia.

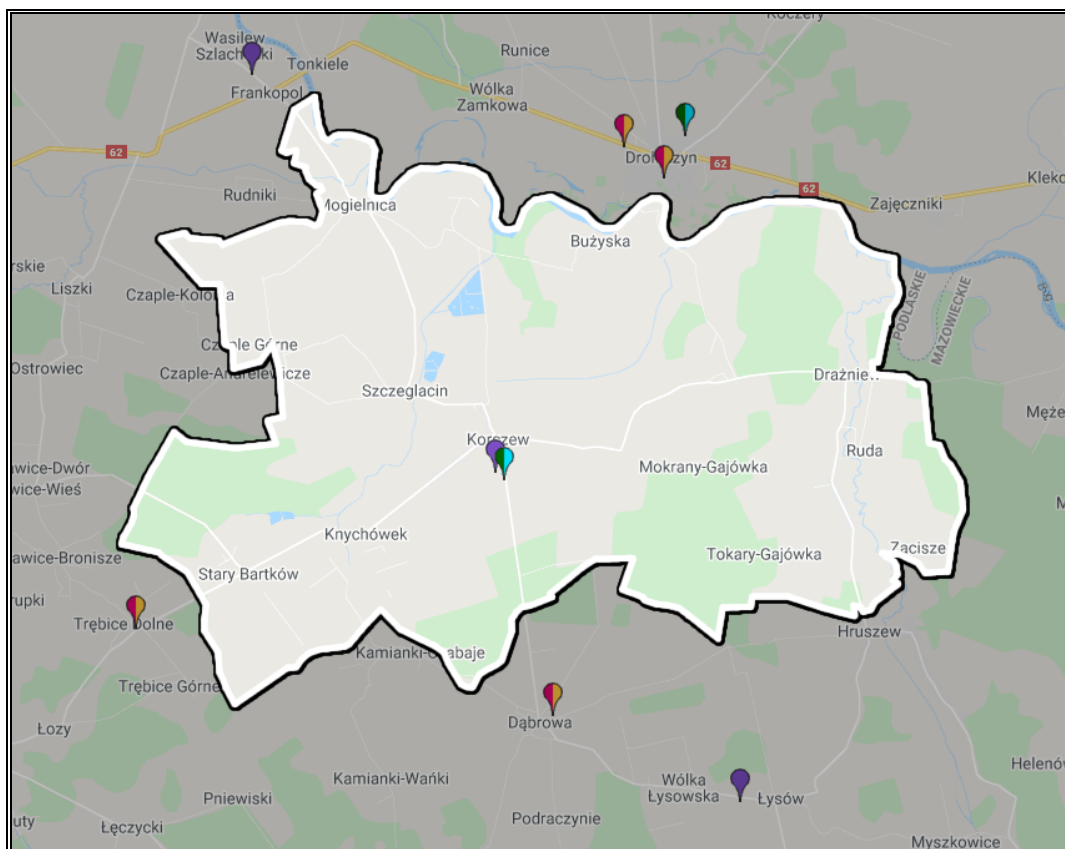
INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE

Na terenie gminy Korczew zlokalizowane są dwie stacje bazowych telefonii komórkowej różnych nadawców sygnałów, typu GSM, UMTS i LTE, których transmisja mowy i danych może odbywać się w różnych pasmach częstotliwości. Są to stacje:

- Korczew, wieża własna Play - dz. nr 623/15:
 - Play (SM1800, GSM900, LTE1800, LTE2100, LTE800, UMTS2100, UMTS900).
- Korczew, wieża własna Plusa - dz. nr 623/23:
 - Plus (GSM900, UMTS900),
 - Aero 2 (LTE1800, LTE900).

Umieszczenie pojedynczych stacji bazowych telefonii komórkowej znajdujących się na terenie i w okolicy gminy prezentuje poniższy rysunek – Plus (kolor zielony), T-Mobile (kolor różowy), Orange (kolor pomarańczowy), Play (kolor fioletowy) i Aero2 (kolor błękitny).

Rysunek 12. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie i w okolicy gminy Korczew

Źródło: Mapa nadajników GSM, UMTS, CDMA, LTE w Polsce, <http://beta.btsearch.pl>

W ostatnich latach rozwinęły się nowe technologie, które emitują pola elektromagnetyczne do środowiska. Są to m.in. urządzenia wi – fi umożliwiające dostęp do sieci internetowej oraz sieć 5G.

5G to skrót oznaczający piątą generację sieci komórkowej. Sieć ta jest o wiele szybsza niż sieci funkcjonujące do tej pory (4G/LTE/LTE-Advanced) i pozwalana podłączenie do Internetu milionów dodatkowych urządzeń, co umożliwia zmianę na lepsze wielu dziedzin życia, poprzez: dużo większą prędkość przesyłania danych, praktycznie niezauważalne opóźnienia, stabilniejsze połączenia oraz możliwość podłączenia nawet miliona urządzeń na 1 km².

Sieć ta stanowi również duże zagrożenie dla środowiska i zdrowia mieszkańców. Technologia 5G, podobnie jak poprzednie generacje, wykorzystuje fale elektromagnetyczne. Wdrożenie masowego korzystania z sieci 5G, wymaga wybudowania wielu nowych anten, ponieważ przesyłanie informacji, w tych częstotliwościach działa prawidłowo jedynie w niewielkich odległościach. Na uwagę zasługuje również aspekt bezpieczeństwa obywateli. Wraz z wprowadzaniem nowej technologii wymagane jest uaktualnienie przepisów prawa, aby te oparte były na aktualnej wiedzy bazującej na wiarygodnych badaniach i dorobku nauki. Po drugie, należy przestrzegać regulacji w zakresie dopuszczalnego poziomu pola elektromagnetycznego. Spełnienie powyższych punktów pozwoli na zapewnienie bezpieczeństwa obywateli.

W najbliższym czasie planowane jest wprowadzenie ogólnodostępnego, bezpłatnego programu SI2PEM, dzięki któremu możliwe będzie sprawdzenie poziomu pola elektromagnetycznego w dowolnie wybranych miejscu na terenie całego kraju. System ten, będzie oparty na danych z dziesiątek tysięcy pomiarów pól elektromagnetycznych wspartych zaawansowanymi modelami matematycznymi.

BADANIA PEM

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r., poz. 2311).

Zgodnie z danymi zawartymi w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2016-2020 na terenie gminy Korczew w podanych latach nie wyznaczono punktów monitoringowych PEM.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — Niska koncentracja stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> — Linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia przebiegająca przez obszar gminy oraz planowana budowa stacji GPZ 110/15 kV na jej terenie; — Rozwój telefonii komórkowej i innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — Regulacje prawne dotyczące poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych oraz lokalizacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne; — Uwzględnianie infrastruktury technicznej emitującej promieniowanie elektromagnetyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; — Modernizacja sieci energetycznych przez operatora. 	<ul style="list-style-type: none"> — Wzrastające zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet); — Niska świadomość społeczna odnośnie zagrożeń płynących z pól elektromagnetycznych na życie i zdrowie człowieka; — Wschodzący system sieci 5G (technologia mobilna piątej generacji).

Źródło: Opracowanie własne

3.2.4. Gospodarowanie wodami

WODY POWIERZCHNIOWE

Gmina Korczew pod względem hydrograficznym należy do regionu wodnego Środkowej Wisły wchodzącego w skład obszaru dorzecza Wisły. Wody powierzchniowe na tym terenie zajmują obszar 158 ha, co stanowi 1,51% ogólnej powierzchni gminy. Główną rzeką przepływającą przez obszar gminy jest rzeka Bug, stanowiąca jej północną granicę. Na obszarze jednostki nie występują wody zaliczane do jezior głównych. Sieć hydrograficzna tworzą ponadto: Kołodziejka, Toczna, Myśla, bezimiennie ciek, starorzecza Bugu, rowy melioracyjne oraz pomniejsze zbiorniki wodne (w tym sztuczne zbiorniki, zbiorniki przeciwpożarowe). Gęsta sieć rowów melioracyjnych zlokalizowana jest głównie w północnej części gminy na terenie doliny Bugu. Rzeka Kołodziejka wraz ze swoimi bezimiennymi dopływami odwadnia wschodnią część gminy, natomiast rzeka Toczna zachodnią.

W większości miejscowości występują niewielkie stawy, wykonane przez właścicieli gruntów w celu hodowli ryb lub osuszenia terenu. Większe stawy hodowlane znajdują się w miejscowościach Szczeglacin i Stary Bartków.

Poniżej przedstawiono jednolite części wód powierzchniowych, których zlewnie znajdują się na terenie gminy Korczew.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Tabela 17. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Korczew

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy	
						Stan lub potencjał	Stan chemiczny
RW2000172665932	Dopływ spod Czapli	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW2000172665949	Myśla	17	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW200021266591	Bug od Kamianki do Kołodziejki	21	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego - Bug w obrębie JCWP	Dobry
RW200021266759	Bug od Kołodziejki do Broku	21	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego - Bug w obrębie JCWP	Dobry
RW2000232665899	Toczna do ujścia	23	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry
RW2000232665929	Kołodziejka z dopływami	23	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry stan ekologiczny	Dobry

Objaśnienie:

Typ JCWP:

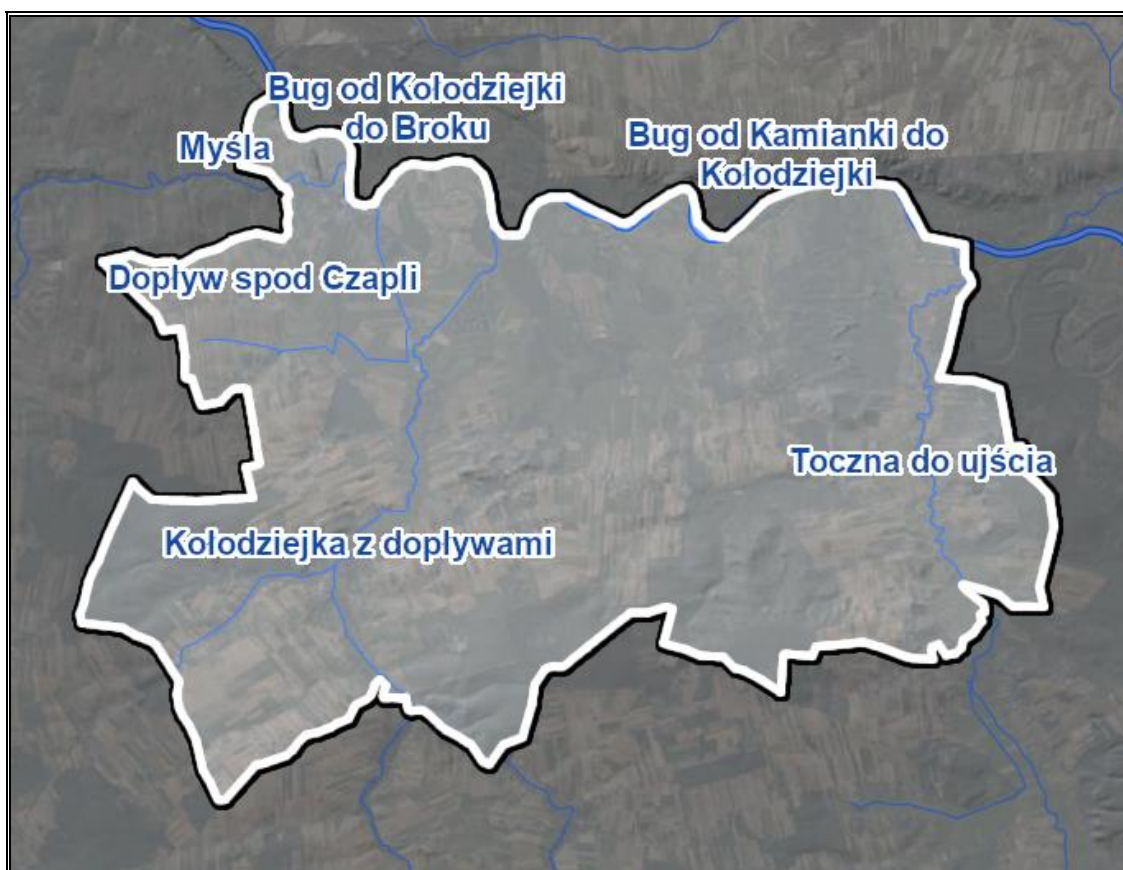
- 17: Potok nizinny piaszczysty,
- 21: Wielka rzeka nizinna,
- 23: Potok lub strumień na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych.

Status:

- NAT: Naturalna.

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Rysunek 13. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Korczew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, <http://mapy.geoportal.gov.pl/>

Jednolite części wód powierzchniowych dzieli się na naturalne, dla których określa się stan ekologiczny i stan chemiczny oraz na sztuczne (powstałe w wyniku działalności człowieka) i silnie zmienione (ich charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka), dla których określa się potencjał ekologiczny i stan chemiczny.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki ocen badanych w ostatnich latach wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Korczew.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Tabela 18. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Korczew

Nazwa ocenianej JCWP		Bug od Kamianki do Kołodziejki	Bug od Kołodziejki do Broku	Toczna do ujścia	Kołodziejka z dopływami
Kod JCWP		RW200021266591	RW200021266759	RW2000232665899	RW2000232665929
Typ monitoringu		MD/MO	MD/MO	MO	MD/MO
Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód	Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	4 (2019)	4 (2019)	2 (2018)	4 (2019)
	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	1 (2019)	1 (2019)	>1 (2017)	3 (2019)
	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	>2 (2019)	>2 (2019)	>2 (2018)	>2 (2019)
	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)	2 (2016)	2 (2016)	2 (2017)	>2 (2019)
STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)		4 Słaby stan ekologiczny (2019)	4 Słaby stan ekologiczny (2019)	3 Umiarkowany stan ekologiczny (2018)	4 Słaby stan ekologiczny (2019)
STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)		Poniżej dobrego (2019)	Poniżej dobrego (2019)	Poniżej dobrego (2019)	Poniżej dobrego (2019)
OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)		Zły stan wód (2019)	Zły stan wód (2019)	Zły stan wód (2019)	Zły stan wód (2019)

Źródło: GIOŚ, Monitoring wód powierzchniowych

Ocena stanu wód wykonana w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 9 października 2019 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. z 2019 r., poz. 2147) wykazała, że JCWP w obszarze których leży gmina Korczew, dla których określono ocenę stanu JCWP, nie spełniają wymagań określonych dla dobrego stanu wód.

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Zgodnie z definicją z Ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo Wodne przez pojęcie powódź rozumie się *„czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”*.

Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza duże prawdopodobieństwo wystąpienia tam zjawiska powodzi.

Ryzyko powodziowe natomiast zgodnie z Art 2 Dyrektywy 2007/60/WE w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Stopień ryzyka powodziowego warunkuje m.in. gęstość zaludnienia, sposób użytkowania dolin rzecznych i terenów zalewowych, infrastruktura techniczna, komunikacyjna.

Ze względu na obszar dotknięty żywiołem rozróżniamy trzy rodzaje powodzi:

- powódzie lokalne (małe) - spowodowane zazwyczaj opadami nawałnymi o dużym natężeniu, obejmujące swym zasięgiem małe zlewnie,
- powódzie regionalne (średnie) - dotykające region wodny,
- powódzie krajowe (duże) - obejmujące obszar dorzecza, których główną przyczyną są długotrwałe deszcze na dużych obszarach.

Źródło: <http://powodz.gov.pl>

Ze względu na proces powstawania i wezbrania powódzie w Polsce możemy podzielić na następujące rodzaje:

- opadowe – przyczyną są opady ulewne lub nawałne (o dużym natężeniu) oraz rozlewne (długotrwałe na dużym obszarze zlewni),
- roztopowe – przyczyną jest gwałtowne topnienie śniegu,
- zimowe – przyczyną jest nasilenie niektórych zjawisk lodowych,

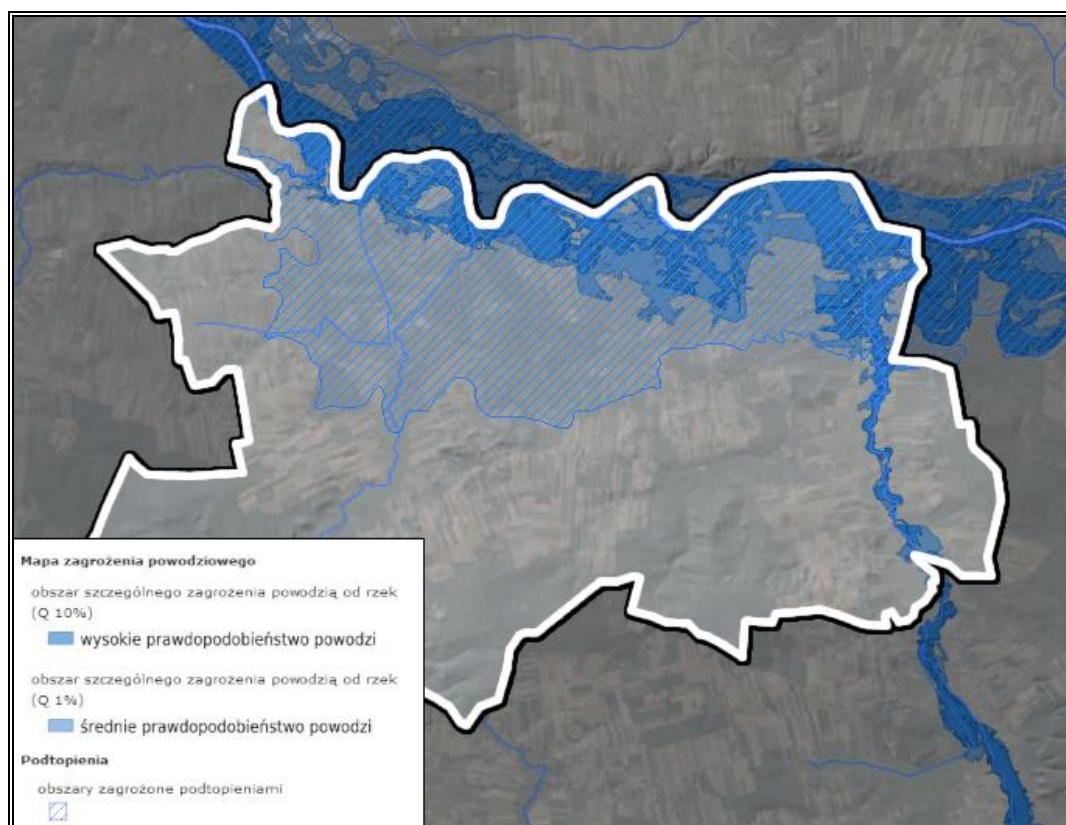
— sztormowe - przyczyną są silne wiatry i sztormy występujące na zalewach i wybrzeżach.

Podtopienia i powodzie bardzo często powodują katastrofalne skutki, szczególnie odczuwalne przez środowisko i mieszkańców. Zmusza to lokalne władze do działań mających na celu zapobieganiu wezbrań rzecznych na terenach zamieszkałych w przyszłości. Do najważniejszych należy rozbudowa i modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej oraz sporządzanie ocen zagrożenia powodziowego.

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Korczew występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek Q 10% (wysokie prawdopodobieństwo powodzi) i Q 1% (średnie prawdopodobieństwo powodzi).

Obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego na terenie gminy są obszary i tereny zalewowe wzdłuż doliny rzeki Bug oraz Toczny. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. Z informacji uzyskanych od Urzędy Gminy Korczew wynika, że na terenie gminy w ostatnim czasie wystąpiły lokalne podtopienia i rozmycia się dróg gruntowych. Tereny objęte zagrożeniem powodziowym na obszarze gminy ilustruje poniższy rysunek.

Rysunek 14. Obszary objęte zagrożeniem powodziowym na terenie gminy Korczew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, <http://mapy.geoportal.gov.pl/>

WODY PODZIEMNE

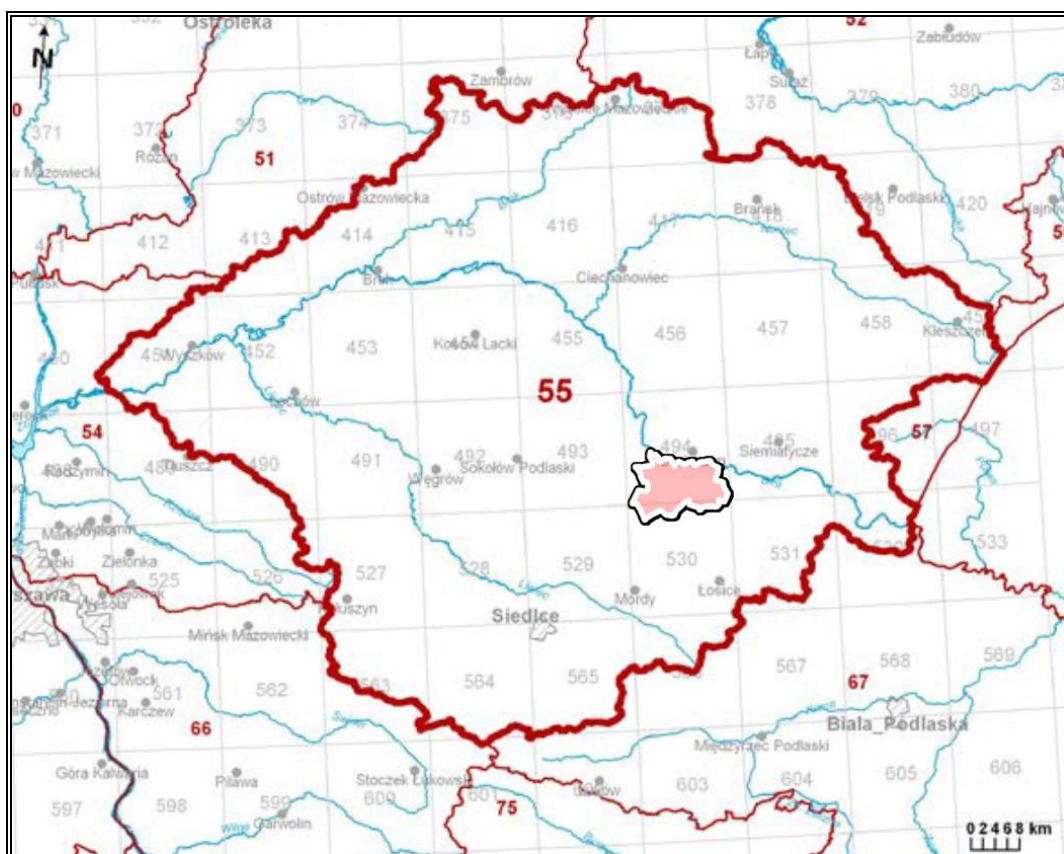
Zgodnie z definicją zawartą w Ramowej Dyrektywie Wodnej (2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r., jednolite części wód podziemnych (dalej JCWPd) obejmują wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiającym pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Struktura wód podziemnych na obszarze gminy złożona jest z dwóch poziomów wodonośnych: trzeciorzędowego i czwartorzędowego, z czego kluczowe znaczenie pod względem ilości zasobów eksploatacyjnych i łatwiejszą dostępność mają wody czwartorzędowe. Na obszarze gminy wyróżnić można trzy strefy występowania tych wód. Są to:

- taras zalewowy doliny Bugu, doliny Tocznej i Kołodziejki, bezimiennych cieków i dna obniżenia terenu, gdzie wody czwartorzędowe znajdują się płytko pod powierzchnią (0,0-1,0 m p.p.t.) i są powiązane ze stanem wód w rzekach,
- tereny położone na tarasie nadzalewowym doliny Bugu oraz w sąsiedztwie pozostałych dolin, gdzie wody czwartorzędowe zlokalizowane się od 1,0 do 2,0 m p.p.t.,
- obszar wysoczyzny polodowcowej, gdzie wody podziemne zalegają na głębokości ponad 3,0 m p.p.t.

Według podziału Polski na 172 JCWPd, teren analizowanej jednostki leży na obszarze jednej jednolitej części wód podziemnych. Jest to JCWPd nr 55 (PLGW200055).

Rysunek 15. Położenie gminy Korczew na tle JCWPd nr 55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, <http://mapy.geoportal.gov.pl/>

- **PLGW200055** – struktura jednostki złożona jest z dwóch pięter wodonośnych: czwartorzędowego i paleogeńsko-neońskiego, z czego piętro czwartorzędowe złożone jest dodatkowo z trzech poziomów: przypowierzchniowego, międzymorenowego i przyspągowego. Pomiędzy nimi zlokalizowane są utwory trudoprzepuszczalne. Każdy z tych poziomów charakteryzuje się nieco innym układem stref zasilania i drenażu. W utworach czwartorzędowych wody krążą w systemie zamkniętym w obrębie zlewni (lokalny system krążenia), natomiast w utworach paleogenu i neogenu wody dopływają lateralnie spoza obszaru JCWPd.

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy

Tabela 19. Ocena stanu JCWPd nr 55 w 2019 r.

Wynik oceny stanu w 2012 r.		Dobry
Wynik oceny stanu w 2016 r.		Dobry
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych		Niezagrażona
Wynik oceny stanu w 2019 r.	Chemiczny	Dobry
	Ilościowy	Dobry
	Ogólny	Dobry

Źródło: PIG – PIB, *Monitoring stanu chemicznego oraz ocena stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczu w latach 2018–2021*

Na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, badania i ocena stanu chemicznego wód podziemnych, wykonywane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd). Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawcą badań oraz oceny stanu wód w zakresie elementów fizykochemicznych oraz ilościowych jest Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Kompleksowa ocena stanu (chemicznego i ilościowego) JCWPd badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2016, wykonana przez PIG-PIB, wykazała stan ogólny dobry JCWPd nr 55.

GŁÓWNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH

Najbliższym udokumentowanym Głównym Zbiornikiem Wód Podziemnych (GZWP) jest położony w odległości około 10 km na południowy zachód od granic gminy zbiornik Dolina kopalna górnego Liwca (nr 223). Jego powierzchnia wynosi 491,10 km² a szacunkowe zasoby dyspozycyjne 23 600 m³/d. Położony jest on na głębokości od 20 do 80 m p.p.t. Wody poziomu zbiornikowego są dobrej jakości (klasa II), wymagają prostego uzdatnienia do celów pitnych, cechują się stałością składu chemicznego. Brak jest oznak zmian chemizmu wywołanych antropopresją.

Źródło: Informator PSH, Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, PIG-PIB, Warszawa 2017
Dodatkowo w podobnej odległości i kierunku zlokalizowana jest również Subniecka warszawska (Nr 215) – nieudokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych o powierzchni około 51 000,00 km².

Rysunek 16. Położenie gminy na tle GZWP Dolina kopalna górnego Liwca (223) oraz GZWP Subniecka warszawska (215)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://geologia.pgi.gov.pl/>

POTENCJALNE ZAGROŻENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych powodowane jest głównie przez działalność antropogeniczną na terenie zlewni, głównie rolnictwo. Do głównych zagrożeń zasobów i jakości wód na terenie gminy Korczew należy zaliczyć:

- emisję ścieków komunalnych;
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych;
- sływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich. Rozproszenie zabudowy mieszkaniowej na obszarze gminy sprawia, że budowa kanalizacji sanitarnej jest często ekonomicznie nieuzasadniona. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamba), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieszczelnego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

Ponadto zagrożeniem może być również eksploatacja przydomowych oczyszczalni ścieków, z których niedostatecznie oczyszczone ścieki bytowe mogą bez kontroli być wprowadzane do gruntu, zanieczyszczając wody podziemne.

Na terenie gminy Korczew, według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba przydomowych oczyszczalni ścieków wynosiła 222 sztuk a liczba zbiorników bezodpływowych – 402 sztuk. Przydomowe oczyszczalnie oraz zbiorniki bezodpływowe znajdują się na obszarach, na których, na ogół nie funkcjonuje kanalizacja sanitarna. Są to obszary rozproszone, gdzie podłączenie budynków do kanalizacji jest w chwili obecnej ekonomicznie nieuzasadnione, ze względu na wysokie koszty.

Kolejnym zagrożeniem czystości wód są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów mineralnych i organicznych, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogennych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofitów i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi obecnie ogromne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na nadużywanie nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego.

Rolnictwo zanieczyszcza wodę poprzez niewykorzystane składniki środków ochrony roślin, czy nawozów, nieodpowiednie miejsca składowania i przechowywania odchodów zwierzęcych (stałych i płynnych), które znajdują się w pobliżu obór, chlewików, czy kurników. Powodem zanieczyszczeń wód są także wybiegi dla zwierząt i drobiu oraz miejsca spływu wód z terenu zagród, jak również miejsca składowania kiszonki. Wszystko to może powodować, że jakość wód powierzchniowych i podziemnych nie będzie odpowiadać wymaganym standardom.

Na czystość wód powierzchniowych wpływa również sposób użytkowania melioracji wodnych. Celem melioracji jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych przed powodzią. W sytuacji, kiedy surowe ścieki (bytowo-gospodarcze, rolnicze) są odprowadzane

bezpośrednio do rowów melioracyjnych, mogą przedostawać się one do wód powierzchniowych oraz gruntowych i znacznie pogarszać ich jakość.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 20. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — Prowadzony monitoring wód podziemnych i powierzchniowych; — Dobry stan wód podziemnych. 	<ul style="list-style-type: none"> — Zły stan wód powierzchniowych; — Obecność zbiorników bezodpływowych w niedostatecznym stanie technicznym; — Występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy. — Brak infrastruktury kanalizacyjnej na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa; — Budowa zbiorników retencyjnych; — Wdrażanie dokumentów planistycznych dotyczących gospodarowania wodami; — Racjonalne i oszczędne gospodarowanie wodą. 	<ul style="list-style-type: none"> — Działalność rolnicza stanowiąca ryzyko zanieczyszczeń wód; — Zjawiska wynikające ze zmian klimatu (np. gwałtowne deszcze, powodzie, susze); — Obniżanie się poziomu wód gruntowych; — Zjawisko suszy hydrologicznej.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie jednostki samorządu terytorialnego istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

SIEĆ KANALIZACYJNA

Na terenie gminy nie funkcjonuje zbiorczy system kanalizacji sanitarnej oraz nie występuje oczyszczalnia ścieków. Gospodarka ściekowa na tym obszarze opiera się na przydomowych oczyszczalniach ścieków lub zbiornikach bezodpływowych. Ich wykaz prezentuje tabela poniżej.

Tabela 21. Informacje dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Korczew w latach 2015-2018

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Ilość zbiorników bezodpływowych [szt.]	402	402	402	402	402
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	167	167	222	222	222

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Analizując dane Głównego Urzędu Statystycznego obserwujemy, że w analizowanym okresie ilość zbiorników bezodpływowych nie uległa zmianie, a ilość przydomowych oczyszczalni ścieków wzrosła o 55 szt. (32,93%).

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Zgodnie z danymi GUS, na terenie gminy Korczew w roku 2019 długość sieci wodociągowej wynosiła 59,2 km, a liczba osób korzystających z sieci wodociągowej wyniosła 2 343 osoby, co stanowiło 90,5% wszystkich mieszkańców. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca w 2019 roku wyniosło 94,7 m³ i zwiększyło się na przestrzeni ostatnich 5 lat o 2,74%.

Tabela 22. Infrastruktura wodociągowa gminy Korczew w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	J.m.	2015	2016	2017	2018	2019
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	59,9	59,9	59,9	59,9	59,2
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 017	1 020	997	991	1 149
Awarie sieci wodociągowej	szt.	2	1	2	3	3
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	91,4	84,0	86,6	87,4	87,8
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej ogółem	osoba	2 462	2 426	2 372	2 333	2 353
	%	89,3	89,3	89,1	89,0	90,5
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	32,9	30,7	32,3	33,1	33,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Woda dostarczana jest mieszkańcom z 4 stacji wodociągowych. Są to:

- stacja wodociągowa w Korczewie (wodociąg grupowy „Korczew-Bartków”) o wydajności 116 m³/h i głębokości odwiertu 70 m, zaopatruje w wodę: Korczew, Szczeglacin, Czaple Górne, Nowy Bartków, Stary Bartków oraz Knychówek,
- stacja wodociągowa w Starczewicach (wodociąg grupowy „Starczewice-Mogielnica-Bużyska-Zaleś”) o wydajności 36 m³/h i głębokości odwiertu 34,5 m, zaopatruje w wodę: Starczewice, Mogielnicę, Bużyska,
- stacja w Laskowicach (wodociąg grupowy „Laskowice-Góry”) o wydajności 28 m³/h i głębokości odwiertów 72 i 73 m, zaopatruje w wodę: Laskowice oraz Góry,
- stacja w Tokarach (wodociąg grupowy „Tokary-Drażniew-Ruda”) o wydajności 36 m³/h i głębokości odwiertu 30 m, zaopatruje w wodę: Tokary, Rudę i Drażniew.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowanych jest kilka dodatkowych odwiertów na potrzeby jednostek produkcyjnych. Jednak w związku z rozwojem i podłączeniem tych zakładów do infrastruktury wodociągowej znaczna część z nich straciła swoją pierwotną funkcję.

Mieszkańcy obszarów wiejskich, którzy nie są podłączeni do sieci wodociągowej zaopatrują się w wodę przede wszystkim przy pomocy lokalnych studni kopanych o głębokości w okolicach 6-7 m, które mają dość małą wydajność. Woda ujmowana z nich nie odpowiada jednak wymaganiom sanitarnym, zarówno pod względem chemicznym jak i bakteriologicznym. Wobec czego część gospodarstw stale dowozi wodę do bieżącego użytku z zakładów handlowych.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 23. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — Rozbudowana sieć wodociągowa zaopatrująca ponad 90% mieszkańców gminy w wodę; — Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków przez Urząd Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> — Brak infrastruktury kanalizacyjnej na terenie gminy; — Korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych spośród których część jest w niedostatecznym stanie technicznym.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — Wyposażenie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków; — Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury wodno-ściekowej. 	<ul style="list-style-type: none"> — Niewłaściwe zagospodarowywanie nieczystości ciekłych przez właścicieli nieruchomości; — Niewystarczająca wiedza mieszkańców na temat nielegalnego zrzutu ścieków oraz nielegalne zrzuty ścieków do wód powierzchniowych; — Ciągły wzrost i rozwój turystyki.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.6 Zasoby geologiczne i gleby

RZEŻBA TERENU I GEOLOGIA

Rzeźba terenu gminy nie jest mocno zróżnicowana. W krajobrazie gminy Korczew wyróżnić można 2 jej typy: rozciągającą się na szerokość od około 1,5 km w okolicy Mogielnicy do około 3-4 km w centralnej części gminy płaską dolinę Bugu na północy oraz wyniesioną, lekko falistą wysoczyznę polodowcową na południu i zachodzie.

W obrębie doliny zaobserwować można charakterystyczny taras zalewowy (z wieloma starorzeczami) i nadzalewowy. Cała wysoczyzna opada w kierunku północnym stromą krawędzią erozyjną, osiągającą w niektórych miejscach wysokość względną rzędu około 30m i spadki powyżej 15%, co powoduje występowanie wyraźnie zaznaczającej się granicy między powyższymi formami o wysokiej atrakcyjności krajobrazowej, spowodowanej występowaniem w miejscach bezleśnych panoramicznych widoków na dolinę Bugu.

W krajobrazie gminy odznaczają się również mniejsze dolinki erozyjno-denudacyjne rzek Tocznej i Kołodziejki oraz ich bezimiennych dopływów przecinające wysoczyznę na południu i formujące takie formy rzeźby terenu jak m.in. pagóry moreny czołowej, ozy czy kemy.

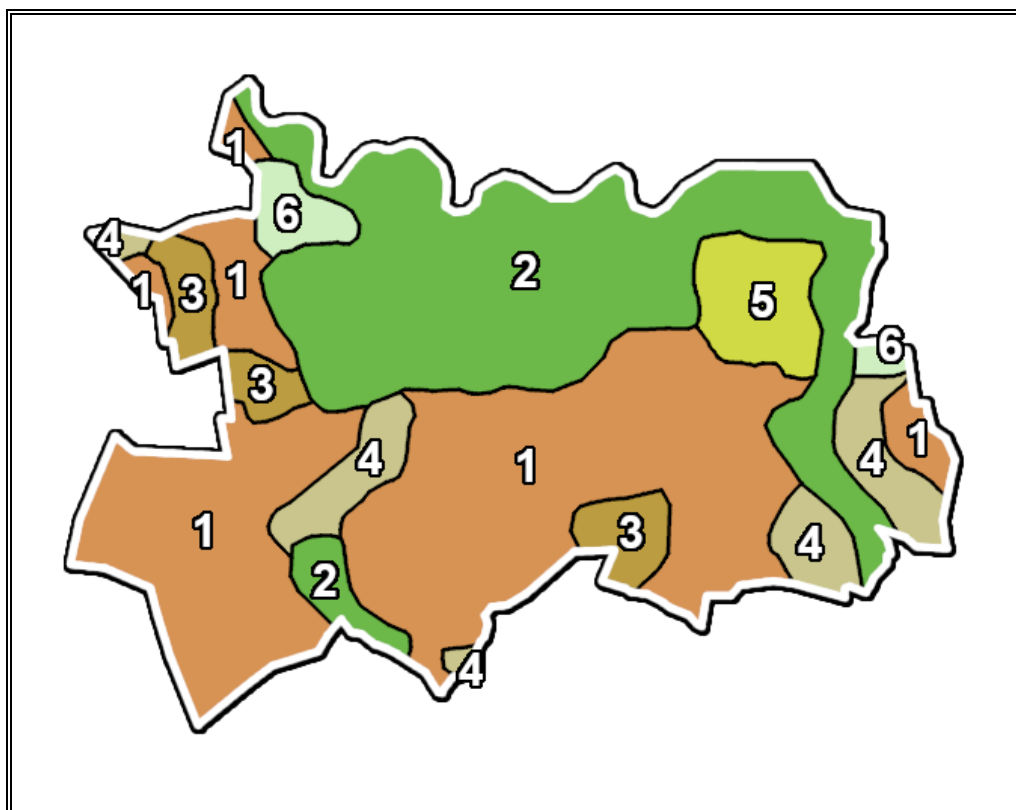
Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korczew

Według podziału Polski na jednostki geologiczne gmina Korczew leży w obrębie obniżenia podlaskiego należącego do platformy wschodnioeuropejskiej. Najstarszymi utworami rozpoznany mi wierceń wykonany na sąsiadującym od północy obszarach są krystaliczne utwory prekambriu, na których zalegają kompleksy skał paleozoicznych (głównie skały osadowe: kambriu, ordowiku, syluru i permu), których miąższość oszacowano na około 1 000 m. Utwory te tworzą młodszą jednostkę – nieckę warszawska. Na nich zalegają utwory trzeciorzędowe reprezentowane przez oligoceńskie piaski glaukonitowe i mułki piaszczyste oraz mioceńskie piaski kwarcowe, żwiry, ropy i mułki z substancją organiczną. Utwory czwartorzędowe występują w formie ciągłej pokrywy o miąższości w granicach od 80 do 120 metrów. Najstarszymi utworami czwartorzędowymi są gliny zwałowe zlodowacenia narwi, które reprezentuje położona na głębokości około 151-155 metrów warstwa bruku morenowego. Nad nimi znajdują się gruboziarniste piaski z fragmentami skał kredowych, piaski różnoziarniste i mułki rzeczne interglacjału augustowskiego osiagające miąższość około 33,5 m.

Źródło: PIG-PIB, Seryjne mapy geologiczne Polski w skali 1:50 000, *Objaśnienia do arkusza 494 – Drohiczyn (N-34-130-C)*, R. Formowicz, P. Kwecko, H. Tomassi-Morawiec, M. Maleszyk

Głównymi utworami przypowierzchniowymi występującymi na terenie gminy Korczew są występujące na obszarze wysoczyzny w południowej i zachodniej części gminy gliny zwałowe, ich zwierzeliny oraz piaski i żwiry lodowcowe wykształcone podczas zlodowacenia środkowopolskie. W części północnej gminy w obszarze doliny Bugu dominują natomiast piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły pochodzące z holocenu. Dodatkowo wzdłuż doliny Tocznej i Kołodziejki pojawiają się również piaski i mułki kemów. Pozostałe utwory rozmieszczone są płatowo na całym obszarze jednostki. Szczegółowe rozmieszczenie utworów przypowierzchniowych gminy Korczew przedstawia rysunek poniżej.

Rysunek 17. Mapa utworów przypowierzchniowych gminy Korczew

Legenda:

1. Gliny zwałowe, ich zwierzeliny oraz piaski i żwiry lodowcowe (Zlodowacenia Środkowopolskie),
2. Piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły (Holocen),
3. Iły, mułki i piaski zastoiskowe (Zlodowacenia Środkowopolskie),
4. Piaski i mułki kemów (Zlodowacenia Środkowopolskie),
5. Piaski eoliczne, lokalnie w wydmach (Czwartorzęd),
6. Piaski, żwiry i mułki rzeczne (Zlodowacenia północnopolskie).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CBDG i PIG, <http://geologia.pgi.gov.pl>

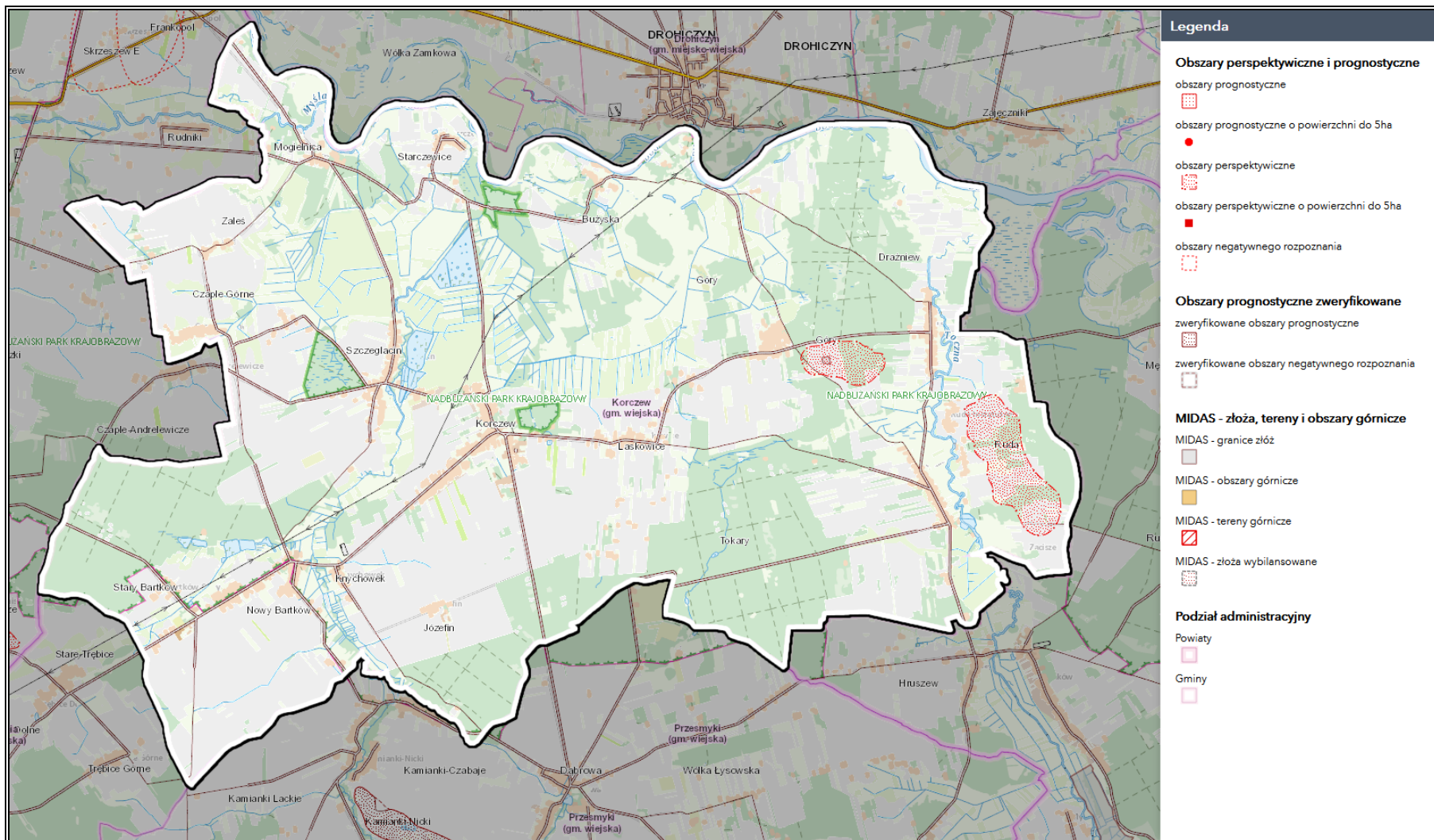
OBSZARY GÓRNICZE I ZŁOŻA KOPALIN

Występujące na terenie gminy zasoby surowców mineralnych związane są z budową geologiczną obszaru. Są to złoża piasków budowlanych. Obecnie stwierdzone na tym obszarze zostało jedno złożo kopalin (Czerwona Góra), które zostało szczegółowo rozpoznane. Zlokalizowane jest ono we wsi Góry, dz. nr ew. 570/1. Wydobyte kruszywo może być stosowane do robót budowlanych i drogowych.

Ponadto we wschodniej części gminy występują dodatkowo obszary perspektywiczne, które obejmują złoża piasku i piasku ze żwirem.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Rysunek 18. Tereny, obszary górnicze oraz złoża na terenie gminy Korczew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CBDG oraz PIG-PIB, <http://geologia.pgi.gov.pl/>

Charakterystykę złoża położonego w obszarze gminy przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 24. Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy Korczew

Numer złoża	Nazwa złoża	Powierzchnia [ha]	Kopalina	Stan zagospodarowania	Forma złoża	Sposób eksploatacji	System eksploatacji
KN 11586	Czerwona Góra	1,09	Kruszywa Naturalne (złoża piasków budowlanych)	Złoże rozpoznane szczegółowo	Pokładowa	Odkrywkowy	Ścianowy

Źródło: Serwis MIDAS, PIG-PIB, Centralna Baza Danych Geologicznych

OSUWISKA

Osuwisko jest przemieszczeniem się mas ziemnych, powierzchniowej zwietrzliny i mas skalnych podłoża spowodowanym siłami przyrody lub działalnością człowieka. Ruchy masowe ziemi stanowią w niektórych przypadkach zagrożenie dla obiektów budowlanych posadowionych na uruchomionej powierzchni oraz zagrożenie dla życia i zdrowia.

Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Osłony Przeciwośuwiskowej SOPO), na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego, nie rozpoznano obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych.

GLEBY

Jakość gleb w istotny sposób wpływa na potencjał jednostek samorządu terytorialnego. Gleby dobrej jakości oznaczają nie tylko zdrowe i wysokie plony, ale także warunkują prawidłowy rozwój człowieka, gdyż wraz z pożywieniem roślinnym i zwierzęcym dostarczają odpowiedniej ilości wysokokalorycznych składników odżywczych, witamin, substancji mineralnych, niezbędnych do budowy i właściwego funkcjonowania organizmu. Razem z pożywieniem człowiek pobiera składniki korzystne, jak i niekorzystne dla swego rozwoju. Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno-organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

Na stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- Intensywne rolnictwo – stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, co może prowadzić do degradacji chemicznej gleb (przeciążenie nadmierną ilością substancji chemicznych, w tym metalami ciężkimi, co prowadzi do zakwaszenia, zasolenia, alkalizacji, zmian jakościowych i ilościowych w próchnicy) oraz degradacji fizycznej gleb (utrata określonej masy gleby, zmiany struktury gleby, nadmierne zagęszczenie

i niekorzystne zmiany stosunków wodnych, erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów);

- Działalność zakładów produkcyjno-usługowych – przyczyniająca się głównie do degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery, odprowadzania ścieków;
- Komunikacja i transport samochodowy – przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych – drogi krajowe i wojewódzkie (degradacja chemiczna).

Ponadto negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalni lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważnym czynnikiem jest emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznej degradacji gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

Jednym z głównych problemów związanym z uprawą gleb jest ich zakwaszenie. Skutkiem zakwaszenia jest m.in. zmniejszenie się żyzności i jakości gleby. Przyczyny zakwaszenia możemy podzielić na dwie grupy: naturalne oraz antropogeniczne, przy czym należy zwrócić uwagę, że kwasowość najczęściej powodowana jest przez te pierwsze. Do naturalnych, wynikających z procesów przyrodniczych zalicza się erupcje wulkaniczne i ekshalacje, pożary lasów, procesy utleniania, humifikacja (powstawanie próchnicy w glebach) oraz inne naturalne czynniki glebowo-klimatyczne. Natomiast przyczynami antropogenicznymi są te wywołane przez człowieka. Do najważniejszych należą wszelkiego rodzaju zanieczyszczenia

powietrza, intensywny chow zwierząt użytkowych czy stosowanie fizjologicznie kwaśnych nawozów mineralnych.

Obszar gminy w większości pokrywają gleby brunatne wylugowane i gleby pseudobielicowe. Mniejszy udział posiadają czarne ziemie i mady. Wśród użytków zielonych występują gleby murszowo-torfowe, mady, czarne ziemie i gleby murszowo-mineralne.

Na obszarze gminy nie występują gleby I i II klasy bonitacyjnej (gleby orne najlepsze i bardzo dobre). Gleby klasy III (gleby orne dobre i średnio dobre) stanowią 28,4% powierzchni gruntów ornych i 9,6% powierzchni użytków zielonych. Gleby IV klasy bonitacyjnej (gleby orne średniej jakości) stanowią 39,2% powierzchni gruntów ornych i 49,9 % powierzchni użytków zielonych, natomiast gleby klas V, VI i VIz (gleby orne słabe i najslabsze) stanowią 32,4% powierzchni gruntów ornych i 40,5% powierzchni użytków zielonych. Ogółem gleby gminy charakteryzują się dość dobrą jakością.

Pod względem rolniczej przydatności gleb wśród gruntów ornych na terenie gminy przeważają gleby kompleksów: żytniego bardzo dobrego, żytniego słabego i żytniego dobrego. Trwale użytki zielone gminy występują głównie na glebach zaliczonych do kompleksu użytków zielonych średnich.

Większość gleb gminy posiada odczyn bardzo kwaśny i kwaśny, w związku z czym wymaga wapnowania.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korczew

BADANIA MONITORINGOWE GLEB

Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach PMŚ prowadzi Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – PIB, na zlecenie GIOŚ. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.).

Na terenie gminy Korczew nie jest zlokalizowany żaden stały punkt pomiarowo-kontrolny, w związku z czym analizowana jednostka nie jest objęta monitoringiem chemizmu gleb ornych realizowanych w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 25. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — Brak obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych na terenie gminy; — Występowanie obszarów perspektywicznych kopalin. 	<ul style="list-style-type: none"> — Brak występowania złóż kopalin o dużym potencjale gospodarczym; — Możliwa degradacja powierzchni ziemi ze względu na eksploatację występujących na terenie gminy zasobów kopalin.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — Rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych; — Ochrona kopalin w planach zagospodarowania przestrzennego; — Nacisk na rekultywację terenów po zakończonych eksploatacjach kopalin. 	<ul style="list-style-type: none"> — Presja ze strony działających podmiotów gospodarczych zajmujących się eksploatacją złóż kopalin; — Niewystarczające środki finansowe na inwestycję z zakresu ochrony powierzchni ziemi; — Możliwość nielegalnego wydobycia.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 26. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — Występowanie dobrych jakościowo gleb na terenie gminy; — Rozwinięte rolnictwo; — Brak prowadzenia działalności szczególnie uciążliwej na środowisko na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> — Brak stałego punktu pomiarowo-kontrolnego monitorującego chemizm gleb ornych na obszarze gminy; — Degradacja gleb w związku z działalnością rolniczą i używaniem sztucznych nawozów; — Zanieczyszczenia gleb spowodowane korzystaniem ze zbiorników bezodpływowych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa; — Popularyzacja rolnictwa ekologicznego; — Stopniowa likwidacja szamb. 	<ul style="list-style-type: none"> — Postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu; — Erozja wodna i wietrzna.

Źródło: Opracowanie własne

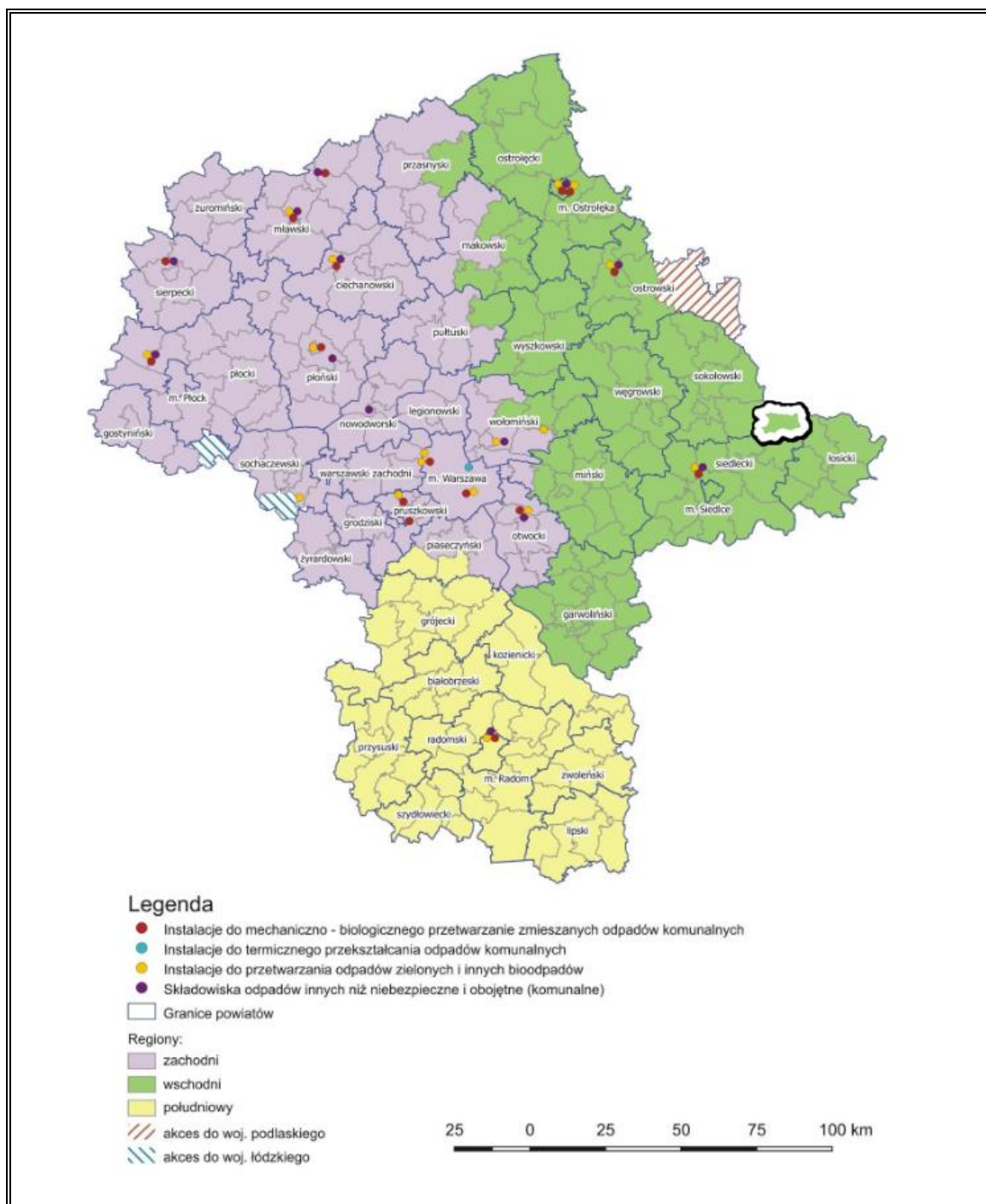
3.2.7 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami wywiera negatywny wpływ na otaczającą przyrodę, zdrowie ludzi oraz warunki bytowe. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

Na terenie województwa mazowieckiego obowiązuje *Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Mazowieckiego 2024*. W jego ramach zostały ustanowione 3 regiony gospodarki odpadami komunalnymi: wschodni, zachodni i południowy. Według tego podziału teren gminy Korczew znalazł się w regionie wschodnim.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Rysunek 19. Położenie gminy Korczew na tle regionów gospodarki odpadami w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Mazowieckiego 2024*

Gmina Korczew należy do Związku Komunalnego „Nieskażone Środowisko”, do którego zadań należy:

- koordynacja działań poszczególnych gmin i jednostek prowadzących działalność na ich terenie w zakresie wspólnego rozwiązywania problemów związanych z ochroną środowiska;
- modernizacja i utrzymanie wspólnego składowiska odpadów komunalnych
- współdziałanie w zakresie dowozu, segregacji i utylizacji odpadów komunalnych z terenu działania Związku;
- gospodarka odpadami komunalnymi i koordynacja usług z tym związana;
- propagowanie idei ochrony lokalnego środowiska naturalnego;
- prowadzenie wspólnej działalności gospodarczej w wyżej wymienionym zakresie;
- tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gmin - Uczestników Związku, w tym wskazywanie miejsc, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych.

Na obszarze gminy obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Korczew (Uchwała Nr XIII/81/2019 Rady Gminy Korczew z dnia 3 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Korczew)*. Określa on szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie analizowanej jednostki, głównie poprzez takie ustalenia jak m.in.:

- 1) wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości,
- 2) rodzaju i minimalnej pojemności urządzeń przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości, w tym na terenach przeznaczonych do użytku publicznego i na drogach publicznych oraz warunki rozmieszczania tych pojemników i worków, a także warunki utrzymania pojemników we właściwym stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym oraz wymagania w zakresie utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów,
- 3) częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
- 4) innych wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,
- 5) obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe mających na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,
- 6) wymagań utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej,
- 7) obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji oraz terminów jej przeprowadzania.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

W ramach systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy Korczew prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów w systemie workowym gdzie zbierane są:

- worek czarny – odpady zmieszane,
- worek żółty – tworzywa sztuczne i drobny metal, opakowania wielomateriałowe,
- worek zielony – szkło,
- worek niebieski – papier i tektura,
- worek brązowy – bioodpady,
- worek przezroczysty – popiół.

Łączna ilość odebranych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Korczew w roku 2019 wyniosła 250,909 Mg, z czego 96,590 Mg stanowiły odpady papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi.

Na terenie Gminy Korczew nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Wszystkie odpady zgodnie z zawartą umową przetargową na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych przekazywane były do Instalacji Odpadów Komunalnych w Woli Suchożebrskiej ul. Sokołowska 2, 08-125 Suchożebry, oddalonej od gminy Korczew około 40 km. Jak wynika z informacji uzyskanej z IOK z ogólnej ilości przekazanych do instalacji zmieszanych odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy Korczew w 2019 r. (145,32 Mg) wyselekcjonowano 1,67 Mg odpadów przekazanych do składowania na składowisku odpadów.

Szczegóły dotyczące odpadów zebranych selektywnie zostały przedstawione w tabelach poniżej.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Tabela 29. Informacje o odebranych odpadach komunalnych nieulegających biodegradacji

Nazwa i adres instalacji, do której zostały przekazane odpady komunalne	Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]	Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych
Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Błonie 3 08-110 Siedlce Regionalna Instalacja przetwarzania Odpadów Komunalnych w Woli Suchożębrskiej ul. Sokołowska 2 08-125 Suchożebry Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalny	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	145,320	D 13
Stella Pack Sp.k. ul. Krańcowa 67 21-100 Lubartów	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	28,710	R 3 zbieranie
IMP „Polowat” Sp. z o.o. ul. Konwojowa 96 43-346 Bielsko-Biała Instalacja do przetwarzania tworzyw sztucznych na regranulat R3	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	7,160	R 3 zbieranie
Polska Korporacja Recyklingu Sp. z o.o. ul. Metalurgiczna 17D 20-234 Lublin	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 23 01 35	0,415	R 12
	20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	1,214	R 12
	20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,007	R 12
KRYNICKI RECYKLING S.A. ul. Iwaszkiewicza 48/23 10-089 Olsztyn Zakład uzdatniania stłuczki szklanej	15 01 07	Opakowania ze szkła	68,420	R 5

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Korczew za 2019 r

Tabela 29. Informacje o selektywnie odebranych odpadach komunalnych ulegających biodegradacji

Nazwa i adres instalacji, do której przekazano odpady komunalne ulegające biodegradacji	Kod odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	Masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji nieprzekazanych do składowania na składowiska odpadów [Mg]	Sposób zagospodarowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji nieprzekazanych do składowania na składowiska odpadów
STORA ENSO POLAND S.A. ul. I Armii Wojska Polskiego 21 07-401 Ostrołęka	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	9,72	R3
Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Błonie 3 Regionalna Instalacja przetwarzania Odpadów Komunalnych w Woli Suchożebrskiej ul. Sokołowska 2 08-125 Suchożebry - kompostownia	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	0,31	R3

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Korczew za 2019 r.

Na terenie gminy znajduje się Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, gdzie prowadzona jest, bez dodatkowych opłat, selektywna zbiórka odpadów komunalnych (powstałych na nieruchomościach zamieszkałych) dostarczanych przez właścicieli nieruchomości ich własnym transportem. Zlokalizowany jest on w Korczewie przy ul. Ks. St. Brzóska 20a.

Wymieniony PSZOK spełnia swoją funkcję i jest wystarczający na obecne potrzeby mieszkańców gminy Korczew. W roku 2019 w PSZOK Korczew zebrano łącznie 18,147 Mg odpadów, w tym:

- opakowania z tworzyw sztucznych w ilości: 3,000 Mg,
- opakowania ze szkła w ilości: 11,000 Mg,
- odpady wielkogabarytowe w ilości: 2,100 Mg,
- zużyte opony w ilości: 0,240 Mg,
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne w ilości: 1,197 Mg,
- inne niewymienione frakcje zebrane w sposób selektywny w ilości: 0,6100 Mg.

Dodatkowo, w punktach stacjonarnych zlokalizowanych w Urzędzie Gminy Korczew, Zespole Placówek Oświatowych w Korczewie, w Szkole Podstawowej Nowy Bartków i Drażniew zlokalizowane są pojemniki na zużyte baterie.

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych żadnych wysypisko i składowisk odpadów komunalnych.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Gmina Korczew osiągnęła wymagane poziomy recyklingu i ograniczania masy odpadów komunalnych. Dopuszczalne i osiągnięte przez gminę poziomy w roku 2019 przedstawia tabela poniżej.

Tabela 27. Poziomy recyklingu i ograniczania masy odpadów komunalnych osiągnięte w gospodarce odpadami przez Gminę Korczew w roku 2019

Poziom wymagany	Poziom osiągnięty
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	
≤ 40,00%	9,101%
Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	
≥ 40,00%	43,080%
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	
≥ 60,00%	—

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Korczew za 2019 r.

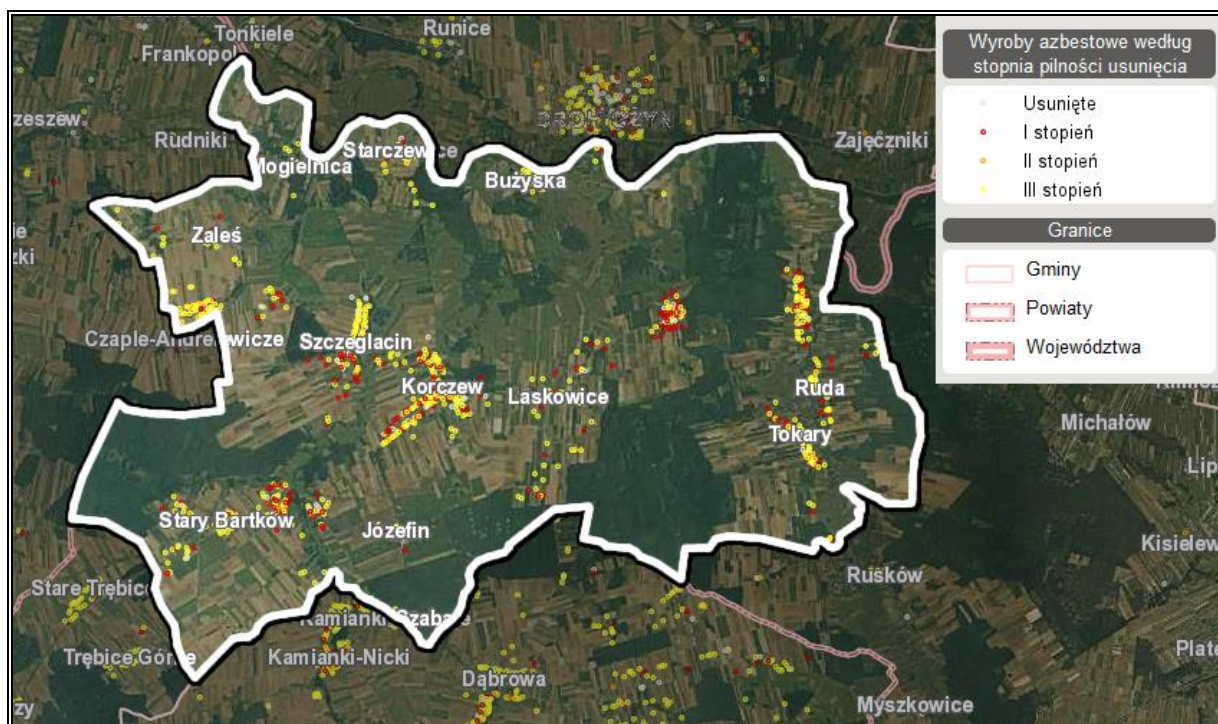
Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Na terenie gminy obowiązuje *Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Korczew na lata 2019-2032*. Głównymi założeniami dokumentu jest aktywizacja działań związanych z oczyszczeniem terenu gminy Korczew z azbestu, tj. wyrobów budowlanych zawierających azbest jak również pozostałych wyrobów zawierających azbest i odpadów azbestowych. Masa zinwentaryzowanych i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest na terenie gminy prezentuje poniższa tabela.

Tabela 28. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Korczew w [kg] – dane z bazy azbestowej luty 2021 r.

Zinwentaryzowane		
Razem	4 129 914	100,00%
Osoby fizyczne	4 104 664	100,00%
Osoby prawne	25 250	100,00%
Unieszkodliwione		
Razem	650 699	15,76%
Osoby fizyczne	644 004	15,69%
Osoby prawne	6 695	26,51%
Pozostałe do unieszkodliwienia		
Razem	3 479 215	84,24%
Osoby fizyczne	3 460 660	84,31%
Osoby prawne	18 555	73,49%

Źródło: Baza Azbestowa, <https://bazaazbestowa.gov.pl>

Rysunek 20. Lokalizacja wyrobów azbestowych na terenie gminy Korczew wraz z pilnością ich usunięcia

Źródło: Baza Azbestowa, <https://bazaazbestowa.gov.pl>

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 29. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — Uporządkowany system gospodarki odpadami oraz selektywna zbiórka odpadów; — Brak czynnych składowisk odpadów komunalnych na obszarze gminy; — Funkcjonujący punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) na terenie gminy; — Osiągnięcie przez gminę wymaganych poziomów recyklingu i ograniczania masy odpadów komunalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> — Niewystarczający stopień usuniętych wyrobów azbestowych występujących na terenie gminy; — Wysokie i rosnące koszty systemu gospodarowania odpadami.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — Ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej; — Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury gospodarki odpadami; — Powstawanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów; — Wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi. 	<ul style="list-style-type: none"> — Niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości; — Niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami; — Powstawanie „dzikich” wysypisk; — Rosnąca ilość odpadów.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.8 Zasoby przyrodnicze

3.2.8.1 Szata roślinna

Lasy oraz grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione na terenie gminy Korczew zajmują 26,26% jej obszaru. Powierzchnia lasów i gruntów leśnych wg danych GUS na koniec 2019 r. wynosiła 2 848,86 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) obszaru gminy wyniosła 26,8%, co jest wartością wyższą od średniej wartości dla województwa mazowieckiego (23,5%), ale niższą od średniej dla kraju (29,60%). Obszar gminy należy do Nadleśnictwa Sarnaki podlegających pod Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Lublinie.

Tabela 30. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Korczew

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2019
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	2 848,86
Lesistość w %	%	26,8
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	1 990,86
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	1 990,86
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	1 987,29
Grunty leśne prywatne	ha	858,00
Powierzchnia lasów		
Lasy ogółem	ha	2 814,58
Lasy publiczne ogółem	ha	1 956,58
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	1 956,58
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	1 953,01
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	2,57
Lasy prywatne ogółem	ha	858,00

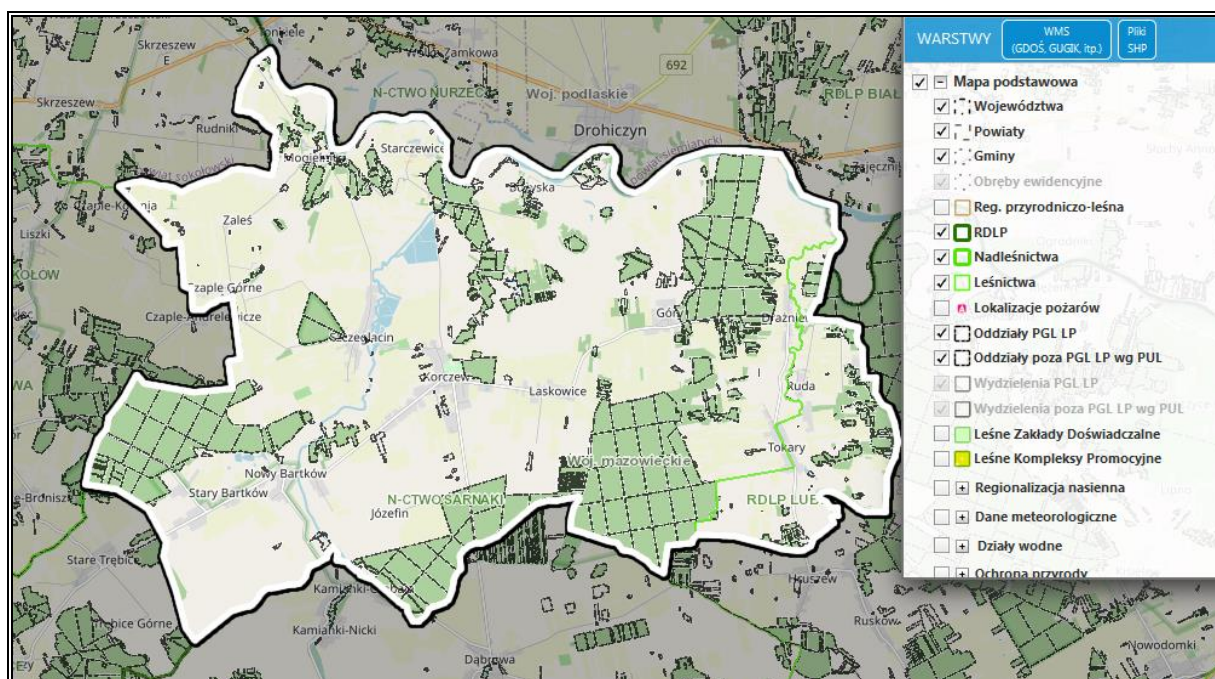
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bd1.stat.gov.pl/BDL/start>

Lasy na terenie gminy skoncentrowane są w trzech dużych kompleksach leśnych występujących na zachód od wsi Drażniew, na północny zachód od Bartkowa i na południu gminy, między Tokarami i Józefinem. Charakteryzują się one dużą różnorodnością siedliskową i bogactwem gatunków drzewostanu.

Głównymi gatunkami lasotwórczymi w lasach Nadleśnictwie Sarnaki są: sosna pospolita, zajmująca ok. 66% powierzchni oraz dąb występujący na ok. 21% powierzchni. Do innych gatunków zaliczyć można brzozę, olszę, modrzew oraz sporadycznie świerk. Na terenie Nadleśnictwa 68% wszystkich siedlisk to siedliskak lasowe, 30% stanowią siedliska borowe, a po 1% przypisuje się siedliskom olsów oraz łęgów i olsów jesionowych. Z rzadkich i chronionych roślin występują m.in. tajeża jednostronna, parzydło leśne czy wielosił błękitny.

Źródło: <https://sarnaki.lublin.lasy.gov.pl/>

Rysunek 21. Mapa obszarów leśnych na terenie gminy Korczew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.bdl.lasy.gov.pl>

Ponadto gmina położona jest również na obszarze „Zielonych Płuc Polski”. Jest to teren rozciągający się na obszar pięciu województw: podlaskiego, warmińsko-mazurskiego, części województwa mazowieckiego, kujawsko-pomorskiego i pomorskiego. Na obszarze tym znajdują się szczególne i unikatowe tereny przyrodnicze, systemy ekologiczne oraz walory środowiskowe wyróżniające się na tle kraju i Europy. Istotą idei Zielonych Płuc Polski jest funkcjonowanie wieloprzestrzennego systemu ochrony przyrody składającego się z obszarów prawnie chronionych oraz przestrzeni między nimi, pełniących funkcje gospodarcze podlegające rygorom na mocy innych przepisów uwzględniających ich położenie w pobliżu obszarów przyrodniczo cennych.

Zdecydowana większość obszaru gminy objęta się w formie obszarów chronionych, które są miejscem siedlisk cennych roślin i zwierząt.

Na terenie gminy i w najbliższym rejonie występują następujące naturalne siedliska:

- olsy środkowoeuropejskie - *Carici elongatae* - *Alnetum*,
- nadrzeczne łągi wierzbowo - topolowe - *Salici* - *Populetum*,
- niżowy łąg jesionowo - olszowy - *Fraxino-Alnetum*,
- grąd subkontynentalny, seria uboga - *Tilio* - *Carpinetum*,
- świetlista dąbrowa, postać niżowa - *Potentillo albae* - *Quercetum typicum*,
- kontynentalne bory mieszane sosnowo - dębowe - *Pino-Quercetum*,
- suboceaniczny bór świeży - *Leucobryo-Pinetum*,
- kontynentalny bór sosnowy, odnowa sarmacka - *Peucedano* - *Pinetum*.

Szczegółowe informacje temat flory tych obszarów przedstawiono w rozdziale 3.2.8.3. Formy ochrony przyrody, przy opisie poszczególnych obszarów.

3.2.8.2 Świat zwierząt

Na obszarze gminy, w związku z występowaniem wielu form ochrony przyrody oraz niezwykle bogatego przyrodniczo środowiska, jakim jest dolina Bugu występuje również bogata fauna. Spotkamy tutaj gatunki charakterystyczne dla fauny leśnej, między innymi takie gatunki jak dziki, jelenie, sarny, lisy, kuny czy zające oraz ptactwo: kaczki, bażanty, piżmaki czy gołębie.

Ponadto w związku z rolniczym charakterem gminy, na jej terenie występują zwierzęta hodowlane, głównie bydło, trzoda chlewna, konie i drób.

Dodatkowe informacje na temat gatunków zwierząt występujących na terenie gminy przedstawiono w Podrozdziale 3.2.8.3, przy opisie poszczególnych form ochrony przyrody.

3.2.8.3 Formy ochrony przyrody

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na obszarze analizowanej jednostki znajdują się:

- 3 rezerwaty przyrody: „Przekop”, „Dębniak” i „Kaliniak”,
- Nadbużański Park Krajobrazowy,
- 2 Obszary Natura 2000: Ostoja Nadbużańska PLH140011 i Dolina Dolnego Bugu PLB140001,
- 26 pomników przyrody,
- 8 użytków ekologicznych.

REZERWAT PRZYRODY

Na terenie Rezerwatów przyrody obowiązują przepisy z art. 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.), zgodnie z którymi na terenie rezerwatu zabrania się:

- budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody;
- chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt

- kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
 - pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzania roślin oraz grzybów;
 - użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
 - zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
 - pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
 - niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
 - palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
 - prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
 - stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
 - zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
 - połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
 - ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
 - wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172, 1495, 1696 i 1818);
 - wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

- ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność parków narodowych lub będących w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
- zakłócania ciszy;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia badań naukowych – w parku narodowym bez zgody dyrektora parku, a w rezerwacie przyrody – bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- organizacji imprez rekreacyjno-sportowych – w parku narodowym bez zgody dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Realizacja założeń *POŚ dla gminy Korczew* odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy oraz uwzględniane istniejące oraz potencjalne zagrożenia.

Przekop – rezerwat leśny o powierzchni 21,08 ha. Został uznany za rezerwat Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu z dnia 25 sierpnia 1964 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1964 r. Nr 62, poz. 289). Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu pochodzenia naturalnego, charakterystycznego dla okolic nadbużańskich.

Na obszarze Rezerwatu wyróżnia się przede wszystkim drzewostan łągowy wiązowo-jesionowy oraz olszowo-jesionowy, który jest reprezentowany przez m.in.: lipę, dąb, jesion, klon, wiąz, topolę i olszę, ze sporym udziałem takich krzewów jak: porzeczki

czzerwonej, leszczyny i derenia. W runie występuje m.in.: wawrzynek wilczełyko, kruszczyk szerokolistny, jaskier kaszubski, fiołek przedziwny, kopytnik pospolity.

Źródło: <http://parkiotwock.pl/>

Debniak – rezerwat leśny o powierzchni 20,84 ha. Został uznany za rezerwat Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 stycznia 1978 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. z 1978 r. Nr 4, poz. 20). Celem ochrony jest zachowanie starodrzewu dębowego o charakterze naturalnym z licznymi pomnikowymi drzewami. Cały obszar rezerwatu podlega ochronie czynnej.

Rezerwat obejmują dąbrowe o cechach zbiorowiska naturalnego. Najstarszymi drzewami są tutaj lipy drobnolistne i dęby szypułkowe, z których część liczy ponad 200 lat. W runie występują takie chronione gatunki jak m.in. dziki bez koralowy, porzeczką alpejską, wawrzynek wilcze łyko, lilia złotogłów, pierwiosnka wyniosła, ciemiężyk biało kwiatowy, pięciornik biały, groszek czerniejący, gajowiec żółty, przytulia *Schultesii*, naparstnica, orlik pospolity, kruszczyk szerokolistny czy podkolan biały.

Źródło: <http://parkiotwock.pl/>

Ponadto, dla rezerwatu przyrody „Dębniak” Zarządzeniem Nr 51 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 10 października 2016 r. ustanowione zostały zadania ochronnych, obowiązujące do 10 października 2021 roku.

Tabela 31. Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków dla rezerwatu przyrody „Dębniak”

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Zewnętrzne		Wewnętrzne		Sposoby eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
	Istniejące	Potencjalne	Istniejące	Potencjalne	
Populacja bobra europejskiego powoduje nadmierne ścinanie drzew będących celem ochrony w rezerwacie. Dalsza wycinka przyczyni się do utraty walorów przyrodniczych rezerwatu. Zgryzanie pomnikowych dębów i lip przez bobry na terenie rezerwatu w pobliżu stawów wraz z rozkopywaniem grobli stawowej w stawie dolnym i górnym.	Tak	—	Tak	Tak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odłowienie osobników bobra europejskiego z terenu rezerwatu, 2. Wprowadzenie zabezpieczeń przed bobrami.

Źródło: Zarządzenie Nr 51 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 10 października 2016 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Dębniak”

Tabela 32. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji dla rezerwatu przyrody „Dębniak”

Lokalizacja działań ochronnych	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	
		Powierzchnia	Termin wykonania działania
Gmina Korczew, dz. nr ew. 1211, ob. ew. Korczew	Odłowienie osobników bobra europejskiego.	20,84 ha	W terminie od 1 września do końca marca.
	Wprowadzenie zabezpieczeń przed bobrami.	20,84 ha	W okresie obowiązywania zadań ochronnych.

Źródło: Zarządzenie Nr 51 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 10 października 2016 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Dębniak”

Kaliniak – leśny rezerwat o powierzchni 54,41 ha. Został uznany za rezerwat Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 października 1979 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. z 1979 r. nr 79, poz. 141). Celem ochrony jest zachowanie naturalnych zbiorowisk grądowych i łągowych z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin w runie.

Na obszarze rezerwatu występuję wielogatunkowy drzewostan grądowy reprezentowany przez m.in. lipę, dąb, jesion, klon czy wiąz pospolity i szypułkowy. W runie spotkać możemy takie gatunki jak kokorycz pustą, czerńca gronkowego, lilie złotogłową, gnieźnika leśnego, pierwiosnka, bnieca czerwonego, wiechlinę odległokłosą, miodunkę łąkową czy jaskier kosmaty.

Źródło: <http://parkiotwock.pl/>

Rysunek 22. Rezerwaty przyrody na terenie gminy Korczew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, <http://mapy.geoportal.gov.pl/>

PARK KRAJOBRAZOWY

Nadbużański Park Krajobrazowy - utworzony został na mocy Rozporządzenia Nr 36/93 Wojewody Siedleckiego z dnia 30 września 1993 r. w sprawie utworzenia Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Siedleckiego Nr 8, poz. 166 z 28 października 1993 r.). Park zajmuje powierzchnie 74 136,50 ha, a jego otulina 39 535,20 ha. Położony jest w województwie mazowieckim, na terenie powiatów sokołowskiego, wyszkowskiego, węgrowskiego, wołomińskiego, ostrowskiego, siedleckiego, łosickiego oraz pułtuskiego. Park obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Na terenie gminy obszar Parku występuje na większości jej obszaru, z wyjątkiem południowo zachodniego fragmentu jednostki, który znajduje się w obszarze otuliny.

Większość Parku porośnięta jest przez bory sosnowe, jednak za szczególnie cenne uważa się dobrze zachowane lasy łąkowe, płaty łągów wierzbowo-topolowych oraz łągów wiązowo-jesionowych. Ze względu na lokalizację Parku w tarasie zalewowym Bugu, na jego terenie występują specyficzne oazy bioróżnorodności związane z występującymi tutaj licznymi oczkami wodnymi i starorzeczami otoczonymi przez podmokłe lasy łąkowe oraz graniczące z nimi piaszczyste wydmy, suche bory oraz nasłonecznione łąki i murawy kserotermiczne.

Flora roślin wyższych Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego liczy 1 027 gatunków, co stanowi około 42% flory Polski. Jest to jednocześnie około 86% flory całego Polskiego Niziu. Na terenie Parku występuje 136 gatunków chronionych (w tym 93 gatunków objętych ochroną całkowitą) oraz 391 zaliczanych do rzadkich w skali kraju i regionu takich jak m.in.: wierzba śniada, lepnica dwudzielna czy skalnica trójpalczasta. Spośród rzadkich gatunków w grupie roślin leśnych na uwagę zasługują: wawrzynek wilczełyko, orlik pospolity, lilia złotogłów, naparstnica zwyczajna, zimozioł północny, parzydło leśne, mącznica lekarska, sasanka Tekli, gruszyczka okrągłolistna, widłaki: goździsty, jałowcowaty, spłaszczony, cyprysowy i wroniec, listera jajowata oraz kruszczyk szerokolistny. Natomiast wśród roślin wodnych i nadwodnych na uwagę zasługują: grzybienie białe, grązel żółty, okrężnica bagienna i osoka aloesowata.

Wśród zwierząt występujących na terenie Parku najcenniejszą grupę stanowi ptactwo. Stwierdzono tu występowanie ponad 191 gatunków. Do najrzadszych należą związane z obszarami podmokłymi i dolinami rzecznyymi, takie gatunki jak: kulik wielki, kszczyk, samotnik, błotniak stawowy, rybitwy rzeczna, białoczelna i czarna oraz sieweczki rzeczna i obroźna. Dolina Bugu wyznaczona została, jako ostoja ornitologiczna o międzynarodowej randze.

Spośród pozostałych zwierząt występują tu również cztery gatunki uznane za zagrożone i umieszczone na Polskiej Czerwonej Liście, w tym 3 gatunki nietoperzy: borowiaczek, mopek i mroczek posrebrzany oraz 1 gatunek gryzoni - chomik europejski. Ponadto występuje tutaj również 49 gatunków ssaków, z czego większość z nich, bo aż 27 jest objęta ochroną prawną: 22 - ochroną ścisłą (w tym także czynną, np. jeź europejski, 7 nietoperzy i chomik europejski), a 5 - ochroną częściową (kret, bóbr europejski, badyłarka, mysz zaroślowa i wydra).

Źródło: <http://parkiotwock.pl/>

Rysunek 23. Położenie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny na terenie gminy Korczew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, <http://mapy.geoportal.gov.pl/>

Na ww. obszarze chronionym obowiązują przepisy Rozporządzenia Nr 3 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 marca 2005 r. w sprawie *Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego* (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 66, poz. 1701 z dnia 29 marca 2005 r.), zmienionego Rozporządzeniem Nr 58 Wojewody Mazowieckiego z dnia 25.05.2005 *zmieniającego rozporządzenie w sprawie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego* (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 136, poz. 4208), zgodnie z którymi na obszarze Parku zabrania się:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.);

- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- pozyskiwania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Realizacja założeń *POŚ dla gminy Korczew* odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy.

OBSZARY NATURA 2000

Zgodnie z przepisami art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.) na Obszarach Natura 2000 wprowadza się następujące zakazy: podejmowanie działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszaru Natura 2000, wpłynąć negatywnie na

gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Ostoja Nadbużańska (Kod obszaru: PLH140011) – Specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa), który obejmuje powierzchnię 46 036,74 ha. Obszar został utworzony Decyzją Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE).

Na terenie Obszaru dominują siedliska nieleśne m.in. łąki i pastwiska oraz uprawy rolnicze. Szczególnie cenny jest tutaj kompleks nadrzecznych lasów o zachowanym naturalnym charakterze oraz szereg zbiorowisk łąkowych i związane z nimi siedliska wilgotne. Znajduje się tu 16 rodzajów siedlisk wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz stwierdzono również występowanie 20 gatunków z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Obszar jest jednym z najważniejszych terenów dla ochrony ichtiofauny w Polsce. Obejmuje ona 10 gatunków ryb z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG, z czego warto wymienić m.in. kozę złotawą i kielba białopłetwego. Ostoja jest również stanowiskiem rzadkich gatunków roślin w tym 2 gatunków z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Ponadto występuje tutaj również bogata fauna bezkręgowców, m.in. interesujące gatunki pajaków (*Agyneta affinis*, *A. saxatilis*, *Chocorna picinus*, *Enoplognatha thoracica*, *Enophrys aequipes*, *Hahnia halveola*, *Iberina candida*, *Leptyphantès flavipes*, *Styloctetor stativus*). Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków.

Źródło: <http://ine.eko.org.pl/>

Dla Obszaru obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r., publikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego, poz. 8654, w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska PLH140011.

Realizacja założeń POŚ dla gminy Korczew odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami i ww. dokumentem. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy oraz uwzględniane istniejące oraz potencjalne zagrożenia.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Tabela 33. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
1.	2330 Wydmy śródładowe z murawami napiaskowymi (<i>Corynephorus</i> , <i>Agrostis</i>)	K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K04.01 Konkurencja	G01.03 Pojazdy zmotoryzowane G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie I01 Obce gatunki inwazyjne
2.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z (<i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>)	K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	A08 Nawożenie (nawozy sztuczne) F01 Akwakultura morska i słodkowodna D01.02 Drogi, autostrady E01.03 Zabudowa rozproszona H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie K02.02 Nagromadzenie materii organicznej K02.03 Eutrofizacja (naturalna)
3.	3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością (<i>Chenopodium rubri</i> p.p. i <i>Bidention</i> p.p.)	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	I01 Obce gatunki inwazyjne J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie
4.	4030 Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio-Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphyilion</i>)	K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Nie zidentyfikowano
5.	6210 Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>) i ciepłolubne murawy z (<i>Asplenion septentrionalis</i> , <i>Festucion pallentis</i>)	A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K04.01 Konkurencja	E01.03 Zabudowa rozproszona
6.	6120* Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>) [*oznacza siedlisko lub gatunek priorytetowy, to znaczy takie (taki), za którego ochronę szczególną odpowiedzialność ponosi Wspólnota Europejska, gdyż jest zagrożone (zagrożony) zanikiem na terenie Unii Europejskiej]	A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) I01 Obce gatunki inwazyjne K04.01 Konkurencja	B01 Zalesianie terenów otwartych E01.03 Zabudowa rozproszona G01.03 Pojazdy zmotoryzowane
7.	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	A02 Zmiana sposobu uprawy A03.03 Zaniechanie/brak koszenia A08 Nawożenie (nawozy sztuczne) K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
			K06 Inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji wśród roślin
8.	6430 Ziółorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziółorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	I01 Obce gatunki inwazyjne J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie
9.	6440 Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>)	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	A02 Zmiana sposobu uprawy A03.03 Zaniechanie/brak koszenia A08 Nawożenie (nawozy sztuczne) K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)
10.	6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	A02 Zmiana sposobu uprawy A03.03 Zaniechanie/brak koszenia A08 Nawożenie (nawozy sztuczne) K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)
11.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	K04.05 Szkody wyrządzane przez roślinożerców B02 Gospodarka leśna, użytkowanie lasów	I01 Obce gatunki inwazyjne K04.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe) K02.04 Zakwaszenie (naturalne)
12.	91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe [*oznacza siedlisko lub gatunek priorytetowy, to znaczy takie (taki), za którego ochronę szczególną odpowiedzialność ponosi Wspólnota Europejska, gdyż jest zagrożone (zagrożony) zanikiem na terenie Unii Europejskiej]	B02.02 Wycinka lasu B02 Gospodarka leśna, użytkowanie lasów K02.01 Zmiana składu gatunkowego (grądowienie)	E01.03 Zabudowa rozproszona I01 Obce gatunki inwazyjne J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie K01.04 Zatopienie K04.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe) K04.05 Szkody wyrządzane przez roślinożerców
13.	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	B02 Gospodarka leśna, użytkowanie lasów K02.01 Zmiana składu gatunkowego (grądowienie) K04.05 Szkody wyrządzane przez roślinożerców	I01 Obce gatunki inwazyjne J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie K04.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)
14.	9110* Ciepielubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>) [*oznacza siedlisko lub gatunek priorytetowy, to znaczy takie (taki), za którego ochronę szczególną odpowiedzialność ponosi Wspólnota Europejska, gdyż jest zagrożone (zagrożony) zanikiem na terenie Unii Europejskiej]	B02 Gospodarka leśna, użytkowanie lasów K02.01 Zmiana składu gatunkowego (grądowienie)	I01 Obce gatunki inwazyjne K04.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
15.	91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i>) i chrobotkowa postać (<i>Peucedano-Pinetum</i>)	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	U Nieznane zagrożenie lub nacisk
16.	1437 Leniec bezpodkwiatkowy <i>Thesium ebracteatum</i>	A03.03 Zaniechanie/brak koszenia. K04.01 Konkurencja K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Nie zidentyfikowano
17.	1617 Starodub łąkowy <i>Ostericum palustre</i>	A03.03 Zaniechanie/brak koszenia. K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K06 Inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji wśród roślin	A02 Zmiana sposobu uprawy A08 Nawożenie (nawozy sztuczne)
18.	1477 Sasanka otwarta <i>Pulsatilla patens</i>	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	U Nieznane zagrożenie lub nacisk
19.	1032 Skójką gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>	Nie zidentyfikowano	D01.02 Drogi, autostrady J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych H01.03 Inne zanieczyszczenie wód powierzchniowych ze źródeł punktowych
20.	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja A02 Zmiana sposobu uprawy A03.03 Zaniechanie/brak koszenia A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu A08 Nawożenie (nawozy sztuczne) K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Nie zidentyfikowano
21.	4030 Szlaczkoń szafraniec <i>Colias myrmidone</i>	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	U Nieznane zagrożenie lub nacisk
22.	1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) B02.02 Wycinka lasu	K03.04 Drapieżnictwo
23.	1084* Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> , <i>Osmoderma barnabita</i> [*oznacza siedlisko lub gatunek priorytetowy, to znaczy takie (taki), za którego ochronę szczególną odpowiedzialność ponosi	D01.02 Drogi, autostrady G05.04 Wandalizm G05.06 Chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby	K06 Inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji wśród roślin

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
	Wspólnota Europejska, gdyż jest zagrożone (zagrożony zanikiem na terenie Unii Europejskiej]	bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych	
24.	<p>1130 Boleń <i>Aspius aspius</i></p> <p>5339 Różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i></p> <p>1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i></p> <p>1149 Koza <i>Cobitis taenia</i></p> <p>1146 Koza złotawa <i>Sabanejewia aurata</i></p> <p>1163 Głowacz białopletwy <i>Cottus gobio</i></p>	<p>E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane</p> <p>F05.04 Kłusownictwo</p> <p>J03.02 Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk (fragmentacja)</p>	<p>E03 Odpady, ścieki</p> <p>H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych , morskich i słonawych)</p> <p>J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych</p> <p>I01 Obce gatunki inwazyjne</p> <p>K01.03 Wyschnięcie</p> <p>K05.01 Zmniejszenie płodności/depresja genetyczna</p>
25.	<p>1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i></p>	<p>D01.02 Drogi, autostrady</p> <p>K01.03 Wyschnięcie</p> <p>K03.04 Drapieżnictwo</p> <p>K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja</p>	<p>L08 Powódź (procesy naturalne)</p> <p>D05 Usprawniony dostęp do obszaru</p> <p>G05.04 Wandalizm</p> <p>J02.15 Inne spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych</p> <p>H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych)</p> <p>F01.01 Intensywna hodowla ryb, intensyfikacja</p>
26.	<p>1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i></p>	<p>D01.02 Drogi, autostrady</p> <p>D05 Usprawniony dostęp do obszaru</p> <p>K01.03 Wyschnięcie</p> <p>K02.03 Eutrofizacja (naturalna)</p> <p>K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja</p>	<p>G05.04 Wandalizm</p> <p>H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych)</p> <p>J02.15 Inne spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych</p>
27.	<p>1355 Wydra <i>Lutra lutra</i></p>	<p>D01.02 Drogi, autostrady</p> <p>F05.05 Odstrzał</p> <p>F03.02.03 Chwytywanie, trucie, kłusownictwo</p> <p>H01.03 Inne zanieczyszczenie wód</p>	<p>E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane</p>

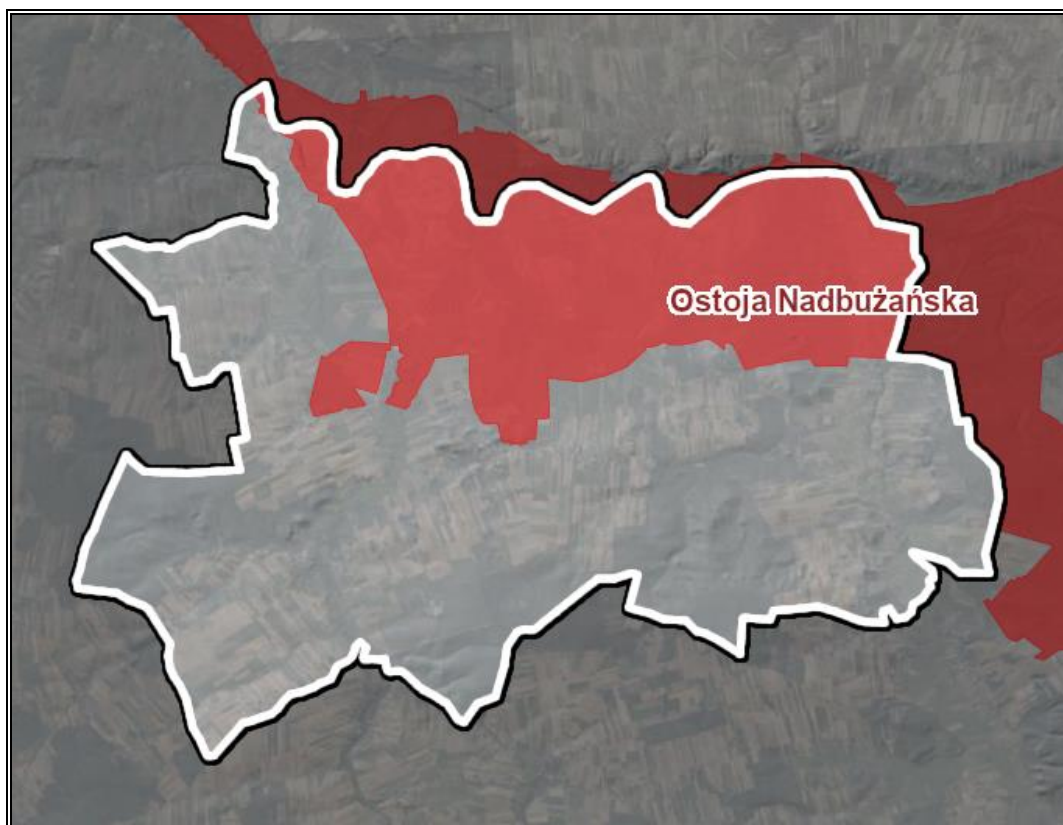
**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
		powierzchniowych ze źródeł punktowych	
28.	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	F01.01 Intensywna hodowla ryb, intensyfikacja F05.04 Kłusownictwo F03.02.03 Chwywanie, trucie, kłusownictwo D01.02 Drogi, autostrady (wszystkie drogi asfaltowe) G05.11 Śmierć lub uraz w wyniku kolizji

Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r.

Realizacja założeń POŚ dla gminy Korczew odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami i ww. dokumentem. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy oraz uwzględniane istniejące oraz potencjalne zagrożenia.

Rysunek 24. Położenie Obszarów Natura 2000 Ostoja Nadbużańska na terenie gminy Korczew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, <http://mapy.geoportal.gov.pl/>

Dolina Dolnego Bugu (Kod obszaru: PLB140001) – Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (dyrektywa ptasia). Obejmuje powierzchnię 74 309,92 ha i został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U.04.229.2313).

Na terenie doliny występują miejsca o wysokiej wartości przyrodniczej. Są to przede wszystkim tereny bagienne w okolicach ujść dopływów Bugu czy fragmentów jego dawnego koryta, które porośnięte są przez dużą ilość cennej krajobrazowo roślinność wodną starorzeczy. W związku ze szczątkową działalnością człowieka w korycie rzeki obserwujemy naturalne środowisko. Na terenie Obszaru znajdziemy m.in. rzadko występującą na terenie Polski sasanę otwartą oraz rosnące na łąkach staroduba. Bogactwo świata ptaków potwierdza występowanie, aż 39 gatunków (m.in. perkozek, czernica, łyska, puszczyk, czy pliszka żółta) chronionych ptasią dyrektywą. W okresie lęgowym zaobserwować można wiele gatunków wymienionych w Polskiej Czerwonej Księdze, m.in. gadożera. Ponadto z chronionych dyrektywą ssaków występuje tutaj również m.in. bóbr europejski i wydra; z płazów i gadów m.in. kumak nizinny i żółw błotnie, natomiast w zbiornikach wodnych pływa 7 chronionych dyrektywą gatunków ryb.

Źródło: <http://ine.eko.org.pl/>

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Dla Obszaru obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r., publikowane w Dzienniku Urzędowym województwa mazowieckiego, poz. 9006, *w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001*, które zostało zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 2 sierpnia 2016 r. *zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001* (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego 2016 poz. 3239).

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Tabela 34. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
1.	A030 Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie K03.04 Drapieżnictwo	B02.02 Wycinka lasu C03.03 Produkcja energii wiatrowej
2.	A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	D02.01.01 Napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie	C03.03 Produkcja energii wiatrowej
3.	A055 Cyranka <i>Anas querquedula</i>	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne K03.04 Drapieżnictwo A04.02 Wypas nieintensywny K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie	J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie C03.03 Produkcja energii wiatrowej
4.	A056 Płaskonos <i>Anas clypeata</i>	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne K03.04 Drapieżnictwo A04.02 Wypas nieintensywny J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie C03.03 Produkcja energii wiatrowej
5.	A081 Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	F01.01 Intensywna hodowla ryb, intensyfikacja F02.03 Wędkarstwo	C03.03 Produkcja energii wiatrowej
6.	A084 Błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>	K03.04 Drapieżnictwo K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie.	A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja C03.03 Produkcja energii wiatrowej
7.	A118 Wodnik <i>Rallus aquaticus</i>	K03.04 Drapieżnictwo F01.01 Intensywna hodowla ryb, intensyfikacja	C03.03 Produkcja energii wiatrowej
8.	A119 Kropiatka <i>Porzana porzana</i>	K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie K03.04 Drapieżnictwo	J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie C03.03 Produkcja energii wiatrowej

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
9.	A120 Zielonka <i>Porzana parva</i>	K03.04 Drapieżnictwo F01.01 Intensywna hodowla ryb, intensyfikacja	C03.03 Produkcja energii wiatrowej
10.	A122 Derkacz <i>Crex crex</i>	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne K03.04 Drapieżnictwo K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie A03 Koszenie / ścinanie trawy.	A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie C03.03 Produkcja energii wiatrowej
11.	A136 Sieweczka rzeczna <i>Charadrius dubius</i>	K03.04 Drapieżnictwo A04.02 Wypas nieintensywny K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	J02.03 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze C03.03 Produkcja energii wiatrowej
12.	A137 Sieweczka obrożna <i>Charadrius hiaticula</i>	K03.04 Drapieżnictwo A04.02 Wypas nieintensywny K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze C03.03 Produkcja energii wiatrowej
13.	A153 Kszyk <i>Gallinago gallinago</i>	K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K03.04 Drapieżnictwo A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie A04.02 Wypas nieintensywny	J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie C03.03 Produkcja energii wiatrowej
14.	A156 Rycyk <i>Limosa limosa</i>	A04.02 Wypas nieintensywny K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie K03.04 Drapieżnictwo A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne	J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie C03.03 Produkcja energii wiatrowej
15.	A160 Kulik wielki <i>Numenius arquata</i>	G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych K03.04 Drapieżnictwo K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie	J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie C03.03 Produkcja energii wiatrowej
16.	A162	A04.02 Wypas nieintensywny	J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie

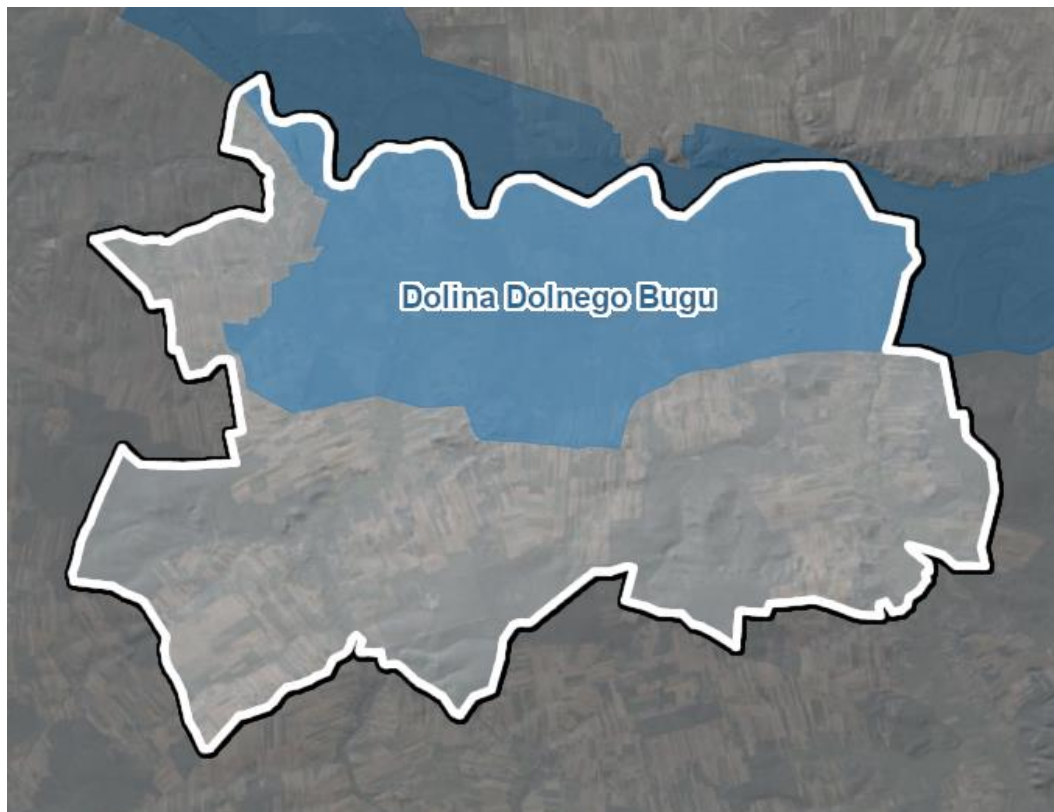
**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
	Krwawodziób <i>Tringa tetanus</i>	K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K03.04 Drapieżnictwo A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie	C03.03 Produkcja energii wiatrowej
17.	A168 Brodzicz piskliwy <i>Actitis hypoleucos</i>	K03.04 Drapieżnictwo	J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych C03.03 Produkcja energii wiatrowej
18.	A193 Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>	K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K03.04 Drapieżnictwo	J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze C03.03 Produkcja energii wiatrowej
19.	A195 Rybitwa białoczelna <i>Sterna albifrons</i>	K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K03.04 Drapieżnictwo	J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze C03.03 Produkcja energii wiatrowej
20.	A197 Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i>	M02 Zmiana czynników biotycznych L08 Powódź (procesy naturalne)	C03.03 Produkcja energii wiatrowej
21.	A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	—	J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych C03.03 Produkcja energii wiatrowej
22.	A272 Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>	—	J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie C03.03 Produkcja energii wiatrowej
23.	A080 Gadożer <i>Circaetus gallicus</i>	J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie– ogólnie B02.02 Wycinka lasu	—

Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r.

Realizacja założeń POŚ dla gminy Korczew odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami i ww. dokumentem. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy oraz uwzględniane istniejące oraz potencjalne zagrożenia.

Rysunek 25. Położenie Obszarów Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu na terenie gminy Korczew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, <http://mapy.geoportal.gov.pl/>

UŻYTKI EKOLOGICZNE I POMNIKI PRZYRODY

W stosunku do użytków ekologicznych i pomników przyrody obowiązują przepisy z art. 45 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.), które zakazują:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnołotnych;
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 11) umieszczania tablic reklamowych.

Realizacja założeń POŚ dla gminy Korczew odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy.

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.) „**Użytkami ekologicznymi** są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”.

Na terenie gminy Korczew zlokalizowanych jest 8 użytków ekologicznych. Ich wykaz prezentuje tabela poniżej.

Tabela 35. Charakterystyka użytków ekologicznych zlokalizowanych na terenie gminy Korczew

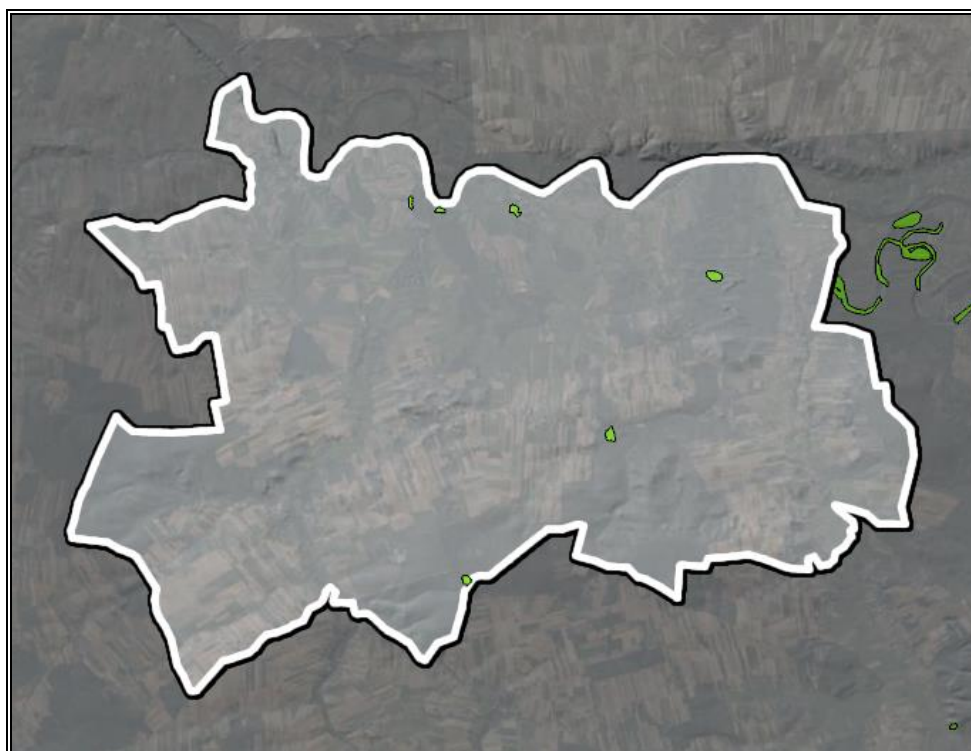
Lp.	Rodzaj	Powierzchnia [ha]	Ochrona	Lokalizacja	Akt prawny o utworzeniu
1.	bagno	1,9900	śródleśne bagno	Gmina Korczew, ewidencja gruntów 608, oddział Sarnaki 97 d	Rozporządzenie Nr 18/96 Wojewody Siedleckiego z dn. 10.04.1996 w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Siedl. z dn. 24.04.1996 r. Nr 10 poz. 139).
2.	bagno	0,3900	śródleśne bagno	Gmina Korczew, ewidencja gruntów 639, Oddział Sarnaki 123 g	Rozporządzenie Nr 18/96 Wojewody Siedleckiego z dn. 10.04.1996 w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Siedl. z dn. 24.04.1996 r. Nr 10 poz. 139).
3.	bagno	0,6100	śródleśne bagno	Gmina Korczew, ewidencja gruntów 670, Oddział leśny Sarnaki 129 c	Rozporządzenie Nr 18/96 Wojewody Siedleckiego z dn. 10.04.1996 w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Siedl. z dn. 24.04.1996 r. Nr 10 poz. 139).
4.	płaty nieużytkowanej roślinności	0,2200	halizna	Gmina Korczew, ewidencja gruntów 159	Rozporządzenie Nr 142 Wojewody Mazowieckiego z dn. 04.09.2000 w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Lp.	Rodzaj	Powierzchnia [ha]	Ochrona	Lokalizacja	Akt prawny o utworzeniu
					Maz. z dn. 11.09.2000 r. Nr 106 poz. 1035).
5.	płaty nieużytkowanej roślinności	1,1800	halizna	Gmina Korczew, ewidencja gruntów 98	Rozporządzenie Nr 142 Wojewody Mazowieckiego z dn. 04.09.2000 w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 11.09.2000 r. Nr 106 poz. 1035).
6.	bagno	2,7200	śródleśne bagno	Gmina Korczew, ewidencja gruntów 629, Oddział leśny Sarnaki 88 d	Rozporządzenie Nr 18/96 Wojewody Siedleckiego z dn. 10.04.1996 w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Siedl. z dn. 24.04.1996 r. Nr 10 poz. 139).
7.	bagno	0,5900	śródleśne bagno	Gmina Korczew, ewidencja gruntów 1212, Oddział leśny Sarnaki 91 c	Rozporządzenie Nr 18/96 Wojewody Siedleckiego z dn. 10.04.1996 w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Siedl. z dn. 24.04.1996 r. Nr 10 poz. 139).
8.	bagno	0,4100	śródleśne bagno	Gmina Korczew, ewidencja gruntów 1213, Oddział leśny 92 d	Rozporządzenie Nr 18/96 Wojewody Siedleckiego z dn. 10.04.1996 w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Siedl. z dn. 24.04.1996 r. Nr 10 poz. 139).

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

Rysunek 26. Położenie użytków ekologicznych na terenie gminy Korczew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, <http://mapy.geoportal.gov.pl/>

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.) **pomnikami przyrody** są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Zgodnie z danymi w rejestrze pomników przyrody w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody na terenie gminy Korczew znajduje się 26 pomników przyrody. Ich opis zaprezentowano w tabeli poniżej.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Tabela 36. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Korczew

Lp.	Typ pomnika	Rodzaj	Opis pomnika	Lokalizacja	Akt prawny o utworzeniu
1.	Jednoobiektowy	Drzewo	Klon pospolity (Klon zwyczajny) - <i>Acer platanoides</i>	rośnie w obrębie działki siedliskowej we wschodniej części wsi góry	Rozporządzenie Nr 42/90 Wojewody Siedleckiego z dnia 20 listopada 1990 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Siedleckiego z dnia 14.12.1990 r. Nr 12, poz. 200).
2.	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	drzewo rośnie przy drodze powiatowej	Rozporządzenie Nr 42/90 Wojewody Siedleckiego z dnia 20 listopada 1990 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Siedleckiego z dnia 14.12.1990 r. Nr 12, poz. 200).
3.	Wieloobiektowy	Grupa drzew	Dwie Lipy szerokolistne - <i>Tilia platyphyllos</i>	lipy rosną w zabytkowej części parku wchodzącego w skład zespołu pałacowo – parkowego w Korczewie	Rozporządzenie Nr 43/93 Wojewody Siedleckiego z dnia 15 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Siedleckiego z dnia 31.12.1993 r. Nr 10, poz. 238).
4.	Wieloobiektowy	Grupa drzew	Dwa Platany klonolistne - <i>Platanus xacerifolia (Platanus xhispanica)</i>	drzewa rosną w północno zachodniej części zabytkowego parku w Korczewie	Rozporządzenie Nr 43/93 Wojewody Siedleckiego z dnia 15 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Siedleckiego z dnia 31.12.1993 r. Nr 10, poz. 238).
5.	Jednoobiektowy	Drzewo	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	jesion rośnie w północnej części zabytkowego parku w Korczewie	Rozporządzenie Nr 43/93 Wojewody Siedleckiego z dnia 15 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Siedleckiego z dnia 31.12.1993 r. Nr 10, poz. 238).
6.	Jednoobiektowy	Drzewo	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	lipa rośnie w północnej części parku zabytkowego w Korczewie	Rozporządzenie Nr 43/93 Wojewody Siedleckiego z dnia 15 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Siedleckiego z dnia 31.12.1993 r. Nr 10, poz. 238).
7.	Jednoobiektowy	Drzewo	Wiąz szypułkowy - <i>Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa)</i>	wiąz rośnie w północnej części parku zabytkowego w Korczewie	Rozporządzenie Nr 43/93 Wojewody Siedleckiego z dnia 15 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Siedleckiego z dnia 31.12.1993 r. Nr 10, poz. 238).
8.	Jednoobiektowy	Drzewo	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	lipa rośnie na północnym wschodzie od pałacu, w zabytkowym parku w Korczewie	Rozporządzenie Nr 43/93 Wojewody Siedleckiego z dnia 15 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Siedleckiego z dnia 31.12.1993 r. Nr 10, poz. 238).

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Lp.	Typ pomnika	Rodzaj	Opis pomnika	Lokalizacja	Akt prawny o utworzeniu
9.	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	dąb rośnie w południowo wschodniej części zabytkowego parku w Korczewie	Rozporządzenie Nr 43/93 Wojewody Siedleckiego z dnia 15 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Siedleckiego z dnia 31.12.1993 r. Nr 10, poz. 238).
10.	Wieloobiektowy	Grupa drzew	Trzy Modrzewie europejskie - <i>Larix decidua</i>	drzewa rosną w części środkowowschodniej zabytkowego parku w Korczewie	Rozporządzenie Nr 43/93 Wojewody Siedleckiego z dnia 15 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Siedleckiego z dnia 31.12.1993 r. Nr 10, poz. 238).
11.	Wieloobiektowy	Aleja	40 Dębów szypułkowych - <i>Quercus robur</i>	aleja usytuowana wzdłuż południowo zachodniego skraju uroczyska przekop w oddz. 92 c,h leśnictwo Korczew nadleśnictwo Sarnaki	Rozporządzenie Nr 140 Wojewody Mazowieckiego z dnia 4 września 2000 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 11.09.2000 r. Nr 106, poz. 1033).
12.	Jednoobiektowy	Drzewo	Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - <i>Pinus sylvestris</i>	rośnie przy linii oddziałowej w oddz. 149 d leśnictwa Korczew nadleśnictwo Sarnaki	Rozporządzenie Nr 140 Wojewody Mazowieckiego z dnia 4 września 2000 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 11.09.2000 r. Nr 106, poz. 1033).
13.	Jednoobiektowy	Głaz narzutowy	—	głaz znajduje się w zabytkowym parku na północ od pałacu	Rozporządzenie Nr 43/93 Wojewody Siedleckiego z dnia 15 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Siedleckiego z dnia 31.12.1993 r. Nr 10, poz. 238).
14.	Wieloobiektowy	Grupa drzew	Dwa Klony polne - <i>Acer campestre</i>	drzewa znajdują się w zabytkowym parku 26 m od granicy Rezerwatu Dębniak	Rozporządzenie Nr 4 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2.02.2004 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 17.02.2004 r. Nr 32, poz. 981).
15.	Wieloobiektowy	Grupa drzew	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> oraz Klon pospolity (Klon zwyczajny) - <i>Acer platanoides</i>	rosną w zabytkowym parku 58 m na wschód od granicy Rezerwatu Dębniak	Rozporządzenie Nr 4 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2.02.2004 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 17.02.2004 r. Nr 32, poz. 981).
16.	Jednoobiektowy	Drzewo	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	rośnie w części północnej zabytkowego parku	Rozporządzenie Nr 4 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2.02.2004 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 17.02.2004 r. Nr 32, poz. 981).

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

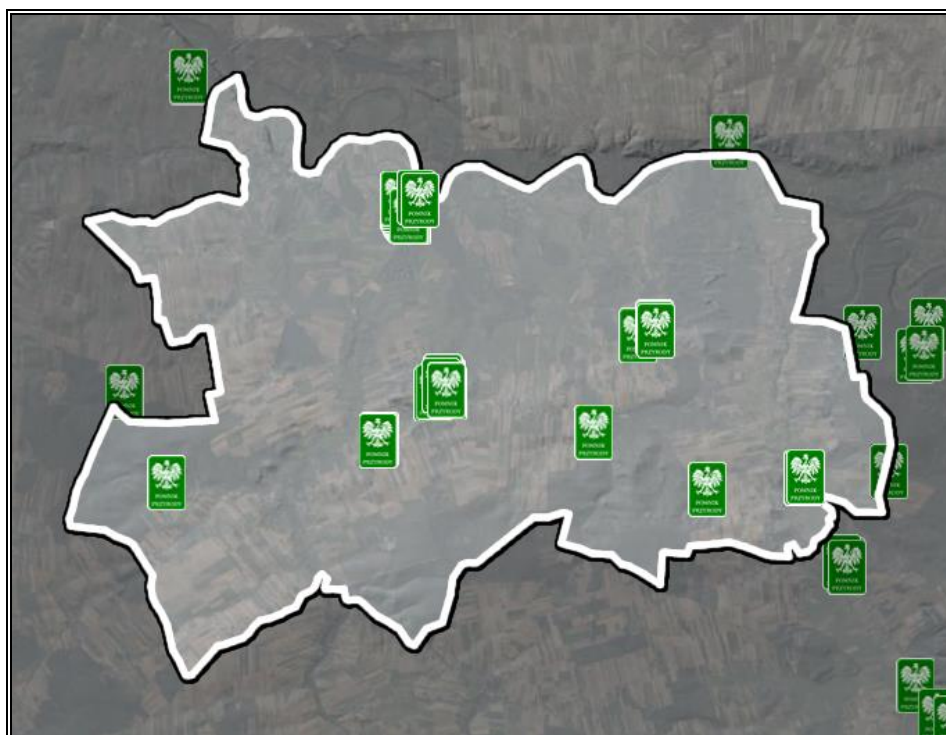
Lp.	Typ pomnika	Rodzaj	Opis pomnika	Lokalizacja	Akt prawny o utworzeniu
					981).
17.	Wieloobiektowy	Grupa drzew	Dwa Dęby szypułkowe - <i>Quercus robur</i>	dęby rosną w zabytkowym parku w Korczewie w pobliżu „syberi”	Rozporządzenie Nr 4 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2.02.2004 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 17.02.2004 r. Nr 32, poz. 981).
18.	Wieloobiektowy	Grupa drzew	Trzy Lipy drobnolistne - <i>Tilia cordata</i>	drzewa rosną w obrębie zabytkowego parku w Tokarach	Orzeczenie Nr 136 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Urzędzie Wojewódzkim w Siedlcach z dnia 22 czerwca 1983 r. o uznaniu za pomnik przyrody (Dziennik Urzędowy Wojewódzkiej Rady Narodowej w Siedlcach z dnia 30.09.1983 r. Nr 3, poz. 26).
19.	Jednoobiektowy	Drzewo	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	drzewa rosną w obrębie zabytkowego parku w Tokarach	Rozporządzenie Nr 140 Wojewody Mazowieckiego z dnia 4 września 2000 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 11.09.2000 r. Nr 106, poz. 1033).
20.	Jednoobiektowy	Głaz narzutowy	—	głaz znajduje się w nadleśnictwie Sarnaki oddz. 107 a, przy drodze gminnej Tokary – Dąbrówka na skraju lasu i w pobliżu gajówki Tokary	Orzeczenie Nr 140 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Urzędzie Wojewódzkim w Siedlcach z dnia 22 czerwca 1983 r. o uznaniu za pomnik przyrody (Dziennik Urzędowy Wojewódzkiej Rady Narodowej w Siedlcach z dnia 30.09.1983 r. Nr 3, poz. 26).
21.	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	dąb rośnie po północnej stronie rzeki Kołodziejki 30 m od jej ujścia do rzeki Bug i 8 m od koryta rzeki, leśnictwo Korczew	Rozporządzenie Nr 255 Wojewody Mazowieckiego z dnia 01 października 2001 r. w sprawie wprowadzenia pomników przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 08.10.2001 r. Nr 212, poz. 3672).
22.	Jednoobiektowy	Drzewo	Topola czarna - <i>Populus nigra</i>	przy drodze gminnej Laskowice – Tokary nadleśnictwo Sarnaki leśnictwo Korczew oddz. 97 f	Rozporządzenie Nr 255 Wojewody Mazowieckiego z dnia 01 października 2001 r. w sprawie wprowadzenia pomników przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 08.10.2001 r. Nr 212, poz. 3672).
23.	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	uroczysko przekop nadleśnictwo Sarnaki, leśnictwo Korczew oddz. 91 h przy ujściu rzeki Kołodziejki do Buga, południowa	Rozporządzenie Nr 10 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 marca 2009r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu siedleckiego

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Lp.	Typ pomnika	Rodzaj	Opis pomnika	Lokalizacja	Akt prawny o utworzeniu
				strona rzeki Kolodziejki	(Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 18.03.2009 r. Nr 36, poz. 864).
24.	Jednoobiektowy	Drzewo	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	rośnie w obrębie działki siedliskowej we wsi góry	Rozporządzenie Nr 10 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 marca 2009r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu siedleckiego (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 18.03.2009 r. Nr 36, poz. 864).
25.	Jednoobiektowy	Drzewo	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	rośnie w obrębie działki siedliskowej we wsi góry	Rozporządzenie Nr 10 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 marca 2009r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu siedleckiego (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 18.03.2009 r. Nr 36, poz. 864).
26.	Wieloobiektowy	Grupa drzew	Cztery Lipy drobnolistne - <i>Tilia cordata</i>	lipy rosną po północnej stronie szosy Korczew – Siedlce przy drugim przystanku PKS	Rozporządzenie Nr 10 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 marca 2009r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu siedleckiego (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 18.03.2009 r. Nr 36, poz. 864).

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

Rysunek 27. Położenie pomników przyrody na terenie gminy Korczew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, <http://mapy.geoportal.gov.pl/>

KORYTARZE EKOLOGICZNE

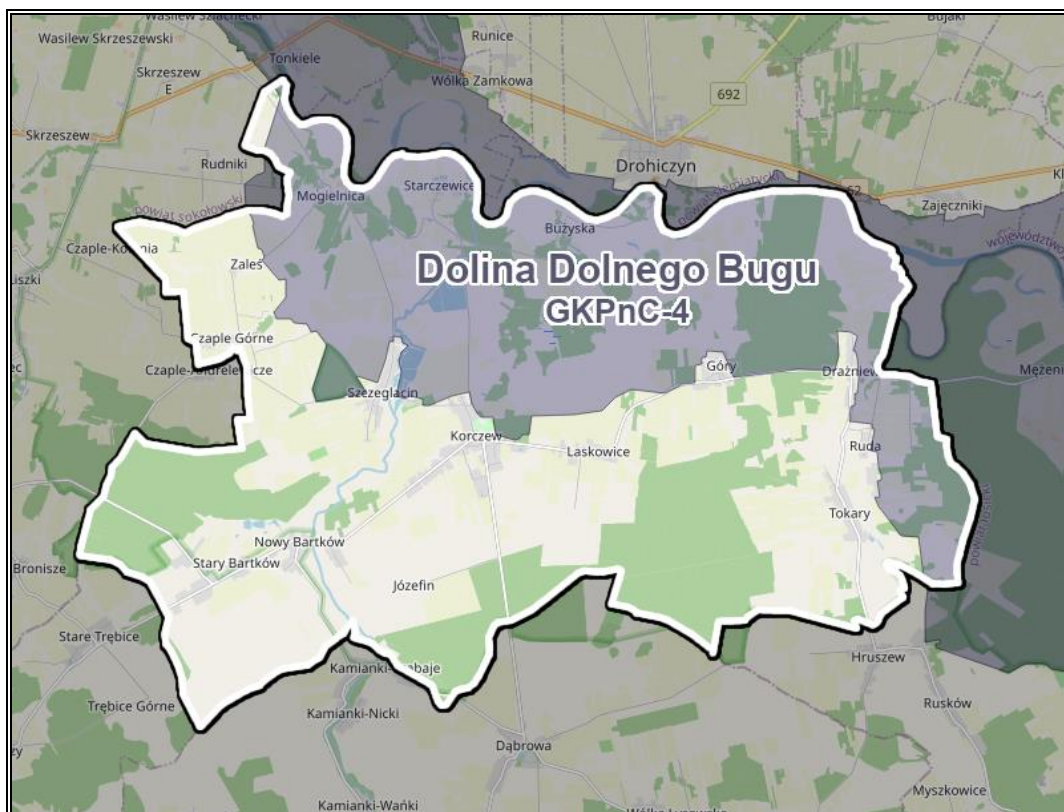
Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia.

Na terenie Polski zostały wyznaczone dwa, główne międzynarodowe korytarze ekologiczne:

- Korytarz Północny (KPn) łączący Puszcę Augustowską na północnym wschodzie Polski (granica z Litwą) z Cedyńskim Parkiem Krajobrazowym na północnym zachodzie (granica z Niemcami),
- Korytarz Północno-Centralny (KPnC) łączący Puszcę Białowieską na wschodzie (granica z Białorusią) z Parkiem Narodowym Ujście Warty na zachodzie (granica z Niemcami).

Na obszarze gminy Korczew, zlokalizowany jest jeden korytarz ekologiczny. Jest to Dolina Dolnego Bugu (GKPnC-4). Należy on do Krajowej sieci ekologicznej ECONET Polska, pełniąc funkcję międzynarodowego obszaru węzłowego.

Rysunek 28. Przebieg korytarzy ekologicznych przez teren gminy Korczew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Map korytarzy ekologicznych w Polsce, <http://mapa.korytarze.pl/>

W związku z położeniem korytarzy ekologicznych głównymi zagrożeniami, jakie mogą zaistnieć dla funkcjonowania ich poszczególnych odcinków są zagrożenia wynikające z lokalizacji dróg. Taka sytuacja prowadzi do występowania kolizji pomiędzy drogą, a korytarzem, przez co podczas wzmożonego ruchu pojazdów może prowadzić do zaistnienia niebezpiecznych sytuacji. W związku z tym istotnym jest, aby przy drogach znajdowały się znaki informujące, o tym że możliwe jest pojawienie się zwierząt na drodze oraz że należy zachować szczególną ostrożność szczególnie w okresach migracji zwierząt.

Minimalizacja oddziaływania bariery psychofizycznej w zasięgu korytarzy migracyjnych polega na następujących działaniach o charakterze osłonowym:

- budowanie osłon (ekranów) antyolśnieniowych – chronią zwierzęta przed oślepieniem przez przejeżdżające pojazdy; osłony powinny być lokowane przede wszystkim na powierzchni i w otoczeniu przejść dla zwierząt;
- budowanie ekranów akustycznych – ograniczają poziom hałasu na obszarach sąsiadujących z drogą; powinny być stosowane w przypadku stwierdzenia oddziaływania o charakterze znaczącym na konkretne gatunki zwierząt;
- wprowadzanie osłonowych i izolacyjnych nasadzeń roślinności – ograniczają poziom hałasu i emisji chemicznych w obszarach sąsiadujących z drogą.

Źródło: <http://korytarze.pl/>

Utrzymanie korytarzy i właściwe gospodarowanie w ich obrębie może mieć istotne znaczenie dla ochrony siedlisk i gatunków na obszarach Natura 2000, dlatego w planowaniu przestrzennym należy wziąć je pod uwagę. Zachowanie drożności i ciągłości korytarzy jest kluczowe dla zachowania spójności sieci.

Źródło: <http://poznajnature.pl/>

Do większych barier ekologicznych na terenie analizowanej jednostki należą obszary kolizyjne korytarzy ekologicznych z drogami powiatowymi.

Zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji inwestycji na terenie gminy nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków. Uciążliwości mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań, jednakże podczas ich trwania zostaną zapewnione odpowiednie działania ochronne, a prowadzone prace będą zgodne z przepisami dotyczącymi ochrony przyrody. Realizacja *Programu Ochrony Środowiska* nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych.

W przypadku zaistnienia takiej konieczności, podjęte zostaną działania mające na celu kompensację powstałych szkód poprzez podejmowanie równoważących je działań, prowadzące do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia oraz do zachowania walorów krajobrazowych (np. sadzenie drzew, objęcie opieką stanowisk zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, budowa schronień dla ptaków). W przypadku planowania inwestycji na obszarze gminy, gdzie znajdują się obszary chronione uwzględnione zostało ewentualne ryzyko ich oddziaływania. Jednakże ich realizacja poprzedzona będzie uzyskaniem stosownych pozwoleń i decyzji środowiskowych, co ma na celu zminimalizowanie wystąpienia negatywnych skutków.

Wobec powyższego nie stwierdza się wystąpienia podczas realizacji zadań istotnych problemów oddziałujących na występujące na tym terenie formy ochrony przyrody. W efekcie zapisy Programu zapewniają ochronę tutejszym siedliskom i gatunkom flory i fauny, pozwalają na ich zachowanie, a nawet wzbogacenie, tym samym przyczyniając się do spełniania założeń wyznaczonych w odpowiednich aktach dla obszarów cennych przyrodniczo, stanowiąc ochronę zagrożonych wyginięciem gatunków.

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji zadania z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie gminy oraz zachowanie i wzbogacenie walorów obszarów chronionych. W związku z tym, realizacja *Programu* nie będzie prowadzić do pogorszenia

elementów środowiska oraz wpływać negatywnie na obszary wyznaczone w ustawie o ochronie przyrody.

- Oddziaływania planowanych inwestycji na terenie Rezerwatu Przyrody: Analiza wstępna nie wykazała zachwiania stanu ekosystemów na tym terenie, wobec powyższego inwestycje nie będą miały negatywnego wpływu na Rezerwat Przyrody.
- Oddziaływania planowanych inwestycji na Obszar Natura 2000: Przeprowadzona analiza nie wykazała negatywnego oddziaływania zadań na faunę i florę Obszarów Natura 2000.
- Oddziaływania planowanych inwestycji na Park Krajobrazowy: Zgodnie z przeprowadzoną analizą, nie wykazała ona negatywnych oddziaływań na obszar Parku Krajobrazowego.
- Oddziaływania planowanych inwestycji na terenie użytku ekologicznego: Zgodnie z przeprowadzoną analizą, nie wykazała ona negatywnych oddziaływań na obszary użytku ekologicznego.
- Oddziaływania planowanych inwestycji na pomniki przyrody: Negatywne oddziaływanie na pomniki przyrody nie powinno wystąpić w wyniku realizacji zaplanowanych inwestycji.

ZIELEŃ URZĄDZONA

Do zieleni urządzonej zaliczamy tereny zieleni przekształcone przez człowieka takie jak: parki, ogrody, zieleń towarzysząca obiektom budowlanym, zieleńce, arboreta, alpinaria, grodziska, kurhany czy zabytkowe fortyfikacje.

Do ważniejszej zieleni urządzonej na terenie gminy zaliczyć można zieleń znajdującą się na cmentarzach oraz zieleńcach. Zestawienie powierzchni prezentuje poniższa tabela.

Tabela 37. Tereny zielone na obszarze gminy Korczew

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Zieleńce	1,00
Cmentarze	1,70
Razem	2,70

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 38. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — Występowanie licznych form ochrony przyrody, w tym rezerwatów przyrody, Obszarów Natura 2000 i Parku Krajobrazowego; — Duża różnorodność krajobrazowa, ekosystemowa, siedliskowa i gatunkowa; — Przebiegające korytarze ekologiczne na terenie gminy należące do Krajowej sieci ekologicznej ECONET Polska; — Istniejące walory naturalne i krajobrazowe dająca warunki do rozwoju funkcji turystyczno – wypoczynkowej — Wysoki wskaźnik lesistości. 	<ul style="list-style-type: none"> — Podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska; — Presja urbanizacyjna i turystyczna na obszary chronione; — Niepełna inwentaryzacja i waloryzacja stanu przyrody.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej; — Programy i akcje edukacyjno - informacyjne w szkołach i wśród mieszkańców gminy o potrzebie ochrony przyrody; — Nowoczesne sposoby wykrywania kłusowników i szkód w ekosystemie (drony, systemy termowizyjne); — Promocja walorów przyrodniczych gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> — Utrata siedlisk w wyniku zmian hydrologicznych; — Postępująca urbanizacja; — Zmiany klimatyczne; — Niska świadomość ekologiczna mieszkańców; — Niewystarczające środki finansowe na aktywną ochronę przyrody; — Kłusownictwo i łowiectwo; — Ekspansja gatunków obcych.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.9 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w Ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23). Definicja ta jest zbieżna z Dyrektywą Seveso II (96/82/WE) oraz Konwencją z 1992 r. w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych.

**AWARIE ELEKTROWNI JADROWYCH, GWAŁTOWNE POŻARY OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH, ATAKI
TERRORYSTYCZNE**

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku;
- zakłady, na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza;
- zakłady o dużym ryzyku.

Na terenie gminy Korczew działalność gospodarcza związana jest głównie z sektorem budowlanym i handlowym i na jej terenie nie funkcjonują większe zakłady przemysłowe, które stanowiłyby zagrożenie wystąpienia poważnej awarii w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.

Na terenie powiatu siedleckiego, w którego skład wchodzi gmina Korczew znajdują się natomiast:

- Zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR):
 - FERMA DROBIU Jakub Pióro, 08-114 Skórzec, m. Żebrak,
 - Ferma Trzciniec Tomasz Pióro; 08-114 Skórzec, ul. Trzciniec 160.

TRANSPORT SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH

Poważne zagrożenie w powiecie siedleckim oraz na sąsiednich terenach gminy Korczew może stanowić transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Obecność ważnych szlaków komunikacyjnych, stanowi nie tylko potencjał rozwojowy regionu, ale także zwiększa potencjalne możliwości wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych.

Gmina Korczew nie posiada dróg wojewódzkich i krajowym, co powoduje, że zagrożenie transportem substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym na jej terenie jest dosyć niskie, ponieważ transport taki skupia się przede wszystkim na głównych trasach. Niemniej, brak tras przelotowych powoduje, że ruch po jej terenie odbywa się po drogach gminnych i powiatowych, które prowadzą zazwyczaj przez najgęściej zamieszkałe i zurbanizowane tereny, co stwarza potencjalne ryzyko zagrożenia takim transportem gdyby taki ruch się odbywał (np. w formie dojazdu do zakładu wykorzystującego niebezpieczne substancje).

INNE ZAGROŻENIA

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

Z informacji uzyskanych od Urzędy Gminy Korczew wynika, że na terenie gminy w ostatnim czasie nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 39. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — Brak zakładów ZDR i ZZR na terenie gminy; — Brak działalności przemysłowej stanowiącej potencjalne zagrożenie; — Brak przebiegających przez obszar gminy dróg o dużym natężeniu ruchu tranzytowego; — Regulacje prawne – wymagania dla zakładów i ich kontrola; — Funkcjonowanie ochotniczych straży pożarnych. 	<ul style="list-style-type: none"> — Niska jakość nawierzchni dróg gminnych mogąca stać się przyczyną poważnej awarii.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — Edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii; — Postęp technologiczny; — Opracowywanie przez prowadzących zakłady przemysłowe planów operacyjno-ratowniczych oraz zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej; — Możliwość pozyskania środków finansowych na doposażenie służb odpowiadających za kontrolę zakładów mogących spowodować poważne awarie. 	<ul style="list-style-type: none"> — Zdarzenia losowe w zakładach pracy; — Zbyt mała świadomość pracowników zakładów o potencjalnych skutkach wystąpienia awarii i potrzebie zapobiegania jej wystąpieniu; — Małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości poważnej awarii; — Awarie podczas transportu substancji niebezpiecznych; — Nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe (zmiany klimatyczne).

Źródło: Opracowanie własne

3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA WODY DO CELÓW PRODUKCYJNYCH I KONSUMPCYJNYCH

Osiągnięcie założonego celu, będzie możliwe w przypadku podjęcia działań zapobiegawczych przez Gminę oraz podmioty gospodarcze funkcjonujące na jej terenie, zużywające na cele produkcyjne znaczne zasoby wody, a także przez podmioty, gospodarujące infrastrukturą techniczną. Zgodnie z danymi GUS, zużycie wody na 1 mieszkańca w badanym okresie wzrosło. Ograniczenie zużycia wody będzie wymagało wzrostu świadomości mieszkańców, co do konieczności racjonalnego gospodarowania wodą i przyjęcie przez nich odpowiednich nawyków w korzystaniu z tego zasobu. W celu dalszego zmniejszenia wodochłonności w strefie gospodarki, zakłady korzystające ze środowiska – pobierające wodę, surowce i energię powinny stosować najlepsze dostępne techniki (BAT). Istotne jest wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego w zakładach (normy ISO 14000), wprowadzanie zasad Czystej Produkcji oraz przystępowanie do programów sektorowych z dziedziny ochrony środowiska.

Oszczędne gospodarowanie wodą ma istotne znaczenie dla środowiska naturalnego, a skala oszczędności zależy w głównej mierze od świadomości ekologicznej i determinacji mieszkańców gminy. Proekologiczne rozwiązania powinny być także stosowane w budynkach użyteczności publicznej usytuowanych na terenie jednostki. Dotychczasowe doświadczenia (zebrane przez Witolda M. Lewandowskiego w opracowaniu pt. „Proekologiczne odnawialne źródła energii”), wskazują że „najważniejsze oszczędności wody uzyskuje się dzięki:

- zainstalowaniu indywidualnych liczników wody w gospodarstwach domowych,
- zastąpieniu tradycyjnych splotek o dużej pojemności rozwiązaniami o innej konstrukcji, umożliwiającymi 2-3 krotne zmniejszenie zużycia wody,
- zastąpieniu zaworów dławicowych zaworami np. kulowymi, które mają mniejsze opory przepływu i nie wymagają wymiany uszczelek,
- stosowaniu w bateriach umywalkowych, prysznicowych i kuchennych mieszaczy, które napowietrzają wodę, zwiększają jej efektywną objętość i tym samym zmniejszają jej pobór,
- zastąpieniu wanien kabinami prysznicowymi, w których pobór wody jest 3-4 razy mniejszy,
- zmianie systemu mycia w umywalkach i zlewozmywakach – nie pod bieżącą wodą,
- instalowaniu pralek i zmywarek o małym poborze wody”.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ENERGII

Do realizacji założonego celu, ze względu na wzrastające ceny energii, będą dążyć zarówno przedsiębiorcy, jak i władze oraz mieszkańcy gminy. Zmniejszenie zużycia energii jest bowiem, jedynym sposobem ograniczenia wydatków związanych z pozyskaniem energii elektrycznej, jak i ciepłej. Jednym z warunków rozwoju współczesnego świata jest dążenie do zmniejszenia zużycia energii w różnych procesach. Dotyczy to także procesów, które służą do utrzymania komfortu klimatycznego i komfortu użytkowania w budynkach: ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji, podgrzewania wody wodociągowej.

Niżej wymienione fakty, mówiące, że:

- zasoby paliw są ograniczone,
- dostępność do paliw jest coraz trudniejsza,
- ceny paliw będą miały tendencję wzrostową,
- należy ograniczać zanieczyszczenie środowiska produktami procesów spalania,

świadczą o znacznej roli działań zmierzających do oszczędzania energii i jej efektywnego wykorzystania.

Ochrona środowiska poprzez zmniejszenie zużycia energii nie musi wcale odbywać się kosztem obniżenia poziomu życia ani wiązać się z pogorszeniem warunków pracy, rezygnacją z ogrzewania mieszkań, oświetlania ich i korzystania z coraz nowocześniejszych urządzeń gospodarstwa domowego oraz zaprzestaniem korzystania ze środków transportu. Energię można bowiem zaoszczędzić następującymi metodami:

- modyfikując istniejące systemy energetyczne zarówno w samym procesie jej wytwarzania, jak i transportu,
- wprowadzając nowe energooszczędne technologie w przemyśle, budownictwie, rolnictwie i gospodarstwach domowych,
- promując oszczędzanie energii za pomocą akcji propagandowych oraz wprowadzaniem zachęcających do oszczędzania bodźców ekonomicznych.

Działania mające na celu racjonalizację zużycia energii są w głównej mierze prowadzone przez podmioty gospodarcze, m.in. poprzez stosowanie energooszczędnych technologii produkcji oraz władze samorządowe pragnące minimalizować rachunki związane z dostawami paliw i energii elektrycznej na potrzeby infrastruktury publicznej. Zadaniem władz samorządowych jest organizacja działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu upowszechniania metod racjonalizacji zużycia energii. Zrównoważone wykorzystanie energii dotyczy nie tylko przemysłu, energetyki i budownictwa, ponieważ także indywidualne

gospodarstwa domowe mają ogromne możliwości ochrony środowiska poprzez energooszczędne budownictwo oraz energooszczędne systemy ogrzewania.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW

Priorytetowym celem w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów jest „zredukowanie negatywnego oddziaływania na środowisko spowodowanego wykorzystywaniem zasobów w sytuacji wzrostu gospodarczego - koncepcja zwana rozdzieleniem (decoupling). W praktyce oznacza to zredukowanie oddziaływania na środowisko będącego skutkiem wykorzystywania zasobów, przy jednoczesnej poprawie ogólnej wydajności zasobów w obszarze gospodarki”. Realizacja założonego celu jest uwarunkowana podjęciem proekologicznych działań przez zakłady produkcyjne funkcjonujące na terenie gminy Korczew. Motywację do podjęcia działań w tym zakresie stanowią coraz wyższe koszty zakupu materiałów oraz utylizacji odpadów poprodukcyjnych, w związku z czym działania ograniczające materiałochłonność oraz odpadowość produkcji przełożą się na konkretne oszczędności przedsiębiorstw. Zadaniem władz samorządowych oraz organów publicznych będzie natomiast informowanie, wspieranie i monitorowanie działań podejmowanych przez zakłady produkcyjne w zakresie ograniczania materiałochłonności i odpadowości produkcji oraz kontrola zgodności tych działań z obowiązującymi przepisami prawa.

3.4 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Wobec tego, konieczne jest podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego

się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące zmian klimatu oraz adaptacji do nich.

Według SPA2020, do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

W związku z postępującymi zmianami klimatu nie można wykluczyć pojawienia się w przyszłości niekorzystnych jej skutków w postaci: wichur, ulewnych deszczy, mrozów, susz itp. Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura, co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. Również obszary wiejskie, na których brak centralnych systemów ciepłowniczych, gdzie dominuje ogrzewanie indywidualne z kotłowni przydomowych, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne. Ponadto poważnym zagrożeniem jest susza. Polska leży w strefie klimatu przejściowego umiarkowanego, ale pomimo to na jej obszarze występują susze o ujemnych skutkach, stanowiące poważny problem ekonomiczny, społeczny i środowiskowy dla jednostek, gdzie powierzchnia użytków rolnych przekłada się na charakter gospodarczy obszaru, tak jak jest to w przypadku gminy Korczew.

Wobec powyższego istnieje konieczność redukcji emisji gazów cieplarnianych, poprzez dążenie m.in. do ograniczenia energochłonności produkcji oraz zwiększanie efektywności energetycznej budynków poprzez ich termomodernizację. Istotny jest również aspekt rozwoju odnawialnych źródeł energii. Wytwarzanie energii z OZE cechuje się także niewielką lub zerową emisją zanieczyszczeń, co zapewnia pozytywne efekty ekologiczne.

Występujące zmiany klimatu wpływają na możliwość wzrostu częstotliwości i intensywności powodzi i susz, co powoduje duże szkody i ograniczenia w środowisku. Istotna jest prowadzenie właściwej gospodarki przestrzennej, w szczególności na terenach zagrożonych powodzią i strefach zalewowych, a także zwracanie uwagi na pojemność retencyjną naturalnych i sztucznych zbiorników, w tym również retencja korytowa, leśna i gruntowa. Jednocześnie zjawiska ekstremalne będą wymuszały zmiany w zarządzaniu i gospodarowaniu zasobami wodnymi.

W związku z powyższym rekomenduje się następujące kierunki działań adaptacyjnych:

- Zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwdziałanie osuwiskom i deficytowi wodnemu,
- Powiązanie systemu dolin rzecznych z systemem obszarów chronionych,
- Uwzględnianie problemu gwałtownych zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów w inwestycjach budowlanych, transportowych i energetycznych,
- Rozwijanie alternatywnych źródeł produkcji energii na poziomie lokalnym, szczególnie na terenach wiejskich,
- Tworzenie systemów wczesnego ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami powodziowymi.

Źródło: <http://klimada.mos.gov.pl/>

Zbyt niska pojemność retencyjna naturalna oraz sztucznych zbiorników wpływa na brak ich skuteczności oraz ogranicza ich funkcjonowanie w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Na takich obszarach istnieje zwiększone prawdopodobieństwo występowania podtopień i powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami, zalewających obszary. W celu adaptacji do zmian klimatu i ograniczenia negatywnych skutków związanych wystąpieniem ulewnych deszczy, czy roztopów po dużych opadach śniegu, a także dla zabezpieczenia przeciwpowodziowego należy zwiększać pojemność retencyjną zlewni, w tym m.in. poprzez budowanie zbiorników retencyjnych. Ponadto oprócz budowy zbiorników istotne jest w celu przeciwdziałania wyłęgania lokalnych podtopień zwiększenie ilości wody przetrzymywanej w korytach cieków i rowach melioracyjnych. Systematyczna konserwacja, modernizacja oraz budowa nowych urządzeń, a następnie ich właściwa eksploatacja ma wpływ na ograniczenie ich wystąpienia. W związku z tym, istotny jest rozwój infrastruktury wodno – melioracyjnej na obszarze gminy, który wpływa na łagodzenie zagrożeń naturalnych.

Jednym z istotnych aspektów jest lokalne zachowanie istniejących, zwłaszcza niewielkich obszarów wodno-błotnych lub ich odtworzenie poprzez dziania małej retencji. Polega ona na gromadzeniu wody w niewielkich zbiornikach poprzez zatrzymywanie lub spowalnianie spływu wód, przy jednoczesnym zachowaniu i wspieraniu rozwoju krajobrazu naturalnego. Działania te mają na celu likwidację przyczyn i skutków pogorszenia naturalnych stosunków wodnych poprzez spowalnianie odpływu wody, minimalizację skutków suszy oraz przeciwdziałanie powodzi. Ponadto mała retencja wpływa na odtworzenie lub zachowanie istniejących obszarów wodno-błotnych m.in. poprzez wspieranie pro-środowiskowych metod retencjonowania wody tj. zachowanie naturalnych „zbiorników retencyjnych”, renaturyzacja siedlisk podmokłych, czy integracja działań różnych podmiotów pozwalająca na uzyskanie efektu ekologicznego.

Źródło: <http://www.malaretencja.pl>

Do rozwiązań w zakresie adaptacji do zmian klimatu należy również kształtowanie odpowiedniej struktury użytkowania terenu. Ważne jest podejmowanie prac dotyczących renaturyzacji koryt cieków, zmierzających do przywrócenia ich naturalnych charakterystyk, (również poprzez roboty hydrotechniczne i prace utrzymaniowe), ograniczenie nadmiernego zagrożenia erozją, poprzez m.in. wsiewki poplonowe, międzyplony ścierniskowe, czy zwiększanie powierzchni zalesionych, wprowadzanie zadrzewień, w tym na terenach zniszczonych, niewykorzystanych rolniczo, czy gruntach rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa i podatnych na degradację.

Zjawisko suszy powoduje przesuszenie gleby, obniżenie poziomu wód oraz zmniejszenie przepływu wody w rzekach i rowach melioracyjnych. W okresie wegetacji roślin może spowodować duże straty w rolnictwie. Realizując postanowienia ustawy Prawo wodne, tworzone są specjalne plany przeciwdziałania skutkom suszy. Plany zawierają przede wszystkim analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy, rozbudowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji oraz katalog działań służących ograniczeniu skutków suszy.

Zwiększenie możliwości zapobiegania ewentualnym zagrożeniom i reagowania na nie jest możliwe dzięki działalności straży pożarnej oraz odpowiedniego jej wyposażenia, umożliwiającego skuteczne prowadzenie akcji ratowniczych.

Gwałtowne i negatywne zjawiska wynikające ze zmian klimatu występują coraz częściej, dlatego coraz bardziej istotne jest przygotowanie gminy i jej infrastruktury na zmiany klimatu. Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację, adaptację do zmian klimatu oraz ograniczenie jego skutków.

3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są obowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78 poz. 483) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska

oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Obecnie edukacja ekologiczna na terenie gminy prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. W szkołach przeprowadzane są m.in.: konkursy ekologiczne, pogadanki dot. ochrony środowiska, pogadanki dot. zbiórki i utylizacji odpadów czy zajęcia plenerowe. Ponadto dodatkowo zamieszczane są informacje na stronach internetowych w celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Ocenia się jednak, że poziom świadomości mieszkańców gminy oraz lokalnych interesariuszy w zakresie efektywności energetycznej i możliwości oszczędzania energii nie jest jeszcze zadawalający, dlatego planowana jest dalsza realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnych i promocyjnych, których celem będzie komunikacja z mieszkańcami i lokalnymi interesariuszami oraz podniesienie ich wiedzy w zakresie ochrony środowiska.

Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków,
- promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego,
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy,
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego,
- edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i negatywnych skutków promieniowanie elektromagnetycznego,
- edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego korzystania z zasobów wodnych,
- prowadzenie akcji edukacyjno – informacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz ograniczenia ich powstawania,
- edukacja mieszkańców w zakresie właściwego zachowania się w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia.

Działania edukacyjne powinny być realizowane na terenie gminy zarówno dla mieszkańców, jak i podmiotów gospodarczych. Zwiększanie świadomości w zakresie wpływu prowadzonych działań na środowisko, zmian klimatu i sposobów minimalizowania skutków tych zmian, a także metod zapobiegania niekorzystnym zmianom klimatu są niezwykle ważne i prowadzą do poprawy stanu środowiska, adaptacji do zmian klimatów i łagodzenia jego skutków.

3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są pojęciem, które zostało zdefiniowane zostało w art. 104 ust. 2 w byłej ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska, jako zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, nie będącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.

W chwili obecnej pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.). Wobec powyższego, rozumiane jest jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia, zdrowia ludzi lub środowiska, a także powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 961 z późn. zm.) i jest definiowane jako inne niż pożar i klęska żywiołowa zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych.

Na terenie gminy brak jest zakładów przemysłowych zaliczanych do kategorii obiektów o zwiększonym lub dużym ryzyku poważnej awarii przemysłowej, jednak zlokalizowane są małe i średnie zakłady, które mogą stanowić ryzyko awarii. Należy też zaznaczyć, że ewentualne poważne zdarzenia mogą również mieć miejsce podczas niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, magazynowania substancji niebezpiecznych oraz zagrożenia pożarowego. W związku z powyższym, na terenie gminy zagrożenia dotyczą

zanieczyszczenia powietrza, gruntu oraz wody, co może stanowić poważne zagrożenia dla środowiska i życia ludzi.

W związku z tym, konieczne jest podejmowania działań m.in. z zakresu rozwoju systemów ostrzegania mieszkańców, konserwacji urządzeń infrastruktury energetycznej, przeciwdziałania skutkom suszy modernizacji i budowy infrastruktury uwzględniającej dynamiczne zmiany pogodowe.

3.4.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 10 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 995 z późn. zm.) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska i obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Gmina współpracuje z Inspekcją Ochrony Środowiska dotyczącą lokalnych miejsc występowania zanieczyszczeń wód czy gruntu. Przekazywane wyniki przeprowadzanych badań, ich analiza, wyniki ocen są dostępne na stronie internetowej WIOŚ w Warszawie. Przekazywane dane i przeprowadzone na terenie gminy badania, ich analiza, wyniki ocen, prognoza są dostępne na stronach internetowych WIOŚ w Warszawie i siedzibie Inspektoratu.

Wyniki monitoringu publikowane są w wydawanych, co roku raportach o stanie środowiska w województwie mazowieckim oraz w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie mazowieckim.

4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

4.1 Nadrzędny cel programu

Zrównoważony rozwój Gminy Korczew wpływający na zachowanie walorów naturalnych i poprawę stanu środowiska

4.2 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego gminy Korczew, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram rzeczowo – finansowy, zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony, zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska* (MŚ, Warszawa, 2 września 2015 r.).

Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie gminy Korczew. Ich realizacja nie wpłynie negatywnie na obszary chronione w tym Obszary Natura 2000. Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji powstałej infrastruktury nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja *Programu Ochrony Środowiska* nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych. Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinni każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Tabela 40. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Długość sieci gazowej na obszarze gminy [km] Źródło: Dane Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o.	0,00	Wartość rosnąca	Rozbudowa sieci gazowej	Budowa sieci gazowej	Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia;
		Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.] Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew	0	Wartość rosnąca	Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń	Zmiana i konserwacja źródeł ciepła	Gmina Korczew; Mieszkańcy gminy;	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia;
ZAGROŻENIA HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKTUSTYCZNEGO	Liczba zmodernizowanych i naprawionych odcinków dróg [szt.] Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew	0	Wartość rosnąca	Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego	Modernizacja i naprawa nawierzchni dróg	Gmina Korczew;	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia;
		Liczba przebudowanych odcinków dróg [szt.] Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew	0	Wartość rosnąca	Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego	Przebudowa dróg	Gmina Korczew;	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia;
GOSPODAROWANIE WODAMI	RACJONALNE GOSPODAROWANIE WODĄ	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych [szt.] Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew	0	>1	Ochrona stanu wód powierzchniowych i podziemnych przez zanieczyszczeniami	Edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody	Gmina Korczew;	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia;

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	PROWADZENIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	Liczba prowadzonych ewidencji [szt.] Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew	0	1	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej	Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Korczew;	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia; Zmiana uwarunkowań prawnych;
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI KPGO 2022	Liczba unieszkodliwionych wyrobów azbestowych na terenie gminy [kg] Źródło: Baza azbestowa	650 699	>650 699	Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych i ściennych zawierających azbest	Gmina Korczew;	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia;
		Osiąganie przez gminę wymaganych poziomów recyklingu i ograniczenia masy bioodpadów przekazywanych do składowania w gminie Korczew [TAK/NIE] Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew	TAK	TAK	Racjonalna gospodarka odpadami	Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych powstałych i zebranych w gospodarstwach domowych	Gmina Korczew;	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia; Zmiana uwarunkowań prawnych;
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych [szt.] Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew	0	>1	Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami	Działania edukacyjne - Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami: przekazywanie informacji na stronie internetowej gminy, tablicach ogłoszeń, na zebraniach, ulotki, plakaty, itp.	Gmina Korczew;	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia; Niewystarczający zasięg, nie dotarcie do wszystkich interesariuszy

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	Liczba przeprowadzonych nasadzeń [szt.] Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew	0	> 1	Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych	Nasadzenia roślinności	Gmina Korczew;	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia;
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba zdarzeń mogących powodować poważną awarię [szt.] Źródło: WIOŚ w Warszawie	0	0	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Wyposażenie straży	Gmina Korczew; Jednostki OSP;	Brak środków finansowych; Nagle, nieprzewidziane zdarzenia;

Źródło: Opracowanie własne

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Tabela 41. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Razem		
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Budowa sieci gazowej	Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne spółki;	
	Zmiana i konserwacja źródeł ciepła	Gmina Korczew; Mieszkańcy gminy;	2 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 000 000,00	Środki własne mieszkańców; Środki własne gminy; WFOŚiGW; Program „Czyste Powietrze”;
ZAGROŻENIA HAŁASEM	Modernizacja i naprawa nawierzchni dróg	Gmina Korczew;	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	800 000,00	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego; Urząd Województwa Mazowieckiego; Fundusz Dróg Samorządowych;
	Przebudowa dróg	Gmina Korczew;	2 500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 500 000,00	PROW; Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego; Urząd Województwa Mazowieckiego;
GOSPODAROWANIE WODAMI	Edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody	Gmina Korczew;	Koszty bieżące									Środki własne gminy;	
GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Korczew;	Zadanie ciągłe									Środki własne gminy;	

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Razem	
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych i ściennych zawierających azbest	Gmina Korczew;	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	320 000,00	WFOŚIGW; NFOŚIGW;
	Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych powstałych i zebranych w gospodarstwach domowych	Gmina Korczew;	260 000,00	260 000,00	260 000,00	260 000,00	260 000,00	260 000,00	260 000,00	260 000,00	2 080 000,00	Środki własne gminy;
	Działania edukacyjne - Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami: przekazywanie informacji na stronie internetowej gminy, tablicach ogłoszeń, na zebraniach, ulotki, plakaty, itp.	Gmina Korczew;	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	8 000,00	Środki własne gminy;
ZASOBY PRZYRODNICZE	Nasadzenia roślinności	Gmina Korczew;	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	8 000,00	Środki własne gminy;
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Wyposażenie straży	Gmina Korczew; Jednostki OSP;	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	400 000,00	UMWM; WFOŚIGW; FS;

Źródło: Opracowanie własne

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Tabela 42. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoringu natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalni	Okręgowy Urząd Górniczy	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG	-
7.	GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne	-
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	GIOŚ, RDOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	GIOŚ, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-

Źródło: Opracowanie własne

4.3 Instrumenty realizacji programu

Ochrona środowiska przyrodniczego realizowana jest na mocy wielu ustaw, wśród których najważniejsze to Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, Prawo geologiczne i górnicze, Prawo budowlane. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na: prawne, finansowe, społeczne, polityczne i strukturalne.

INSTRUMENTY POLITYCZNE

Do najważniejszych instrumentów politycznych należy: Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego do roku 2022 oraz Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku.

INSTRUMENTY PRAWNE

Wśród instrumentów prawnych wyróżnić można:

- pozwolenie wodnoprawne,
- decyzję o emisji do powietrza,
- decyzję dotyczącą hałasu,
- decyzję o wykonaniu oceny oddziaływania na środowisko,
- decyzję dotyczącą gospodarowania odpadami.

INSTRUMENTY FINANSOWE

Do instrumentów finansowych należy m. in.: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna. Źródłami pozyskiwania środków na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska są także:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- emisja obligacji komunalnych,
- budżet gminy,
- budżet powiatu,
- kredyty bankowe,
- fundusze unijne (strukturalne, programy pomocowo-operacyjne, pozostałe instrumenty finansowe unijne wspomagające ochronę środowiska np. Fundusz LIFE+).

INSTRUMENTY SPOŁECZNE

Można je podzielić na dwie zasadnicze grupy:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

INSTRUMENTY STRUKTURALNE

Są to przede wszystkim strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego.

5. System realizacji programu ochrony środowiska

5.1 Struktura zarządzania środowiskiem

Sprawna i skuteczna realizacja planowanych zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy Korczew umożliwi osiągnięcie założonych celów, określonych w ramach kilku istotnych obszarów interwencji. W związku z tym, Gmina musi jednocześnie dysponować zasobami finansowymi, organizacyjnymi oraz infrastrukturalnymi.

ZASOBY FINANSOWE

Realizacja zadań Programu Ochrony Środowiska wymaga zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych, jak i pozabudżetowych. Wdrażanie Programu powinno być możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska, w którym podstawowymi źródłami finansowania są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet Gminy.

Realizacja inwestycji w zakresie ochrony środowiska może być wspierana za pomocą funduszy zewnętrznych pozyskiwanych w formie dotacji bezzwrotnej lub preferencyjnej pożyczki. Źródłem finansowania inwestycji z zakresu infrastruktury przyczyniającej się do ochrony środowiska, mogą być fundusze Unii Europejskiej, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

ZASOBY ORGANIZACYJNE

Realizacja planowanych inwestycji, oprócz zabezpieczenia odpowiedniego finansowania, wymaga również właściwej organizacji wewnętrznej. Ponadto problem ochrony środowiska na analizowanym obszarze odgrywa kluczową rolę na etapie opracowywania dokumentów planistycznych. Cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały ujęte w opracowanych planach i strategiach, obowiązujących na terenie gminy. Cele zawarte w tych dokumentach są sukcesywnie realizowane przez pracowników Urzędu Gminy

Korczew oraz przez przedsiębiorców i inne jednostki, w szczególności w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej gminy. Jednostka samorządu terytorialnego dysponuje odpowiednio przygotowanym zasobem organizacyjnym, umożliwiającym skuteczną i sprawną realizację zaplanowanych zadań.

ZASOBY INFRASTRUKTURALNE

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych priorytetów i celów, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych gminy oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań na podstawie uwarunkowań dotyczących istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuacji finansowej Gminy, stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujące warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania programu,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w programie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Pomimo że analizowana jednostka samorządu terytorialnego posiada niezbędne zasoby, sprawną i skuteczną realizację planowanych zadań mogą uniemożliwić następujące czynniki:

- zmiana uwarunkowań prawnych, mających wpływ na zmianę zakresu obowiązków dla władz Gminy oraz mających wpływ na jego sytuację finansową,
- niewłaściwe zarządzanie wdrażaniem Programu, monitorowanie efektów, brak korekt i uprzedzania ewentualnych zagrożeń,
- brak koordynacji pomiędzy gminami, a także brak współpracy ponadregionalnej w zakresie niektórych działań,
- wystąpienie nagłych, nieprzewidzianych awarii lub klęsk, które spowodują konieczność innego rozdysponowania środków finansowych.

PODMIOTY DO KTÓRYCH SĄ KIEROWANE OBOWIĄZKI ZAWARTE W PROGRAMIE

Określone w Programie Ochrony Środowiska cele i wytyczone działania w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy wymagają wskazania podmiotów, do których adresowane są obowiązki wynikające z realizacji tych celów i działań. Są to grupy podmiotów, których zadaniem jest:

- organizacja i zarządzanie Programem,
- realizacja celów i zadań określonych w Programie,
- nadzór i monitoring realizacji Programu.

Ponadto, określono również obowiązki dla podmiotów korzystających ze środowiska w celu ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. Bardzo istotną rolę w realizacji Programu odgrywają mieszkańcy gminy. W związku z tym, również do tej grupy społeczeństwa kierowane są zadania.

Realizacja zadań i celów określonych w Programie kierowana jest także do administracji samorządowej i rządowej, jednostek pozarządowych i przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, prowadzących działalność na terenie gminy, a w szczególności do:

- Urzędu Gminy Korczew,
- Starostwa Powiatowego w Siedlcach,
- Wojewody Mazowieckiego,
- Sejmiku Województwa Mazowieckiego,
- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Głównego Inspektora Ochrony Środowiska,
- Nadleśnictwa Sarnaki,
- Właścicieli lasów prywatnych,
- PGW Wody Polskie,
- Powiatowego i Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego,
- przedsiębiorstw komunalnych,
- przedsiębiorstw budowlanych,
- przedsiębiorstw energetycznych,
- przedsiębiorstw transportowych.

5.2 Struktura zarządzania programem

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo-instrumentalnej, obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu Programem Ochrony Środowiska należą:

- Wójt Gminy Korczew,
- Rada Gminy Korczew.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty Programu należą:

- GIOŚ, PSSE, IMGW, PGW Wody Polskie,
- RDOŚ, Wojewódzki Konserwator Przyrody,
- Podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- Jednostki naukowo-badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),
- Podmioty finansujące realizację zadań.

Do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie Programu Ochrony Środowiska należą:

- lokalne media,
- szkoły (system edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe prowadzące działalność na obszarze gminy.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących Program Ochrony Środowiska należą:

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,
- samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcą Programu Ochrony Środowiska jest społeczeństwo gminy Korczew, które dokonuje jego oceny: akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

5.3 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), organ wykonawczy Gminy jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia na posiedzeniach Rady Gminy, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty Programu Ochrony Środowiska były wprowadzane w drodze uchwały Rady gminy. Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028* powinien zostać przygotowany za lata 2021-2022, następny za lata 2023-2024 itd.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania programu ochrony środowiska, którego przykładowa formuła powinna zawierać:

- ocenę efektywności wykonania zadań,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- ocenę stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę niezbędnych modyfikacji Programu.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania programu prowadzona będzie przez:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Radę Gminy Korczew.

Tabela 43. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszar interwencji	Cel	Wskaźniki monitorowania zadań			Wskaźnik monitorowania celów
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Długość sieci gazowej na obszarze gminy [km] Źródło: Dane Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o.	0,00	Wartość rosnąca	Zmniejszenie zanieczyszczeń wprowadzonych do powietrza
		Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.] Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew	0	Wartość rosnąca	Klasyfikacja strefy mazowieckiej pod względem kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin
ZAGROŻENIA HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKTUSTYCZNEGO	Liczba zmodernizowanych i naprawionych odcinków dróg [szt.] Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew	0	Wartość rosnąca	Odsetek ludności narażonej na ponadnormatywny poziom dźwięku
		Liczba przebudowanych odcinków dróg [szt.] Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew	0	Wartość rosnąca	

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźniki monitorowania zadań			Wskaźnik monitorowania celów
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
GOSPODAROWANIE WODAMI	RACJONALNE GOSPODAROWANIE WODĄ	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych [szt.] Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew	0	>1	Zużycie wody na 1 mieszkańca
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	PROWADZENIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	Liczba prowadzonych ewidencji [szt.] Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew	0	1	Liczba przydomowych oczyszczalni na terenie gminy
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI KPGO 2022	Liczba unieszkodliwionych wyrobów azbestowych na terenie gminy [kg] Źródło: Baza azbestowa	650 699	>650 699	Liczba zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych pozostała do unieszkodliwienia Odpady ogółem wytworzone w ciągu roku % poziomy recyklingu
		Osiągnięcie przez gminę wymaganych poziomów recyklingu i ograniczenia masy bioodpadów przekazywanych do składowania w gminie Korczew [TAK/NIE] Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew	TAK	TAK	
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych [szt.] Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew	0	>1	
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	Liczba przeprowadzonych nasadzeń [szt.] Źródło: Dane Urzędu Gminy Korczew	0	> 1	Powierzchnia obszarów leśnych na terenie gminy Liczba form ochrony przyrody na terenie gminy

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźniki monitorowania zadań			Wskaźnik monitorowania celów
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba zdarzeń mogących powodować poważną awarię [szt.] Źródło: WIOŚ w Warszawie	0	0	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne

6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie gminnego Programu ochrony środowiska wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.). Niniejszy Program zgodny jest z powyższą ustawą oraz innymi dokumentami na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym, w których poruszana jest szeroko rozumiana problematyka ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie gminy oraz przyczynia się do zapewniania jej zrównoważonego rozwoju.

Gmina Korczew jest gminą wiejską położoną we wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie siedleckim nad rzeką Bug. Większość obszaru gminy stanowią użytki rolne.

Gmina nie posiada infrastruktury kanalizacyjnej. Mieszkańcy korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Stan wyposażenie gminy w sieć wodociągową jest natomiast wysoki. Podłączonych do niej jest ponad 90% mieszkańców. Sieć dróg jest dobrze rozwinięta, dzięki czemu mieszkańcy, jak i turyści mogą korzystać z dogodnych połączeń komunikacyjnych. Przez obszar gminy nie przebiegają drogi krajowe oraz wojewódzkie, a podstawę sieci komunikacyjnej stanowią drogi powiatowe. Gmina, z racji swojego położenia posiada duży potencjał turystyczny, który nie jest obecnie w pełni wykorzystywany. Na terenie gminy nie funkcjonuje sieć gazownicza ani sieć ciepłownicza. Budynki ogrzewane są z indywidualnych kotłowni zasilanych głównie paliwami stałymi. Cały obszar gminy jest zelektryfikowany.

Na obszarze gminy istnieje uporządkowany system gospodarki odpadami. W ramach regulaminu, właściciele nieruchomości są zobowiązani do utrzymania czystości oraz porządku na terenach swoich posesji.

Na obszarze analizowanej jednostki znajdują się:

- 3 rezerваты przyrody: „Przekop”, „Dębniak” i „Kaliniak”,
- Nadbużański Park Krajobrazowy,
- 2 Obszary Natura 2000: Ostoja Nadbużańska PLH140011 i Dolina Dolnego Bugu PLB140001,
- 26 pomników przyrody,
- 8 użytków ekologicznych.

Stan powietrza atmosferycznego, stan wód powierzchniowych i podziemnych poddawane są regularnym badaniom.

Roczna ocena jakości powietrza za 2019 r. w strefie mazowieckiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM10 (śr. 24-h);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne dla fazy II (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM2,5 (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia) – benzo(a)piren B(a)P (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia) – ozon O₃ (max 8-h); (kryterium ochrona roślin) – ozon O₃ (AOT40).

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy mazowieckiej były dotrzymane. Teren gminy Korczew znalazł się w obszarze przekroczeń celu długoterminowego ozonu.

Zgodnie z danymi zawartymi w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2016-2020 na terenie gminy Korczew w podanych latach nie wyznaczono punktów pomiaru hałasu, przez co struktura ekspozycji na hałas na obszarze gminy nie jest rozpoznana.

Zgodnie z danymi zawartymi w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2016-2020 na terenie gminy Korczew w podanych latach nie wyznaczono punktów monitoringowych PEM.

Ocena stanu wód wykonana w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 9 października 2019 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. z 2019 r., poz. 2147) wykazała, że JCWP w obszarze, których leży gmina Korczew,

dla których określono ocenę stanu JCWP, nie spełniają wymagań określonych dla dobrego stanu wód.

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Korczew występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek Q 10% (wysokie prawdopodobieństwo powodzi) i Q 1% (średnie prawdopodobieństwo powodzi). Obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego na terenie gminy są obszary i tereny zalewowe wzdłuż doliny rzeki Bug oraz Toczny. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią.

Kompleksowa ocena stanu (chemicznego i ilościowego) JCWPd badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2016, wykonana przez PIG-PIB, wykazała stan ogólny dobry JCWPd nr 55.

Na terenie gminy Korczew nie jest zlokalizowany żaden stały punkt pomiarowo-kontrolny w związku z czym, analizowana jednostka nie jest objęta monitoringiem chemizmu gleb ornych realizowanych w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska.

W Programie przeanalizowano 10 obszarów interwencji, do których należą: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowania wodami, gospodarka wodno – ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

W dokumencie został sformułowany nadrzędny cel Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew, który brzmi: **Zrównoważony rozwój Gminy Korczew wpływający na zachowanie walorów naturalnych i poprawę stanu środowiska.**

Następnie w ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram planowanych działań obejmuje głównie zadania własne samorządu, ale także jednostek organizacyjnych i podmiotów działających na terenie gminy.

Wdrażanie Programu odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów z realizacji planowanych działań. Organ wykonawczy Gminy Korczew odpowiedzialny będzie za sporządzenie i przedstawienie Radzie Gminy raportu z wykonania Programu, co 2 lata. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w przedmiotowym Programie.

7. Spis tabel

Tabela 1. Opis zadań zrealizowanych przez Gminę Korczew w ostatnich latach, które miały pozytywny wpływ na stan środowiska	11
Tabela 2. Położenie gminy Korczew wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	38
Tabela 3. Struktura zagospodarowania gruntów gminy Korczew	39
Tabela 4. Liczba ludności w gminie Korczew w latach 2015-2019	40
Tabela 5. Ludność gminy Korczew w latach 2015-2019 wg grup ekonomicznych	41
Tabela 6. Urodzenia żywe i zgony ogółem oraz przyrost naturalny w gminie Korczew w latach 2015-2019	42
Tabela 7. Migracja na pobyt stały w gminie Korczew w latach 2015-2019	43
Tabela 8. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie gminy Korczew w latach 2015-2019	45
Tabela 9. Podział i liczba podmiotów gospodarczych w gminie Korczew w latach 2015-2019	46
Tabela 10. Wykaz dróg gminnych na obszarze gminy Korczew	48
Tabela 11. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy mazowieckiej, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2019 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi.	74
Tabela 12. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla każdej strefy, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2019 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.	74
Tabela 13. Ocena jakości powietrza – rozkłady stężeń zanieczyszczeń w roku 2019 na obszarze gminy Korczew i w jej okolicy	75
Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	78
Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	80
Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne	84
Tabela 17. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Korczew	85
Tabela 18. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Korczew	87
Tabela 19. Ocena stanu JCWPd nr 55 w 2019 r.	91
Tabela 20. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami	95
Tabela 21. Informacje dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Korczew w latach 2015-2018	95
Tabela 22. Infrastruktura wodociągowa gminy Korczew w latach 2015-2019	96
Tabela 23. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	97
Tabela 24. Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy Korczew	101
Tabela 25. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	104
Tabela 26. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby	104
Tabela 27. Poziomy recyklingu i ograniczania masy odpadów komunalnych osiągnięte w gospodarce odpadami przez Gminę Korczew w roku 2019	110
Tabela 28. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Korczew w [kg] – dane z bazy azbestowej luty 2021 r.	110
Tabela 29. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	111
Tabela 30. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Korczew	112
Tabela 31. Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków dla rezerwatu przyrody „Dębniak”	117
Tabela 32. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji dla rezerwatu przyrody „Dębniak”	118
Tabela 33. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska	123
Tabela 34. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu	130
Tabela 35. Charakterystyka użytków ekologicznych zlokalizowanych na terenie gminy Korczew	134
Tabela 36. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Korczew	137
Tabela 37. Tereny zielone na obszarze gminy Korczew	144
Tabela 38. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze	145

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KORCZEW
NA LATA 2021-2024 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028**

Tabela 39. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	147
Tabela 40. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028	158
Tabela 41. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korczew	161
Tabela 42. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	163
Tabela 43. Propozycje wskaźników monitorowania celów	169

8. Spis rysunków

Rysunek 1. Schemat realizacji celu głównego Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	17
Rysunek 2. Położenie gminy Korczew na tle województwa mazowieckiego i powiatu siedleckiego	37
Rysunek 3. Mapa gminy Korczew	37
Rysunek 4. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Korczew	38
Rysunek 5. Sieć dróg na terenie gminy Korczew	49
Rysunek 6. Położenie gminy Korczew na mapie energii wiatru w kWh/m ² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu	52
Rysunek 7. Położenie gminy Korczew na tle okręgów geotermalnych Polski.	55
Rysunek 8. Położenie gminy Korczew na mapie temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.	56
Rysunek 9. Położenie gminy Korczew na mapie usłonecznienia na terenie Polski	57
Rysunek 10. JCWP i ich zlewnie na obszarze gminy Korczew wskazana jako wody powierzchniowe i podziemne wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć w granicach regionów wodnych: Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niemna, Świeżej oraz Jarft	61
Rysunek 11. Położenie gminy Korczew na tle dzielnic rolniczo-klimatycznych Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn	67
Rysunek 12. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie i w okolicy gminy Korczew	82
Rysunek 13. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Korczew	86
Rysunek 14. Obszary objęte zagrożeniem powodziowym na terenie gminy Korczew	89
Rysunek 15. Położenie gminy Korczew na tle JCWPd nr 55	91
Rysunek 16. Położenie gminy na tle GZWP Dolina kopalna górnego Liwca (223) oraz GZWP Subniecka warszawska (215)	93
Rysunek 17. Mapa utworów przypowierzchniowych gminy Korczew	99
Rysunek 18. Tereny, obszary górnicze oraz złoża na terenie gminy Korczew	100
Rysunek 19. Położenie gminy Korczew na tle regionów gospodarki odpadami w województwie mazowieckim	105
Rysunek 20. Lokalizacja wyrobów azbestowych na terenie gminy Korczew wraz z pilnością ich usunięcia	111
Rysunek 21. Mapa obszarów leśnych na terenie gminy Korczew	113
Rysunek 22. Rezerваты przyrody na terenie gminy Korczew	118
Rysunek 23. Położenie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny na terenie gminy Korczew	120
Rysunek 24. Położenie Obszarów Natura 2000 Ostoja Nadbużańska na terenie gminy Korczew	128
Rysunek 25. Położenie Obszarów Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu na terenie gminy Korczew	133
Rysunek 26. Położenie użytków ekologicznych na terenie gminy Korczew	135
Rysunek 27. Położenie pomników przyrody na terenie gminy Korczew	141
Rysunek 28. Przebieg korytarzy ekologicznych przez teren gminy Korczew	142

9. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności (wg płci) gminy Korczew w latach 2015-2019	40
Wykres 2. Struktura wieku mieszkańców gminy Korczew w roku 2019	41
Wykres 3. Udział poszczególnych grup ekonomicznych gminy Korczew w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2015-2019	42
Wykres 4. Przyrost naturalny w gminie Korczew w latach 2015-2019	43
Wykres 5. Migracja na pobyt stały w gminie Korczew w latach 2015-2019	44
Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD) w roku 2019 w gminie Korczew	47